

Edmunds Ozoliņš

Par savādo mūsu dzīvē

Burtnieki, 2001.-2006. g.

1. Inta Drukmane (54 g.v.) Valmierā

Tas notika dienu pirms vīra Jāņa nāves. Tajā vakarā aizbraucu uz Rencēniem pēc svaigiem gurķiem, jo tuvojās vīra dzimšanas diena un gribēju tādēļ iemarinēt gurķītšus. Atgriezos vakarā pavēlu. Vēl bija jādara šādi, tādi mājas darbi, un tā nemanot pienāca pusnakts. Pulkstens jau gāja uz vieniem, kad izdzirdu pie durvīm klauvēšanu. Piegāju un uzprasīju, kas tur ir. Sievietes balss (vidējos gados) atbildēja, lai atverot durvis. Savādas aizdomas man neļāva to darīt, un es jautāju svešinieci: «Ko jums vajaga?» Balss aiz durvīm atkal teica: «Ielaidiet, lūdzu, iekšā, man ar jums jārunā!» Neko vairs neatbildēju, dzirdēju tikai it kā pamīnāšanos uz paklāja. Steidzīgi devos pie loga, no kura varēja redzēt apgaismoto mājas parādes izeju. Neviens neiznāca, kaut pagaidīju labu laiciņu. Kā vēlāk noskaidroju, arī no mājas kaimiņiem neviens nav bijis. Drīz pēc tam aizgāju gulēt. Vēl biju nomodā, kad izdzirdu pie sava guļamistabas loga klauvējienus. Vīrs, kurš gulēja blakām, tos nedzirdēja. Logs no zemes ir paaugstu, tā kā normāls cilvēks pieklauvēt var tikai pakāpjoties vai arī ar kāda koka, nūjas palīdzību.

Nākošā dienā pirms pieciem apsēdāmies ar meitu uz dīvēna palasīt jaunākos žurnālus un laikrakstus. Ilgi lasīt neiznāca, jo abām uznāca salds, dziļš miegs, kura laikā nedzirdējām uz ielas, pretim mājai notiekošo burzmu.

Mūs uzmodināja no šī nāves miega kaimiņiene, saukdama, ka mans vīrs mājas priekšā sabraukts. Vīram, taisot kreiso pagriezienu, uzbrauca virsū pašizgāzējs (vadītājs iereibis). Jānis nomira uz ielas, blakus sadauzītajam motociklam divus soļus no sava dzīvokļa.

2. Daina Rasupe (49 g.v.) «Senčos»

1983. gadā pēc pārmērīgas alkohola lietošanas nomira Aldis Miķelsons. Mana paziņa mirušā Alda sieva Ruta, man pastāstīja: Viņas vīrs Aldis kādu vakaru atnācis mājās stipri iereibis. Negribēdama tādu piedzērušu, netīru laist istabā, atstājusi virtuvē, lai tur uz grīdas izguļ dzērumu. Kad pēc pusnakts, tā ap plkst. 2, gājusi vīru lūkot, tas jau esot bijis miris.

Pēc bērēm trīs nakts pēc kārtas ap pulksten diviem naktī pie āra durvīm kāds klauvējis. Cēlusies un gājusi vienmēr laist iekšā, bet neviens aiz durvīm nav bijis. Izgājusi ārā, izsaukusies, bet viss klusu. Un tā trīs nakts. Klauvējienus dzirdējusi skaidri, jo gulējusi neesot - kā jau pēc bērēm miegs nenācis. Baiju arī neesot bijis, jo domājusi, ka tur tiešām kāds nāk.

Vienai manai radniecei, kura dzīvo Ivangorodā, nomirusi vecmāmiņa. Ne pirms bērēm, ne apbedīšanas laikā neesot gājusi zārkam tuvumā, pat skatīties uz to pusi negribējusi, jo bijušas ārkārtīgi lielas bailes no mirušiem cilvēkiem.

Pēc bērēm vecmāme katru nakti rādījusies radniecei sapņos un tā pārmetoši skatījusies uz viņu. Vienu nakti pat pamodusies no sapņa, jo bijusi pilnīgi reāla sajūta, ka vecmāme viņu pavēlk aiz deguna. Par šiem sapņiem pastāstījusi citiem cilvēkiem, paziņām, kuri tad ieteikuši aiziet uz kapiem un izdarīt attiecīgas darbības, tādējādi izpērkot savu vainu pret aizgājēju. Tā arī izdarījusi, un no tā brīža vecmāmuļa sapņos nav vairs rādījusies.

Sovhoza laikā dzīvojām «Kalnimbēnos» - jau krietni vecā vecsaimniecības dzīvojamā ēkā. Kādreizējie māju saimnieki sen apmiruši, un to pēcnācēji aizklīduši pasaulē. Bet tā vien liekas, ka reizi pa reizei kādreizējie mājas īpašnieki atnāk apciemot savu kādreizējo mājokli. Tas notiek šādi: Noklaudz āra durvis, un gaitenī dzirdami ienācēja soļi. Domādams, ka atnācis vēlīns ciemiņš, kāds no mājiniekiem iet skatīt, kas tur ienācis. Bet gaitenī neviena nav, durvis ir ciet un arī ārā neviena nav. Tā tas notiek reizi, augstākais, divas gadā. Durvju vēršanās un pieauguša cilvēka soļu troksnis ir pilnīgi reāls, tikai paša nācēja nav. Pie tam šos trokšņus, skaņas dzird visi klātesošie mājinieki - bērni, vecie Prātiņi un es ar vīru. Jāpiezīmē, ka durvis no iekšpuses aizkrampētas, un krampis savu stāvokli pēc notikušā arī nav mainījis.

7. Vilis Kamerāds (70 g.v.) «Zibeņos»

Reiz gan man piemētās vadātājs. Bija ziema, miglaina diena un mazliet putegoja. Pilnīgi skaidrā prātā eju no «Mintuķiem» uz «Zibeņiem». Noņēmu par orientieri lielo koku savas mājas pagalmā. Sāku iet, tad noiet tāda kā miglīga no acīm. Eju, eju un iznāku pie Mintuķu mājām. Apgrīzos, atkal noskatīju kokus un sāku gājienu no jauna. Un atkal atdūros Mintuķu dārzā krūmu malā. Un tā vēl trešo reizi maldījos. Tikai ceturtais mēģinājums izdevās, un es nonāku pie savām mājām.

8. Ilga Upīte «Kalnārēs»

Šo notikumu piedzīvoja mana māte, bet es, tajā laikā būdama jauna meitene, redzēju, kā māte, ieskrējusi istabā, bez elpas atkrita uz mūrīša un pusstundu nevarēja atgūt valodu no pārdzīvotā izbīļa. Tikai pēc laika, kad bija nomierinājusies, māte izstāstīja notikušo.

Viņa esot gājusi uz kaimiņu mājām satikt kādu cilvēku. Bijusi miglaina rudens priekšpusdiena. Meklēto cilvēku māte nesastapusi un nākusi atpakaļ uz māju. Tā ejot savā nodabā, viņa aiz muguras izdzirdējusi soļus. Atskatījusies un ieraudzījusi, ka nācējs ir netālaļās mājās dzīvojošais, bet pirms pāris dienām grantsbedrēs bojā gājušais jaunais vīrietis. Māte pārbijusies un sākusī skriet, cik kājas nes. Skrejot licies, ka arī divainā nācēja soļi dun turpat aiz muguras. Neatskatījusies sasniegusi māju.

9. Ina Daļecka Burtņiekos

Man kā sportistei, jātniecei, bija jāpiedalās sacensībās Jaunpilī - Lopkopības zin.pētn. institūta saimniecībā. Dzīvojām Jaunpils pils (celta 1301. gadā) telpās, kur, kā stāsta, kādreiz mitinājusies princese Elizabete. Tā kādu vakaru, sportistēm atpūšoties ierādītajā guļamistabā, dzirdam, ka noklaudz gaitēna durvis un pa to dzirdami cilvēka soļi. Izgājām paskatīties, kas tur staigā vēlā vakara stundā, bet nevienu nerēdzējām. Viss kluss un tukšs. Vēlākās sarunās ar citu komandu sportistēm uzzinājām, ka arī viņas, gan citā reizē, esot dzirdējušas līdzīgas skaņas.

Interesantas parādības man iznāca novērot Burtņieku kantora mazā istabiņā - noliktavā. Istabiņa atrodas otrajā stāvā, gaitēna galā pa kreisi, blakus bibliotēkai.

Reiz istabiņā uz palodzes noliku 3 l stikla burku, pilnu ar tikko nopirkto medu. Burka tika nolikta ap 11iem dienā. Vakarā, pēc darba atnākot mājās, man istabiņā pavērās bēdīgs skats: pilnā burka ar medu bija pārplīsusī simetriski uz pusēm. Viena puse atradās uz palodzes (tā apm. 30 cm plata), bet otra puse atradās uz grīdas, nesaplīsusī.

Citreiz līdzīgs liktenis piemeklēja bļodiņu (apm. litra tilpumā) ar iemaisītu pankūku mīklu.

Un atkal, vakarā ieejot kluba istabiņā, ieraudzīju, ka bļodiņa atkal pārplīsusī simetriski uz pusēm. Viena puse ar karoti uz palodzes - otra uz grīdas. Mīkla iztecējusi.

Trešais trauka plīšanas gadījums notika manā kiātbūtnē. Biju ar muguru pret skapi - vitrīnu, kurā glabājās šādi tādi trauki, vāzes. Tad izdzirdēju tādu kā stikla strinkšķi. Sākumā šim troksnītim nepievērsu uzmanību. Nedaudz vēlāk, pieejot pie vitrīnas, ieraudzīju, ka man iedāvinātais stikla trauciņš, suvenīrs, simetriski pārplīsis uz pusēm, bet citi trauki turpat - veseli.

Pēdējais pārsteigums bija ar ceptu gaļu, kuru pēc izcepšanas ieliku bļodiņā un atstāju uz palodzes. Un atkal vakarā, ieejot istabiņā, redzu, ka gaļa ar visu bļodiņu no palodzes pārvietojusies uz ūdens bļodu, kura palikta zem pilošā radiatora, un tur mierīgi pald. Neviens ūdens piliens nebija bļodiņā iešļakstījies.

Svešu personu iekļūšana istabiņā bija neiespējama. Atslēga bija tikai man un vienmēr līdzī.

Mans papildinājums Inas teiktajam - kā zinām, Burtņieku padomju saimniecības kantora ēka uzcelta uz vecās Burtņieku barona pils pamatiem. Varbūt tur uzdarbojās pils garīņš, varbūt poltergeists vai arī āderu, vai citāds enerģijas koncentrācijas lauks.

10. Irēna Līviņa (60 g.v.) «Aptiekā»

Mana māte stāstīja, ka reiz, tēvam slimam esot, viņa dzirdējusi pie durvīm klauvēšanu un pēc tam ienācēja soļus koridorā.

Gājusi ienācējam pretī, bet koridors bijis tukšs. Aiz durvīm - neviena.

Pēc divām dienām tēvs nomiris.

11. Ausma Auziņa (46 g.v.) Rīgā (bijusī burtnieciete)

Mans draugs stāstīja, ka lauku mājās, kuras viņš nopircis un tagad labiekārto, šad tad dzirdot, ka nočīkst durvis (kas vispār smagi vērušās) un kādi soļi noskan. No paša nācēja gan ne vēsts.

12. Anna Beriņa (60 g.v.) «Noriņās»

Mums Strenčos dzīvoja radniece - veca tantiņa. Nolēmām, tā kā viņa viena un stipri veca, atvest viņu dzīvot pie mums - «Noriņās». Kādu sestdienu aizbraucu ar ratu uz Strenčiem tantiņai pavēstīt šo nodomu. Tantiņa bija ar mieru pārcelties dzīvot uz Burtniekiem un pat lūdza, lai atpakaļceļā paņemot līdzī viņas naudas ietaupījumus. Atteicos to darīt, teikdama, ka savu naudiņu lai ņem vien pati, kad brauks pie mums nākamo sestdienu.

Pēc dažām dienām, t.i., nākamo nedēļu kādu nakti no miega mani pamodināja stipri klauvēji pie loga rāmja. No trokšņa piecēlos gultā sēdus un vaicāju blakusgultā guļošajai māsai Zallijai, vai viņa arī nav ko dzirdējusi. Atteica, ka nē. Pamodināju arī mammu un tēti. Tēvs izgāja ārā lūkot, vai nav kāds klaidonis, kas varētu daudzīties. Ārā esot viss klusu un mierīgi. Suns, kurš gulēja verandā, arī bija mierīgs. Ja jau kāds būtu, tad taču būtu rējis.

Nākamajā dienā saņēmām ziņu, ka tantiņa mirusi.

Pēc bērēm nākamajos sprediķos baznīcā mācītājs piemin starplaikā aizgājušos draudzes locekļus. Arī mēs darījām zināmu mācītājam, lai nosauc mūsu mirušo radnieci.

Neilgi pēc Strenču tantiņas bērēm kādu nakti pamodos no savāda trokšņa. Vīrs maizes krāsns mūra kaut kas grabinājās - tā kā bungoja ar pirkstu galiem. Pamodināju māsu. Nākamo nakti grabināšana atkārtojās. Izkrāmējām tukšu mūrīša augšu un salikām peļu slazdus. Nekas nelīdzēja. Izstāstīju tēvam. Viņš sagaidīja stundu, kad kļuva dzirdami savādie trokšņi. Tēvs iztišinājās, izsaucās, kā kādu baidīdams, bet velti. Tad mainījāmies istabām - tēvs ar māti pārnāca gulēt mūsu istabā, bet mēs - viņu. Mums kļuva nepatīkami to visu klausīties. Bungošana parasti sākās ap pusvieniem vai vieniem naktī un ilga kādu pusstundu vai mazāk.

Līdz ko mācītājs no kanceles nosauca un pieminēja mirušo tantiņu, visi trokšņi uz maizes krāsns mūrīša pazuda un nekad vairs netika dzirdēti.

Arī sapņi var būt interesanti un zīmīgi. Pēc māsas Mildiņas nāves viņa bieži man nāca sapņos. Toreiz viņai dēls Jānis dienēja Padomju armijā. Viņš bija rakstījis mātei vēstuli, lai atsūtītu siltus cimdus un zeķes, bet to vairs Mildiņa nespēja izdarīt. Slimība strauji progresēja, un drīz māsa no mums šķīrās.

Tad es saņēmu vēstuli no māsas dēla ar tādu pašu lūgumu. Un tad kādu nakti Mildiņa atkal parādījās man sapņos un teica, ka mājās (t.i. «Vecpuķēs») zem viņas gultas esot lādīte. Tur iekšā esot zeķes un pirkstainie cimdi, tikai īkšķus neesot paspējusi pieadīt - lai nu to izdarot es un tad aizsūtītu dēlam uz dienestu.

Aizgāju uz «Puķi». Viņas vīrs, atraitnis Nikolajs, teica, ka nekā nezinot, kur tie adījumi esot. Izstāstīju savu sapni un gājām abi divi pārbaudīt mirušās māsas pagulti. Tik tiešām apakšā bija lādīte, kurā atradās vilnas zeķes un cimdi, kuriem nebija pieadīti īkšķīši...

13. Stāsta Miķelis Kvetkovskis (65 g.v.) «Klumpjos»

Tas notika manā dzimtenē Lietuvā. Toreiz biju jauneklis un pelnījos, strādājot pie kungiem.

Reiz salīgām darbā pie kāda saimnieka. Gulēt mums vajadzēja bēniņos. Māja bija liela, gara, un bēniņtelpa bija neapbūvēta. Bez manis tur gulēja vēl divi vecāki vīrieši.

Tā, kādu nakti gulot (tonakt man ilgi nenāca miegs), izdzirdu, ka bēniņos kādi zāgē dējus. Pamodināju abus blakusgulētājus, un nu visi trīs klausījāmies, ka kaut kur attālāk tumsā tiešām it kā zāgētu dējus - žvākt, žvākt, žvākt - taisni it kā divi cilvēki tur strādātu. Pulkstenis varēja būt ap 12iem naktī. Mums kļuva jocīgi, un visi trīs laidāmies no bēniņiem lejā meklēt citu nakšņošanas vietu.

Citreiz gadījās gulēt kādā lielā labības šķūnī. Pusnaktī es un mani līdzās gulētāji dzirdējām bērna raudas. Atkal atstājām šķūni, jo bija baismi un neomulīgi tajā gulēt. Kā vēlāk uzzināju no

vietējiem, tad tajā šķūnī kādreiz nogalināts bērns, un viņa raudāšanu tad varot dzirdēt pēc pusnakts.

14. Elza Bērziņa «Raukās»

Tas notika pēc vecā Raukas nāves. Vecaistēvs nomira pirms Ziemassvētkiem. Ziemassvētkos mēs visi: es, Uldis un abi bērni, sēdējām istabā un skatījāmies televizoru. Pēkšņi izdzirdējām, ka blakusistabā (tur dzīvoja vectēvs) kāds stipri sita pie loga. Uldis ar suni izgāja ārā, naktī skatīties, kas te daudzās. Bet ārā viss bijis klusu, nevienas dzīvas dvēseles.

15. Olga Bobrovskā (47 g.v.) «Rijniekos»

Kad atbraucām no Baltkrievijas uz Latviju dzīvot, mūsu pirmās apmešanās vietas bija «Roči» un «Plītas». «Ročos» bijām trijātā - es, vīrs Vincis un mazais Jānis, kurš vēl bija no krūts jābaro. Kādu vakaru, bija jau stipri vēls (pulksteni neatceros), kad pabarojusi puisīti, noliku to gulēt un arī pati gāju gulēt. Vincis jau gulēja. Ielaidos gultā un vaļā acīm, skatīdamās palsajā vasaras naktī logā, domāju par rītdien veicamajiem darbiem. Te ieraugu, ka pa istabu iet baltās apakšbiksēs un krekļā tērpts stāvs (tā vismaz izlikās). Nodomāju, ka vīrs iet ieskrūvēt elektrisko lampiņu, kura bieži vien atskrūvējās un nodzisa. Gribēju joku pēc šo saķert aiz krekla un tāpēc grābu ar roku tēla virzienā, vienlaikus teikdama: «Ei, Vinc, kur tu iesi.» Tēls pazuda, bet Vincis, sauciena iztraucēts, sāka savā gultā kustēties un vaicāja, ko man vajagot. Jāpiebilst, ka šajā mājā, nelaimīgas mīlestības dēļ nošāvās saimnieces Kristīnes Lapiņas dēls. Tas bija Latvijas pēdējos gados.

Otrreiz, gāju no «Rijniekiem» uz Lejnieku fermu, uz rīta slaukšanu. Bija rudens, tumša nakts, ap pl. 4³⁰. Nonākot pie «Oškalnu» kaltes, ieraugu «Saulstaru» pusē pret debesīm vērstu vertikālu gaismas stabu. Intensīvi domāju, kas tas varētu būt. Tad iedomājos, vai tikai nav kas noticis ar veco Girīna māti, kura jau labu laiku gulēja slimības gultā bez cerībām izārstēties. Līdz ko to izdomāju, paskatījos atkal uz to pusi, bet nekāda gaismas stara vairs neredzēju, Kā vēlāk uzzināju, tajā rītā ap šo laiku vecā Girīna māte aizgājusi mūžībā.

16. Berta Ulmane (80 g.v.) Valmierā

Toreiz dzīvoju savā mājā «Dzintaros» (Burtnieku pagastā). Mana meita Mirdza, kura bija 20 gadu jauna, bija nedziedināmi slima ar krūšu vēzi un aizvadīja savas pēdējās dienas šajā pasaulē. Kādu dienu, atradāmās istabā pie slimnieces, izdzirdēju, ka pie sienas kāds vairākas reizes pieklauvē. Saprātu, ko tas nozīmē. Paskatījos uz meitu un nodomāju: «Bet vai tu, meitiņ, saprati, ko tas nozīmē? Nāve jau atnākusi pēc tevis un dod savu zīmi.»

Pēc nedēļas Mirdziņa nomira.

17. Mansurjānis Sakirjānovs (70 g.v.) «Jaunvēverīšos»

Tas notika Latvijas laikā. Toreiz bija kaut kādas svinības pie Kokmeļa (Kukmilka Jāņa) «Ezermaļos». Svinēšana ievilkās līdz pusnaktij. Nedaudz «kunga dūšā» gāju uz māju uz Jaunvēverīšiem. Biju jau gandrīz pagājis garām Jaunajiem kapiem, kad izdzirdēju, ka no kapsētas kāds sauc: «Eū!»

Atsaucos: «Ko vajaga?» Bet tad pēkšņi mani pārņēma savādas bailes. Kaut baiss no kapsētas vairs neatskanēja, sāku skriet. Tā aizskrēju līdz pašai mājai. No pārbīšanās paliku galīgi slims. Acis palika sarkanas, un kādu mēnesi noslimoju, ārstēdamies pat Rīgā.

18. Mārīte Ozoliņa (27 g.v.) Valmierā

Kādreiz mans nelaiķa tēvs Arvīds pastāstīja šādus savus personīgos piedzīvojumus.

Toreiz dzīvojis Cēsīs. No darba nākot uz māju, esot bijis jāiet garām kapsētai. Tā kādu dienu palicis vēl darbā, un iznācis gar kapsētu iet jau ap pusnakti. Sākoties kapsētas žogam, tēvs izdzirdis, ka nopakaļus nāk gov, vilkdama pa zemi ķēdi. Izbrīnījies atskatījies, jo kur gan pusnaktī šeit varētu rasties gov. Nekā nebijis. Gājis tālāk un atkal aizmugurē skaņas, kas pilnīgi atgādina gov ieašanu un ķēdes vilkšanu. Paātrinājis soļus, bet arī aizmugurē dzirdamie soļi paātrinājušies. Tūdaļ arī bijis kapsētas žogam beigas, un līdz ar to apkļusuši visi soļi un žvadzoņa.

Otrs interesants gadījums piedzīvots Jelgavā. Gadījies apmesties kādā glītā mājā, bet tik uz neilgu laiku, jo dzīvot tur nevienam nav bijis iespējams. Pēc pusnakts dzīvokļa iemītnieki

dzirdējuši, ka blakus telpā tiek žvadinātas, vilktas ķēdes. Mainot guļamvietu, t. i., tagad guļot jau pieminētajā telpā, ķēžu troksnis dzirdams atkal telpā, kurā gulējuši iepriekš.

Trešais stāsts būs par notikumu Salacgrīvas kapsētā, kura lieciniece bija mana mamma. Tēvs ar māti bija aizbraukuši uz minēto kapsētu, lai sapostu aizlaisto, aizaugušo vectēva kapu. Vectēvs savā laikā bijis jūras braucējs un pavisam aizmirsts labu laiku atdusējies Salacgrīvas kapsētā. Beidzot kapitālo kapa uzkopšanas darbu, mamma vēl paravēja kopiņas virsu un arī to beigusi, juta, ka roku virsas paliek slapjas, un redzēja, ka arī kopiņas virsa kļūst mitra, dzirdēja, ka nopakš lāses. Paskatījusies debesīs, redzēja, ka tās skaidras. Cēlusies kājās un teikusi uz netālu stāvošo vīru Arvīdu: «Re, kā jocīgi.» Apkārtējo cerīnkūru un koku lapiņas bijušas pilnīgi sausas. Abi nobrīnījušies.

19. Anda Barce (17 g.v.) «Ulstēs»

Šajā notikumā bez manis bija par lieciniekiem vēl četri bērni: māsa Ingūna, brālēns Māris un kaimiņbērni Laila un Aigars. Visi bijām no 9 līdz 13 gadus jauni. Man toreiz arī bija 13 gadi.

Bija 1980. gada jūlija beigas. Mana vecāmāte Marija Barce bija smagi nedziedināmi slima. Pie vecāsmātes no Liepājas bija atbraukusi meita Ērika ar vīru un dēlu, jau pieminēto Māri. Mēs, bērni, tajā vakarā spēlējām pie «Jaunulstes» rijas «klusos telefonus».

Bija 24. jūlija vakars, sāka jau krēslot, kad nejauši paskatījusies uz savas mājas pusi, pie tās sienas dārza pusē, ieraudzīju melnu stāvu. Pārtraucām spēlēties un visi sākām vērot, kas tas ir. Melnais stāvs lēnām gāja (kā Māris teica - slīdēja kā balerīna, sīkiem soliņiem) gar mājas galu un pazuda aiz stūra. Visiem kļuva neomulīgi, spēle beidzās, un gājām katrs uz savām mājām. Pēc redzētā kļuva mazliet bail, un tāpēc uz mājām gājām ar līkumu, pa tīrumu. Nonākot pie mājas, redzēju, ka uz ķēķa trepītēm sēdēja vīrieši un pīpēja. Sievietes bija iekšā pie slimnieces. Kā noskaidrojām, neviens ap māju nebija staigājis, par melnām drēbēm nemaz nerunājot. Neilgi pēc sarunas (apm. 5 - 10 min.) vecāmāte nomira. Tas notika 22³⁰. Tajā pat minūtē apstājās abi viņas pulksteņi - modinātāji. Vienu, mazāko modinātāju, uzvilcām un uznesām augšistabā, lai rāda mums laiku. Tomēr nākamās dienas vakarā tieši 22³⁰ pulkstenis atkal apstājās. Tad vairs viņu nelietojām.

20. Dzidra Ērmuiža (57 g.v.) «Upmaļos»

1.

Toreiz dzīvojām Arkādijā, bijušajās Skujenieces rūmēs. Dzīvojām kopā ar slimo vīra māti, kura jau bija uz miršanu. Pārmaiņus ar vīru Pēteri dežurējām pie viņas gultas. Brīdī, kad pie slimnieces gultas sēdēja Pēteris (viņas dēls), kāds pie loga pieklaucējis. Pat slimā māte sarosījusies un paskatījusies uz loga pusi. Pēc tam, jau naktī, Pēterim stipri sācis mākties virsū snaudiens, un vienā brīdī Pēteris piemidzis. Kad uztrūcies no miega, slimniece jau bijusi mirusi.

2.

Otrreiz, tepat «Upmaļos» kādu nakti sapņoju, ka zvana telefons. Pacēlu klausuli, un sievietes balss saka: «Nevis Marija, bet Pēteris.» Pēc tam pamodos un sapratu, ka runa ir par Dekšņu Pēteri, kurš tobrīd bija ļoti slimis. Pēc dažām dienām viņš nomira. Marija bija paveca sieviete - arī Dekšņu radiniece.

21. Eduards Šults (70 g.v.) «Ezermaļos»

Tas bija pēc kara. Kolhozu vēl nebija. Biju aizgājis kaut kādās darīšanās uz «Vaivariem». Aizkavējos tā pailgāk un atpakaļ uz mājām iet iznāca naktī, tumsā. Bija vasaras nogale. Gāju savā nodabā pa lielceļu un, pagājis kādus 100m garām «Ērgļiem», pēkšņi ieraudzīju savā priekšā tumšu cilvēka stāvu, pēc skata vīrieša stāvs, kas apm. 10 metrus no manis arī gāja virzienā, kur es. Brīnījos, kur viņš tā varēja tik negaidīti uzrasties. Gājām abi - svešais pa priekšu, es nopakaļis. Kad pagājām garām vecās kapsētas celģalam, pēc apm. 20 soļiem melnais stāvs pazuda tikpat pēkšņi kā uzradās. Pēc tam palika tā neomulīgi, un steigšus nosloju atlikušo ceļu.

22. Iveta Balode (19 g.v.) Limbažu raj. Staiceles ciema «Kilās»

1.

Bija pavasara vakars. Miegs nenāca. Iemigu un pamodos, atkal iemigu, bet, kad pamodos, ieraudzīju, ka uz gultas malas sēž veca sieviete spieķīti rokā. Viņa man saka: «Iveta, tev būs liela laime.» Tad viņa piecēlās un gāja projām, līdz pazuda istabas stūrī. Aizmigu ciešā miegā. Tas notika Burtnieku internātskolas kopmītnē (bij. Ausekļa skolā).

2.

Tas bija vecāku mājās Staicelē. Gulēju vienā istabā ar 8 mēnešus veco māsiņu, kura tonakt ļoti raudāja. Pamodusies ieraudzīju, ka kaulaina sieviete veclaicīgās drānās: kupli, garī svārkī, blūzīte, balts priekšauts un lakatiņš galvā - stāv, pārliekusies pār bēma gultiņu. Ļoti uztraukusies jautāju svešajai: «Ko jūs te darāt?» Izkāpu no gultas un steidzos pie slēdža, lai iedegtu gaismu. (Tonakt istabu gaišu viesa mēnesnīca.) Iedama skatījās atpakaļ un redzēju, ka tantīņa atliecās no gultiņas un atmuguriski sāka iet uz galda pusi un beigās apsēdās pie galda. Biju pie slēdža, uzdedzu gaismu un paskatījos uz galda pusi - no svešas tantē ne vēsts.

Novēroju arī, ka ap pusnakti vienmēr čīkst grīda, it kā kāds kailām kājām staigātu pa istabu.

23. Antonija Apsīte (55 g.v.) «Vēvertšos»

Apmēram mēnešus trīs pirms vīra Volodjas traģiskās nāves, pie loga dzirdēju stipru piesitienu.

Tajā liktenīgajā pavasarī dzirdēju dzeguzi, kura, atlidojusi dārzā, vienu reizi nokūkoja un «nosmējusies» atkal aizlidoja.

Arī dzenis tajā pavasarī neatlaidīgi kala mājas pakstī, taisni tur, kur vīrs gulēja.

Apbedīšanas laikā, stāvot pie vajējā zārka (tīsi pirms vāka aizvēšanas) mani it kā kāds neredzams spēks rāva virsū nomirušajam. Blakus stāvošie radi, domādami, ka man nāk virsū ģībbonis, stingri satvēra mani pie rokām un skatījās uz mani ar bažām. Bet es biju pilnīgi normāla un valdīju pār sevi, bet, kā jau teicu, kaut kas neizskaidrojams mani vilka uz zārku. Labi, ka tuvinieki palīdzēja.

24. Valdis Kīķeris

Stāstījusi viņa vecmāmiņa.

Nomiris Valda vecaistēvs. Aizgājējs neiezārkots novietots atsevišķā istabā, apkārt apliktas puķes. Nomirēja sieva, resp., mana vecāmāte gulējusi atsevišķā istabā. Naktī viņa dzirdējusi sava mirušā vīra balsi, kas teikusi: «Smarža, smarža.» Vecāmāte bijusi nomodā, kad to dzirdējusi.

Bet pirms vecātēva nāves pie mājas atlidojis dienā meža putns un tekalējis gar mājas priekšu. Vecāmāte teikusi savam vīram, ka to putniņu vajadzētu pabarot, viņam esot tāds lūdzošs skats. Vectēvs atteicis, ka neesot vajadzība iet ārā. Naktī vecaistēvs nomiris.

25. Sofija Ozoliņa (68 g.v.) «Dzintaros»

Kad dzīvoju Polijā, t.i., manas jaunības dienās, atceros, ka mūsu kaimiņam sādžā pūce izsita logu. Pēc pāris dienām viens cilvēks no tās mājas nomira. Vēlāk, tepat Latvijā, gadījās reiz aiziet uz «Buciņu» mājām pie mežsarga Rozenberga atraitnes. Kad iegāju pagalmā, saimniece jau pa gabalu teica, ka no meža esot atlidojusi pūce un izsitusi logam stiklu. Atbildēju, ka tad jau tev, Bucene, būs drīz jāmirst. Un tiešām, pēc trīs dienām «Buciņu» saimniece nomirusi.

Baložu Sofija, mana bijusī kaimiņiene, kura tagad dzīvo Ogrē pie meitas, man pastāstīja, ka reiz aizgājusi uz kaimiņmāju pēc piena. Saimniece likusi uzskavēties verandā, kamēr izslauks govī. Sēdējusi verandā, ārā jau krēslojis, kad ieraudzījusi, kaut gan bijis ziemas laiks, ka gar verandas logiem ārā staigā meitene vasaras kleitiņā. Pēc tam pazuda. Gājusi ārā skatīties, kas tā ir, kas ziemas laikā plānās drēbēs pa āru staigā. Pavērusi durvis un redzējusi, ka sniegs gar verandas logiem bijis līdzens un balts - nevienas pēdiņas, kas liecinātu, ka te kāds būtu staigājis.

«Dzintaru» saimniece Berta Ulmane man stāstīja, ka tad, kad viņas 20 gadu vecā meita Mirdza gulēja nedziedināmi slima ar krūts vēzi, jau skaitīja pēdējās dienas, kuras atlikušas dzīvot šajā pasaulē, dzirdējusi slimnieces istabā gar sienu vairākus stiprus piesitienus. Nodomājusi: «Vai tu, meitiņ, jau dzirdi, ka nāve jau atnākusi tev pakal!» Pie kam, cik sitienus pie sienas bija, tik dienas vēl meitiņa dzīvoja.

(No manis: šo stāstīgu dzirdēju vēl no citiem cilvēkiem, kuriem bijusi darīšana ar Bertu. «Dzintaru» mājas vēlāk mantoja augšminētā Sofija Ozoliņa.)

26. Evija Jugenberga

Stāstījusi viņas vecmāmiņa.

Evijas vecmāmiņas mātai Montai bijis slimis vīrs. Dienā Monta piegājusi pie sava vīra, kurš tai teicis: «Kas tas par melno jaunekli, kas stāv pie manas gultas. Lai viņš iet projām!»

Monta paskatījusies, bet nevienu jaunekli neesot redzējusi. Naktī vīrs nomiris.

Vecmāmiņa pļāvā grābusi sienu. Netālu tecējusi upe. Pēkšņi kāda balss teikusi: «Laiks jau klāt, bet jātnieka vēl nav.» Tad atkal palicis klusu. Pēc neilga laika neredzamā balss teikusi to pašu. Pēc brīža parādījies jātnieks, un, mēģinot pārjāt upi, tajā noslīcis.

27. Ilga Gabrāne «Kalnārēs» (bijušā kolhoza «Rīts» fermere)

Kad nomira māte, mēs ar māsu sastrīdējāmies par to, kādu kleitu vilkt mugurā mirušai mātei. Mātes vēlēšanās bija, ka jāvelk tieši tā un ne cita, bet, kad nu vajadzēja aizgājēju apģērbt, radās domstarpības. Māsa par varēm gribēja, lai velk citu. Uzvarēju es. Pēc bērēm māte man parādījās sapnī - kā dzīva, skaidra un pateica man paldies, ka esmu uzvilksusi to īsto kleitu. Turpretī mātai pēc bērēm katru nakti rādījušies tādi murgaini sapņi un arī mirusī māte, kas izteikusi pārmetumus. Nonācis tik tālu, ka vairs nav varējusi gulēt. Arī nomodā licies, ka pa istabu kāds staigā, čīkst grīda. Braukusi pie Zilākalna Marta pēc padoma. Tā tad arī ieteikusi, ko darīt, un pēc tam varējusi mierīgi gulēt.

Manā dzimtajā vietā, Madonas raj. Gaigalīšos, bija lepna māja, kurā dzīvoja turīga ģimene - vīrs un sieva. Neilgi pēc kara laupīšanas nolūkā izdarītā uzbrukumā abus laulātos negēlīgi noslepkavoja. Tā kā māja bija plaša, labiekārtota, kolhoza valde tur ierīkoja ģimenēm dzīvokļus. Bet ar dzīvošanu, diemžēl nekas nesanāca. Cilvēki neesot varējuši gulēt, jo pēc pusnakts mājā bijuši dzirdami savādi baismi trokšņi kā vaidi, elsas, kunksti u.t.t. Ģimene augstākais pāris nedēļas varējusi izturēt, bet tad aizgājusi. Beigās neviens vairs nav gājis tur dzīvot. Vēlāk māju nojaukuši, un būvelementus izmantojuši kur citur.

28. Aija Borsuka (40 g.v.) «Oškalnos»

Man, īsti neatceros, varēja būt ap 9 - 11 gadi, kad kādu vakaru (bija jau tumšs) gāju no istabas mājas ziemeļu galā uz istabu, kurā uzturējās mani vecāki. Tā tika staigāts katru dienu. Cauri iznāca iet lielai istabai - zālei, kurā parasti maz uzturējās (galvenokārt tikai viesībās). Ieejot zālē tajā vakarā, no atvērtajām durvīm ieplūstošās gaismas lokā ieraudzīju pie apalā galdā sēžam liela auguma kungu kažokā ar apkakli, kailu galvu, un ūte uzlikta uz galdā. Redzēju viņu pavisam skaidri, ka vēl šodien tas man stāv acīs. No redzētā nobijos un atbēgu atpakaļ uz istabu, no kurienes iznācu.

Mana nelielā māte Marta stāstīja, ka reiz, būdama ap pusdienas laiku Jaunā kapsētā, kur esot atnesusi ziedus uz vecāku kapiem, redzējusi pa galveno (vidus) ceļu staigājam jaunu meitenīti sarkanos, punktainos svārciņos. Cik pēkšņi meiteni ieraudzījusi, tikpat pēkšņi tā pazudusi. Gan izskatījusies, vai nav kur meitenes vecāki vai arī viena pati - bet nekā. Kapsēta bijusi tukša un klusa.

Ļoti daudz šāda veida notikumus un nostāstus par spokiem zinājuši, gan arī pati savā garajā mūžā pieredzējusi mana vecmāmiņa Elza Grēne. Žēl, ka toreiz tam visam nepievērsu tādu uzmanību. Atceros, ka viņa stāstīja par notikumu «Oškalnu» augšistabā. Tur māmuļa gulējusi. Bet reiz noticis šādi.

Kā parasti apgūlušies, bet, vēl nebūdama aizmigusi, sapratusi, ka pa istabu šalko tādi kā vēji. Pēc tam kaut kāds smagums gūlies virsū, ka kļuvis pat grūti elpot. Kā tādos brīžos pieņemts kristīgiem cilvēkiem darīt - sākusī skaitīt Tēvreizi. Tūlīt kļuvis vieglāk, vēsmas rimušās - viss palicis klusu un viegli. Māmuļa piebilda, ka tajā istabiņā kādreiz esot dzīvojuši un arī miruši cilvēki. «Oškalni» bijuši Burtnieku muižas barona īpašums. Tajā mājā dzīvojis «Dūres» muižiņas pārvaldnieks.

29. Antonija Bezdeļga (60 g.v.) «Beidās»

Toreiz dzīvojam «Lapaiņos». Kādā vēlā vakara stundā, biju jau gultā, bet ne aizmigusi, kad dzirdu: pie loga kāds pieklauvē. Izgāju ārā - neviena nav. Pēc pāris dienām saņemu ziņu, ka brālis nomiris un jābrauc uz bērēm.

30. Hilda Bauere (70 g.v.) «Vēverīšos»

Pati neesmu neko redzējusi, bet man to stāstīja viena paziņa - dūšīga poļu laukstrādniece, kura iebraukusi Latvijā Ulmaņa laiku beigās un vēlāk sagājusies un tad dzīvojusi kopā ar kādu latviešu saimnieku - vecpuiši. Šis cilvēks bijis ļoti slikts, despotisks, nejauks. Beigās smagi saslimis - dzīvotājs vairs neesot bijis. Pēdējās stundās sēdējusi klāt mirējam. Un tad sadzirdējusi, ka pa istabu sāk dipināt daudzi sīki solīši, reizēm dzirdējusi tādus kā smiekliņus, čalas. Iespāids bijis tāds, ka bars velniņu pa istabu dancotu un priecātos. Sieva, poliete, bijusi drosmīga un nekur nebēgusi. Vēl daži agonijas mirkļi mirējam, un tad vīrs apklusis. Uzreiz arī istabā palicis kluss.

Kaut kas līdzīgs bijis, kad Rūtes muižā arī miris kāds jauns cilvēks, kurš visu mūžu sitis un terorizējis savu sievu un bērnus. Vīrs mirdams bjāvis, ka velni nākot viņam virsū, visi kakti esot pilni ar tiem.

31. Staņislavs (saukts Saliņvecis) «Saliņās»

Bija pavasara laiks. Šeptējos pa āru, un tad radās vajadzība ieiet iekšā. Iegāju ķēķī un dzirdēju, ka pa istabu kāds staigā, pārbīda krēslus, kaut ko kludzina. Domāju, ka Anna istabā krāmējas. Pavēru durvis un redzēju, ka istaba tukša, neviena nav, arī trokšņu nav. Izgāju ārā un redzēju, ka Anna (Liepiņa) otrpus lielceļa dārzā ravējās. Kā vēlāk uzzinājām, tajā dienā Annas māsas dēls, lecot uz galvas Bukas dīķī, noslīcis. Māsas dēls diezgan bieži esot apciemojis «Saliņas». Viņam te paticis.

32. Atis Skalbergs Rīgā (Tēvs dzimis un audzis «Jaunulstēs»)

Annas tante dzīvoja Saulkrastos, mūsu vasarnīcā Ainažu ielā 14. Tante, istā vārdā Anna Strade, bija Skalbergu vasarnīcas pastāvīga iemītniece - mājas pieskaņītāja. 1982. g. 6. aprīļa vakarā ap plkst. 19⁰⁰ viņa dzirdējusi, ka kāds dobjiem, stipriem sitieniem trīs vai četras reizes pieklauvē pie loga, un Edītes tantes, manas mātes, balss sacījusi: «Anna.» Piecēlusies no galda, Anna piegājusi pie loga, to atvērusi un ieraudzījusi apm. 3 metru attālumā mammas veidolu. Siluets lielās krēslas dēļ bijis neskaidrs. Tēls pa dārzu lēnām virzījies uz akas un tālāk uz šosejas pusi. Anna attaisījusi logam otru pusi vajā un skatījies uz aizejošo stāvu. Bijusi pārsteigta, ka Edīte šeit atbraukusi bez iepriekšēja brīdinājuma. Bijusi tik izbrīnīta, ka neesot neko spējusi pateikt. Vairākas minūtes stāvējusi pie loga un bijusi sajūta, ka ieraudzījusi tuvu, mīļu draugu. Tad logu aizvērusi un kādu brīdi stāvējusi, nevarēdama aptvert, ka tā tomēr nav bijusi realitāte. Gribējusi zvanīt man uz Rīgu, bet nokaunējusies. Pirms šī notikuma par Edītes tanti neesot domājusi.

Tajā laikā, kad norisinājās augšminētie notikumi, māte jau bija pilnīgā bezsamaņā.

Māte nomira 7. aprīlī ap pusdiviem naktī.

Šajā dienā piezvanīju Annas tantei uz Saulkrastiem un pavēstīju skumjo vēsti. Tad Annas tante, sapratusi iepriekšējā vakara notikumus, man pastāstīja, ka Edītes tante atnākusi no viņas atvadīties...

Mana paziņa Ilga Melgalve savā dzīvoklī Brīvības ielā 150 (otrajā stāvā), iegājusi savas vīramātes istabā. Uz apaļa galda atradās tādas pašas formas apm. 1 cm biezs slīpētais stikls. Viņai stāvot blakus galdam, stikls ar spalgu troksni pēkšņi pārplīsis. Istabā radies muiss, stindzinošs skaņas turpinājums. Ilgai izbrīns - no kā tas tā pārplīst? Logs bijis ciet, griesti tīri, nekādi priekšmeti nokrist nevarēja. Laiku gan pierakstījusi - plkst. 16⁰⁰. Viņas vīrs, ārsts, painteresējies, no kā var stikls tā pārplīst. Gudrinieki izskaidrojuši ar gaisa burbulīti stiklā.

Nākamajā dienā pienākusi ziņa, ka tieši plkst. 16⁰⁰ tajā dienā mirusi Ilgas vīramāte...

33. Nikolajs Bodahovs (40 g.v.) «Stultēs»

Bija rudens. Pieturējās labs laiks, un 1. brigāde cītīgi strādāja, lai nokultu atlikušās linsēklas. Pievakarē zārdu nobeidzām un uz tā punkta pamata sastikējām. Iedzeršana iznāca diezgan pamatīga, jo turpat arī «nolūzu» un pamodos, kad bija jau liela tumsa. Galvā bija vēl mazs žvingulītis, bet visumā biju atjēdzies un nolēmu aiziet uz blakus esošo Jauno kapsētu pie dēliņa kapa. Puisītis mira dzemdībās, šo pasauli neredzējis. Bija ļoti žēl, jo tā gribēju dēlu.

Gāju pa tīrumu pāri, taisnā ceļā uz kapsētas vidus ceļu. Līdzī nesu arī savas dakšas. Pārkāpu mūrī un pa celiņu devos iekšā kapsētā. Nedaudz pagājis, ieraudzīju, ka pa to pašu vidus ceļu no krusta puses man pretīm nāk garās, melnās drēbēs tērpies sievietes stāvs. Nakts toreiz nebija tumša, laikam aiz mākoņiem bija mēness. Melnā sieviete tuvojās, un es apstājos. Brīdi skatījos, nogaidīju un, redzot, ka stāvs nāk tuvāk, strauji apgriezos un metos bēgt. Pārlēcu mūrī un, tikai labu gabalu pa tīrumu paskrējis, apstājos. Paskatījos špicikas gaismā pulkstenī - tas rādīja 10 minūtes pāri pusnaktij. Tātad spoku stunda.

No tās reizes uz kapsētu gāju retāk un tikai dienā.

34. Nīna Olehoviča (65 g.v.) «Dambjos»

To man stāstīja paziņa no Rietumbaltkrievijas, kura savukārt runājusi ar meiteni (jaunavu), kura piedzīvojusi sekojošo.

Meitenes ģimenē bijuši tēvs, māte un viņa pati. Visi bijuši neticīgi. Pēc tēva nāves palikušas abas ar māti. Kad nomiris un ticis glabāts vietējais draudzes mācītājs, garāmgājēji aicinājuši arī šos pavadīt aizgājēju pēdējā gaitā. Abas tomēr atsacījušās to darīt. Naktī meitene pamodusies no trokšņa un ieraudzījusi istabā tumšu stāvu garā paltrakā. Tumšais stāvs iedevs meitenei «rožu kroni» un pavēlējis to skatīt un citu neko nedarīt. Tad stāvs piegājis pie mātes, kura gulēja turpat netālu istabas otrā kaktā. Meitene dzirdējusi, ka māte sāk vaidēt, stenēt, gārgt un kunkstēt. Tā labu laiku. Pēc tam melnais stāvs pazudis tā, ka meitene nedzirdējusi nedz soļu troksni, nedz durvju aizvēršanos. Māte no istabas kakta tad sacījusi, lai meita nevienam nestāsta par redzēto un dzirdēto, kamēr viņa (māte) vēl dzīva. Austot rītam, māte lūgusi meitu, lai tā iedez gaismu - esot jāiet, bet neko neredzot, viss tumšs. Meita iedezinājusi svecīti un tās gaismā redzējusi, ka māte nomirst.

Otrreiz Nīna pati runājusies ar kāda notikuma liecinieci. Tas noticis Polijā (pirms 1939.gada), tagadējā Rietumbaltkrievijā. Es toreiz biju vēl jauna meitene, bet, kura man stāstīja, bija pieaugusi jauna sieviete - muižas kalpone, precējusies. Neilgi atpakaļ viņai nomiris bērniņš, un brīvā laikā bieži aizgājusi uz kapsētu nolikt puķītes uz bēma kapa. Reizi pusdienas laikā, izmantodama brīvu brīdi, kamēr lopus sadzen kūtī, (viņa bijusi slaucēja), aiztecējusi līdz kapsētai. Iedama uz kapsētas vārtiņiem, viņa redzējusi, ka pretīm nāk jauns cilvēks tumšās drēbēs. Licies, ka jaunais cilvēks grib kapsētu atstāt. Kad jauneklis bijis dažus metrus no vārtiem, meitai jau gandrīz klāt, jauneklis pēkšņi pazudis, it kā izgājis. Sieviete sastingusi pārbīlī. Tobrīd garām ar zirgu braukuši kalpi, kuri, redzēdami stāvošo kalponi, aicinājuši braukt. Bet tā nav varējusi ne vārda atbildēt. Manīdami ko nelabu, garām braucēji aizveduši sievieti uz vāģiem un tālāk līdz muižai. Tur tad sieviete atjēgusies un izstāstījusi redzēto.

Reiz mana māte pastāstīja, ka (tas noticis Polijas valstī) reiz gājusi kaut kādās darīšanās pie savas mātes (resp. Nīnas vecmāmiņas). Iet vajadzējis pa lauku celiņu, caur mežu un gar krūmāju. Netālu no meža, krūmos, stāstīja māte, redzēju, ka kāds cilvēks sirdīgi cērt kārķu krūmus, ārdās pa kārķu pudurī. Pūš it kā stiprs vējš, virpuļus griezdamš. Sācis jau krēsot. «Nobrīnījos uz vēlino krūmu cirtēju, kuru atpazīnu kā kādreiz redzēto kurvīšu pinēju, un gāju tālāk,» turpināja stāstu māte. Aizgājusi līdz savai mātei un pie viena arī izstāstījusi ceļā redzēto. «Nu gan brīnumi,» teikusi māte, «mūsu kurvīšu pinējs nu jau nedēļu kā miris.»

Kad gāju mājup, redzēju, ka pazīstamais krūmājs kluss un tukšs, Krūmā, kurā rosījās redzētais mirušais kurvīšu pinējs, neredzēju nevienu nocirstu stibu...

35. Jānis Zaķis (75 g.v.) «Vecdiļās»

Jaunības dienās man bija labs draugs Grīviņš - «Ošu» saimnieka dēls. Tas tad reiz man pastāstīja šādu notikumu:

«Reiz es norunāju tikšanos jeb randiņu ar savu meiteni Vecajā kapsētā. Bija jau patumšs vakarā, kad nonācu norunātajā vietā un, apsēdies uz soliņa, sāku gaidīt meiteni. Pēc brīža meitenes vietā redzēju - pie soliņa pienāk sieviete baltā ķitēlī, arī apsēdās un sāka man dzīties virsū. Atvirzījos uz pašu soliņa galu, bet šī tik tuvāk. Beidzot nervi neizturēja un metos bēgt, pie kapsētas mūra pieslieto ratu paķerdams līdz. Uzlēcu ratam mugurā un minu, cik jaudāju, pedāļus. Pie «Dambju» mājām ieskrēju smiltīs, kritu un pamatīgi sasitos. Tur, kamēr braucīju sasisto celi, pienāca mana meitene, nu galīgi pārbijusies, gandrīz bez valodas. Tad, daudz maz atjēgusies, izstāstīja, ka arī viņai norunātā satikšanās vietā uz soliņa virsū mākusies sieviete baltā ķitēlī.

36. Erna Vilcāne (56 g.v.) «Kalnārēs» (bij. zootehniķe kolhozā «Rīts»)

To pastāstīja mans tēvs, un arī pati atceros, ka tajā vakarā viņš uztraukts atnāca mājās.

Viss sākās ar to, ka kādam pšnāvniekam tēvs izglāba dzīvību. Izņēmis ar citu palīdzību kaimiņu no cilpas, viņš to tikmēr burzījis un elpinājis, kā nu to pratis, kamēr vīru dabūjis pie dzīvības.

Vēlāk, pēc apmēram nedēļas, tēvs kādā vēlā rudens vakarā, nākdams no māsas mājām, krustcelēs (apm. 1 km no mūsu mājas) sastapis lielu, melnu vīru. Vairāk neko neesot varējis saskatīt, jo bijis jau stipri tumšs. Melnais vīrs tēvam sacījis: «Kāpēc tu pagēmi manu aunu?» Tēvs ātrumā atbildējis: «Tas nebija tavš.»

Pēc tam melnais stāvs pēkšņi pazudis. Pēc brītiņa tēvs sapratis, ar ko viņam bijusi saruna, un uztraucies steidzies uz mājām.

37. Jānis Rozītis (70 g.v.) «Stultēs»

Bērībā kādu laiciņu dzīvoju «Dūrē». Gāju Pilskalna skoliņas 4.klasē. Ejot uz skolu, bija jāiet garām Jaunajai kapsētai. Lai nokļūtu laikus skolā, no mājām bija jāiziet vēl lielā tumsā.

Tā kādā vēlā rudens rītā, kad zeme jau bija uzsalusi, gāju gar kapsētu kā parasti, bet tad izdzirdēju, ka no mugurpuses kāds jā ar zirgu. Paskatījos un redzēju, ka tiešām viens jā kādu gabaliņu no manis. Nogāju malā un palēnināju soļus, lai nu viņš jā garām. Bet garām nejāja, pakavi vien klabēja. Turpināju iet, līdz sasniedzu kapsētas stūri, bet tad arī vairs nedzirdēju zirga soļus, nedz redzēju pašu zirgu. Kur pazuda - nezinu.

Pēc manas sievas nāves vairākkārt iznāca dzirdēt, ka pie loga, bet citreiz pie durvīm kāds pieklauvē. Gāju vienmēr paskatīties, bet ne ārā, nedz aiz durvīm nevienu nesastapu. Tajos brīžos arī neko speciāli par savu Veltu nedomāju.

38. Marta Zeltiņa (70 g.v.), «Vēverīšu» saimniece

Pēc Sašas (Martas brāļa) nāves bieži, galvenokārt pusdienas laikos, gāju uz veco kapsētu aiznest brālim puķītes un pasērot. Reiz, sēžot pie kapa, kaut kas man lika atskatīties. Ieraudzīju uz kapsētas mūra (pie vārtkambara) sēžam lielu suni kā lauvu. Nobijos un tūlīt gāju projām. No tās reizes kapus apmeklēju retāk.

39. Lūcija Krutova (56 g.v.) «Žvīguros»

Tas notika jau pirms kādiem 10 gadiem, pēc mana vīra Eduarda nāves. Bija jau pagājie kāds mēnesis, kopš vīrs bija apglabāts. Dzīvoju viena «Žvīguros» un vienmēr gulētejojot iedomājos, kas notiktu, ko es darītu, ja pie manis pēkšņi atnāktu Eduards. Un ar tādām pašām domām arī tajā vakarā gāju gulēt. Naktslampiņu es dedzināju visu nakti. Iegūlos gultā ar seju pret sienu un uz labiem sāniem. Tagad, pēc šī laika posma nevaru īsti apgalvot, vai biju iesnaudusies, vai nē, bet pati tomēr domāju, ka nē. Jo arī nākamā rītā, kad aizgāju uz «Pīltas» fermu, kur slaucu govīs, es tūlīt izstāstīju Olgai (Bobroskai) par notikušo.

Un tā guļot es dzirdu, ka no verandas puses (tur stāvēja zārks ar mirušo vīru) tuvojās čibiņās ieauti soļi. (Vīru zārkā ielika čibiņās) Klusie soļi apstājās pie manas gultas, un es tad jūtu, ka kaut kas briesmīgi smags sāk gulties man virsū, spiest uz visu augumu. Palika grūti elpot, un jutu, ka

grimstu melnā tumsas bezdibēnī, kādu nekad neesmu jutusi. Instinktīvi sapratu, ka nebūs labi, un pēdējā brīdī man prātā ienāca vecāsmātes teiktais, ka tādās reizēs jāskaita pātari. Sāku skaitīt tēvreizi. Un jutu, ka spiedieni atslābst, paliek vieglāk, varu brīvi uzelpot. Atvēru acis, redzēju sienu un dzirdēju čibīnās ieautu kāju klusus, aizejošus soļus. Tajā pat vakarā pārvācos gulēt otrā istabā.

Uz jautājumu, vai viņa bija beidzot izdomājusi, ko darīs, kad Edvards atnāks - atbildēja, ka nē. Jautāju, vai kādreiz pirms vai pēc šī notikuma ir kādreiz tāds smagums spiedis un elpa trūkusi - atbildēja, ka nē. Pie kam arī tajā vakarā nav gulējusi uz sirds sāniem. Durvis visas bijušas aizkrampētas. Prasīju, ko jūta tajā brīdī, kad dzirdēja klusos soļus tuvojamies. Atbildēja, ka uzreiz sapratusi, ka tas ir Edvards, bet paskatīties neesot bijusi spējīga.

Nupat 1984. gada 21. novembrī ap pustrījiem naktī pie loga dzirdējusi pie loga vieglus klauvējienus, tā ar pirkstu galiņiem. Piegājusi, skatījusies - neviena neredzējusi. Ārā nav gājusi. Ārā atradās divi lieli suņi, ļoti dzirdīgi, tā kā, ja tas būtu cilvēks, noteikti būtu rējuši. Un tā trīs naktis pēc kārtas klauvējās vienā un tajā pašā laikā. Pēdējo nakti licies, ka klauvēts ar mazu koka skaliņu. 21. novembris ir manas mātes dzimšanas diena.

Pēc Eduarda nāves meitas Regīnas vīram, kurš Eduardu tikai reizi satīcis dzīvu, pēc bērēm Eduards katru nakti rādījies sapņos un prasījis uzpīpēt. (Eduards bija smēķētājs). Paklausot padomam, znots nopircis vairākas paciņas papirosu un iekasņājis smiltīs pie sievastēva kapa krusta. No tā brīža Eduardu sapņos vairs nav redzējis.

Viens stāstiņš no agrākiem laikiem, kad es vēl dzīvoju Rietumbaltkrievijā. Tajā ciematā kādai mātei nomirusi meita, jau paliela komjauniete. Apglabājuši, un māte, kā jau ticīga sieviete, meitai zārkā līdzī ielikusi rožu kroni. Pēc bērēm mātei vairs neesot bijis miera. Meita katru nakti nākusi sapņos un pārmetusi, kāpēc devusi līdzī kapā rožu kroni - katoļu lūgšanu atribūtu. Redzējusi mirušo meitu spokojamies dzīvoklī - kaut kur brīdī pavīdējis viņas tēls. Arī kaimiņi, paziņas redzējuši meitenes garu. Nekas cits neatlicis, kā bijis kaps jāatrok, un rožu kronis jāizņem no zārka. Pēc tam ne vairs sapņos, ne īstenībā meita nav vairs rādījies.

40. Berta Purlāce (73 g.v.) «Jaunozolos»

Pēc vīra Nikolaja nāves neko īpašu neesmu manījusi, ja neskaita vienu vakaru, kad likās, ka kāds gar māju staigā... Bet tas arī varbūt tikai likās.

Sapņos gan Koļa mani bieži apmeklēja. Zinu, ja mirušais cilvēks sapņos parādās kā dzīvs, it kā īstenībā tas notiktu, tad tas nozīmē, ka mirušā gars tiešām ir atnācis. Un tā vīrs, ko redzēju sapņos, šķita kā dzīvs, un es ar viņu arī sarunājos kā jau ar dzīvu cilvēku.

Bet manī bija tāda kā spīts, un tajās reizēs vienmēr klusēju, vai biju nelajpna (Bertas vīrs beidza dzīvi pašnāvībā), un tā Koļa ikreiz noskumis atkal no manis sapnī šķīrās. Tad, kādu nakti, kad atkal Koļa bija pie manis «atnācis», pateicu viņam dažus mīļus vārdus. Koļa uzreiz palika priecīgs un aizgāja no manis, attālinādamies pāri līdznamam kalnam, aiz kura visa pamale blāzmoja neizsakāmi skaistās, dzeltenī - rozā - oranžās krāsās.

No tās reizes viņš man sapnī nekad vairs nav rādījies.

41. Emīlija Budovska (75 g.v.) «Roplainos»

Kad mana dēla Valda Pūces meitiņa Dzintra pēc motocikla avārijas tika ievietota slimnīcā Rīgā, tad nākamajā naktī nosapņoju, ka Dzintriņa ir atnākusi pie manis, tērpusies melnā kleitā un tādu skumju skatu. Nākamajā rītā atnāca sēru vēsts, ka viņa mirusi.

42. Marta Serģe (65 g.v.) «Kociņos»

Bija 1944.gada kara vasara. Brālis iesaukts Latviešu leģionā cīnījās kaut kur Madonas telpā, no kurienes saņēmu viņa pēdējo vēstuli. Kādā augusta pēcpusdienā biju iegājusi istabā un atsēdos, lai atpūstos. Pēkšņi izdzirdēju, ka pie sienas kāds stipri pieklauvē. Izgāju ārā, bet neviena nemanīja. Vēlāk, kā uzzināju, brālis tajā laikā cīņās krita. Domāju, ka nāves brīdis varēja sakrist ar dīvaino klauvējieru pie «Kociņu» mājas sienas.

43. Latviešu karavīrs otrā pasaules kara laikā -

atmiņu krājums vairākos sējumos. III grāmata.

Šeit aprakstītas latviešu leģionāru cīņas Volhovas frontē. Kāds no aculieciniekiem apraksta šādu gadījumu. Tas noticis 1943. gada rudenī. Lapas jau kokiem bija nobirušas. Laiks bijis sauss, jauks. Vairs (es) neatceros, kas tā par dienu, bet varētu būt varoņu piemiņas diena 11. novembrī. Ierindā nostādītie karavīri (leģionāri) noklausījušies virsnieka uzrunu par latviešu tautas cīņu šajā karā, par upuriem, kas nesti dzimtenes labā, un brīdī, kad pieminēja kritušos cīņu biedrus, blakus atrodošā kritušo karavīru kapsētiņā gaisa virpulis sagriezis kritušās lapas, pacēlis tās gaisā, un vējš tās aiznesis taisni dzimtenes virzienā.

44. Anna Zaščenkova (40 g.v.) «Adzelviešos»

1983.gada oktobrī mans vīrs Juris gāja bojā traģiskā nāvē Burtnieku ezerā netālu no «Vaivaru» zvejnieku ostas. Tas notika ap pusastonjiem vakarā, tumsā un seklā ūdenī.

Dažas dienas pirms traģiskā notikuma es sapņoju, ka Šņepsta Andrejs no «Vārpu» mājām uz mūsu mājas pusi ar zirgu velk trīs garus bajkus - divi bija apakšā, bet trešais tiem virsū. Vēlāk, pēc šī savādā sapņa, to pārdomājot, jutu, ka kaut kas nebūs labi. Bajku izvietojums atgādināja zārku. Brīdināju Juri, lai viņš ir piesardzīgs, ka esmu nosapņojusi sliktu sapni. Vēl kādu nakti pirms nelaimes, gulēdama blakus Jurim (viņš tad nebija iedzēris), nodomāju: «Cik labi, ka man blakus ir vīrs - dzīvs, silts cilvēks.» Juris stipri dzēra, un tas mani uztrauca, nepatika, un tāpēc biju vienmēr dusmīga.

Tajā liktenīgajā dienā kaimiņu Andrejs atbrauca pie Jura un, ne jau pirmo reizi, atkal aicināja uz ezeru. Kā par nelaيمي tobrīd nebija mājās, bet, ja būtu - Juri nekur nelaistu. Juris, kurš ļoti mīlēja ūdeņus, zvejošanu, kaut arī bija iedzēris, neatteica Andrejam, un abi ar «emku» aizbrauca uz ezeru.

Tā bija sestdiena. Pēcpusdienā vecaistēvs (Grīnbergs Jānis) izkurināja pirti, lai nu visi bērni, znoti un paši varētu kārtīgi nomazgāties. Pirmie uz pirti gāja Ira ar savu vīru. Bija ap 19⁰⁰ vakarā. Atnākuši no pirts, nokarsuši sarkani kā vēži, slavēja, cik karsta bijusi pirts, ka varējuši ļoti nopērties. Nākošiem bija jāiet mums - man, Jurim un mazajai meitiņai Ritai. Tā kā necerējām Juri tik ātri sagaidīt, gājām bez viņa. Nogērbāmies un likās, ka pirts ir vēsa. Jāpiebilst, ka pulkstenis rādīja 19²⁰, kad gājām uz pirti. Lai sasildītos, teicu Ritai, lai uzmet garu. Paņēmusi ķobīti un pasmēlus ūdeni, viņa to uzmeta vajadzīgā, jau zināmā vietā uz ceriem. Noplēnēja blāva miglīņa, bez parastā čukstiena. Siltuma nekāda. Uzmetās pat «zosu miesa». Nodomāju, ka šie gan šoreiz pārspīlējuši - pirts nepavisam nav kārtīgi izkurināta. Pēkšņi, kur radies, kur ne, man pie krūtīm pielido un pieķeras tauriņš sarkaniem spārniem ar melniem punktiem uz tiem. Ar plaukstu strauji to notraušu nost. Pašai tādi kā drebuji pārskrien pār miesu. Arī Ritai auksti. Pulkstenis varētu būt ap 19³⁰.

Saku Ritai, lai vēlreiz uzmet garu, vai tad tiešām nedabūsim sasildīties. Rita ņēma atkal ķipīti un kā meta, tad tā pa īstam nočūkstēja un sacēlās tāds gars, ka elpa aizrāvās un bija jāliek roka mutei priekšā.

19³⁰ noslika mans vīrs...

45. Vanags - Līdzēnos (ap 65. g.)

Tas bija manos jaunības laikos. Tad dzīvoju Latgalē. Man bija apmēram 15 gadi. Es, vēl 4 brāļi un māsa kopā ar māti dzīvojām vienā istabā t. s. kalpu galā. Tēvs bija jau agrāk miris. Māte bija slimīga. Kādu nakti, tas bija vairāk rudens galā, kad ārā bija mēnenīca, es pēkšņi pamodos un redzēju, ka pie galda aiz manas gultas kājgaļa, stāv balts sievietes tēls. Uztrūkos sēdus un platām acīm skatījos parādībā. Tūdaļ arī iebļāvos: mamma, mamma! Uzmodās māte, bet arī tēls bija nozudis. Izstāstījusi mātei redzēto, pēc kam viņa noteica, ka nāve esot atnākusi pēc viņas. Tiešām, pēc pāris nedēļām mana māte nomira.

46. «Klajumos» (ap 65. g.)

Mana māsa, kas vēl tagad dzīvo tajā sādžā, man stāstīja, ka netālu no viņas kādās mājās pakārusies sieva. Vīrs pašnāvnieci apglabājis netālajā kapsētā. Pēc tam kaimiņi, tajā skaitā arī māsa, redzējuši mirušo sievu nākam no kapsētas pāri tīrumam uz savu bijušo māju. Un tā

vairākas dienas. Arī pats vīrs neesot varējis mājās izturēt, kas tur noticis, to nezināja stāstīt, bet drīz vien atraitnis māju pārdevis.

47. Zelma Tolstikova (60 g.) «Laiviņās»

Tas bija vasarā, siltā bezvēja dienā. Iepriekšējā dienā Jaunās kapsētas vārtu kambarī bija ievesti divi miroņi - vecā Krūmītiene no «Poļiem» un vēl kāds vīrietis. Ap pusdienas laiku kādas vajadzības dēļ man bija jāieiet kapličā. Kā vēru durvis vaļā, tā tāds spēcīgs gaisa vilnis vai strāva nošņāca man gar galvu. Nobijos un atrāvos sāņus. Tajā brīdī garām gāja Ozoliņu Vallija, kurai es izstāstīju, ko nupat jutu.

Kādu citu vasaru jūnija mēnesi piedzīvoju šādu gadījumu. Bija jauks, silts laiks, kluss vakars, bez vēja. Biju ieplānojusi uztaisīt diviem kapiem kopiņas. Vienu nobeidzu un ķeros pie otras. Liku formā zemi un piestampāju. Laiks gan rādījās vēls, krēsla jau liela, bet gribēju arī darbu pabeigt. Kaut arī biju pievērsusies darbam, vienā brīdī jutu, vai likās, ka kapsēta it kā atdzīvojas.

Tāda kā šalkoņa izskrēja cauri koku lapotnēm, kā kas gar ausīm nošalca. It kā lapiņas kokiem drebētu. Bija ļoti savāda jušana. Jutu, ka labi nav, palika bail un, kopiņu nenobeigusi, stīvām, it kā bailu paralizētām kājām, gāju uz mājām. Kad ienācu ķekāt, redzēju, ka pulkstenis rāda 5 minūtes pāri pusnaktij.

No jaunības laikiem atceros, ka manā dzimtenē, Pleskavas guberņā, kur dzīvoju latviešu kolonijā, kāda ģimene uzbūvēja sev māju uz veca, jau nolīdzināta kara kapu lauka. Bet dzīvot viņi tur nespēja. Pa naktīm bijuši dzirdami dažādi trokšņi, vaidi un citas skaņas. Māju bijuši spiesti nojaukt un uzcelt citur.

48. Lidija Garā «Stenderēs» (kādreiz slaucēja «Pauķu» fermā)

Onkuļa sieva man stāstīja, ka mājās, kur viņa dzīvojusi Latgalē, viens jauneklis padarījis sev galu. Pēc tam ilgu laiku, gandrīz vai pat gadu, šad tad dzirdējuši, ka pie durvīm vai loga kāds pieklauvē. Gājis ārā lūkot, aicinājuši iekšā klauvētāju, bet neviens nav atsaucies. Reizumis dzirdējuši, ka kāds staigā pa augšistabu vai bēniņiem.

Manā dzimtajā ciemā Latgalē, kur pavadīju savu jaunības laiku, bija arī neliela katoļu baznīciņa. Tā kolhoza vadībai likās lieka, un tā nolēma baznīciņu nojaukt, vietā uzcelt tautas namu.

Kā pirmo likuši nocelt zvanu. To darbiņu apņēmas izdarīt divi spēcīgi vīrieši, vecumā ap 40 gadu. Par to arī apsoliņa labi samaksāt.

Viņi zvanu noņēmuši. Saņēmuši solīto atalgojumu, abi steigušies padarīto «darbu» atzīmēt. Tikmēr dzēruši un lielījušies, kamēr tās pašas dienas vakarā abi nomiruši.

Pēc tam priekšniecība likusi ar buldozeru ēku drupināt. Neviens traktorists vairs neesot ņēmies to darīt.

Tā baznīciņa stāvēt vēl šobaltdien, tikai bez zvana.

Vēl zinu gadījumu, ka kaimiņu sādžā vietējās izpildkomitejas priekšnieks aizliedzis cilvēkiem Lieldienu rītā staigāt pa ciemu un ap baznīcu. Tas, kā priekšsēdētājs teicis, traucējot cilvēkiem mieru.

Pēc kāda laika kaut kādu iemeslu dēļ priekšnieks pakāries...

49. Marisandra Ozoliņa Strasburgā Francijā

1983. g. jūnija sākumā papu aizvedu uz slimnīcu Kehlē. Papus bija uzzinājis, ka miris viņa kolēģis Mansarda kungs (kas dzīvo Lutera ielā). Atnācu mājās un nolikos gulēt. Mammu bija tikko ievietojuši intensīvās terapijas nodaļā, jo pēcpusdienā uznāca krīze. Nezinu, vai tā bija realitāte vai sapnis, vai pusnomods, bet notika tā.

Pēkšņi dzirdu, ka no koridora gala nāk papus uz manu istabu. Dzirdu viņa soļus un balsi, kas saka kaut ko par Mansarda kungu. Tad atver durvis, nāk iekšā, apiet ap guļtu un uzklapē man uz pleca (gulēju uz labo pusi). Uztrūkos un nobijos.

1984. gada februārī, kā parasts, ar savu mašīnīti braucu uz darbu radiofonā. Noliku mašīnu kā parasti stāvvietā, saslēdzu durvis un pēkšņi ieraudzīju, ka uz aizmugurējā sēdekļa atrodas balta papīra tūtiņa. Izbrīnījiesies paņēmu to un par pārsteigumu sev atradu, ka tūtiņā ir konfektes

«Gotiņa», kuras ražotas Latvijā, Skrīveru pārtikas kombinātā. Šādu konfekšu, dabīgi, Strasburgā nav. Neviena no Latvijas ciemos arī nav bijis. Vārdu sakot, neizskaidrojama lieta.

Tajā pat laikā es, šo rindīgu rakstītājs, taisīdamies braukt ciemos uz Franciju, domājot par dāvanām, arī apsvēru, kādas konfektes vest. Pasūtīju dažādas labākas šokolādes konfekšu šķirnes un iedomājos arī par «Gotiņas» konfektēm. Tas arī bija februārī. Domāju, pirkt vai nepirkt šīs konfektes, beidzot izlēmu, ka nē. (Konfektes bija baltā papīra tūtiņā.)

Dzirdēju par kādu spoku māju Elzasā. Māja tukša - iedzīvotāji pametuši tā, ka pat trauki, ēdieni palikuši uz galda. Divi drosminieki aizbraukuši un palikuši pa nakti. Stāstījuši savādus piedzīvojumus: dzirdējuši visādus trokšņus, it kā ēduši kādi neredzami, šķīvji klauzējuši.

50. Vasijina Batjala (45 g.v.) «Buciņās» - tagad dzīvo «Saulstaros»

Mans vīrs Nikolajs izdarīja pašnāvību 1982. gada 22. februārī. Pēc bērēm jau trešā dienā, t. i., svētdienas vakarā dzirdēju, ka pie ārdurvīm kāds klauvē. Iekšā nenāca un arī neatsaucās uz jautājumu «Kto tam?» Pēc tam vēl šad tad dzirdēju klauvējienus. Ārā vakaros nedrīkstēju iet, ja gāju, tad tikai bērnu pavadībā. Uz šķūnīti, kur viņš kārās, tumsā vispār iet nespēju, pat uz to pusi neskatījos. Arī dienā bija bail tur ieiet. Kad atbrauca radi no gucuļu zemes, arī tie reiz dzirdēja soļus ārā, it kā kāds zirgu vestu ap māju. Paskatījušies - neviena nav.

1983. gada vasaras beigās redzēju sapni, kurā pie manis atnāca bijušais vīrs un sacīja: «Pusotra gada jau esi bez manis mocījies. Pietiek tev. Celies un nāc man līdz kopā ar mazo Jurīti un Natašu.» Pa sapņiem piecēlos, saģērbos un sāku post arī bērnus, bet tad pamodos. Tā paša gada decembrī mazais Jurītis stipri applaucējās un pēc dažām dienām nomira. Pēc puisīša nāves 1984. gada sākumā kādu vakaru, jau pavēlu, iegūlos gultā. Istabā dega maza naktslampiņa, un tā man kopš Nikolaja nāves dega katru nakti, citādi bija bail. Atlaidusies pārdomāju rītdienas darbus un taisījos jau iemigt, kad izdzirdēju durvju vēršanās troksni un tam sekojošu soļu troksni. Domāju, kas tur varētu nākt un pat taisījos iet skatīties, kad ieraudzīju, ka gar durvīm, kas stāvēja vaļā uz neapgaismoto priekštelpu, pie rokas vezdams mazo, mirušo, Jurīti, aiziet Batjala... Skatiens abiem taisni uz priekšu. Noklaudzēja soļi, un viss atkal apklusā.

Mana māsa, kura dzīvo Ukrainā, stāstīja, ka pēc vīra nāves (viņš mira slimnīcā, bet pirms tam strādāja par šoferi) kādu vakaru, kad ar bērniem vakariņojusi, izdzirdējusi, ka ārā norūc mašīna un apstājas pie mājas. Pēc tam dzirdējusi durvju vēršanas troksni un soļus. Bērni priecīgi sacīja: «Papa priehal.» Pēc tam viss atkal palika klusu. Izgāju ārā skatīties - neviena nebija.

51. Gucluļu ģimene «Zvārtēs» (vīrs un sieva abi ļoti jauni)

1984. gadā atbraucām dzīvot un strādāt uz Latviju. Burtniekos mums ierādīja dzīvokli «Paņos» jeb «Zemtuos». Tur jau dzīvoja brāļi Krūmiņi un augšistabā viena garīgi traucēta meitene, kurai neilgi kā bija mirusi māte. Mēs bijām trīs gucluļu ģimenes. Mums ierādīja atsevišķu istabu, bet tās divas dzīvoja kopā vienā istabā. Mana sieva bija stāvoklī un drīz vien dzemdēja.

Pāris dienu pēc tam, kad sievu ar bērnu atvedu no dzemdību nama, nakti pie loga kāds sāka stipri dauzīt, klauvēt. Bet tā pamatīgi, kā ar kulaku sistu, pa rāmjiem, stikliem. Skrējām ārā skatīties, bet neviena nebija. Sitieni sākās ap pusvieniņiem un beidzās ap trijiem naktī. Tā kā biju dievticīgs, sapratu, ka labi nav, un braucu pie direktora, lai mums maina dzīvokli. Direktors tam neticēja. Nākošo nakti turpinājās tas pats. Un pēc tam to nakti atkal. Izsaucām no Valmieras katoļu mācītāju. Viņu atveda ar «Žiguli». Kūpināja vīraku, skaitīja lūgšanas. Samaksājām 60 rbļ., bet prombraucot «Žigulis» iebuksēja, un nācās ārā vilcējam arī samaksāt 10 rbļ.

Dažas dienas bija miers, bet tad kādu nakti atkal sāka klauvēt. Nākošo vakaru ap pusdivpadsmitiem atbrauca direktors. Ar kabatas laternu izstaigāja mājai riņķī, cerēdams atrast kādu koka zaru, kas vējā varētu sisties pie loga, vai ko citu. Zari gan tuvumā logiem nebija, un cauru nakti ārā un arī istabā dega lampa. Bet tas klauvēšanai netraucēja. Aplūkojis ārpusi, direktors ienāca istabā. Brītiņu sēdējis un pārrunājis notiekošo, viņš un mēs redzam, ka lēnām atveras istabas durvis, kas ved uz koridoru. Pie kam durvis varēja attaisīt tikai ar zināmu piepūli (трудно возвращались). Rādīju uz vaļējām durvīm un teicu direktoram: «Видите, товарищ директор, что творится!» («Redziet, biedri direktor, kas notiek!») Pēc tam viņš neiebilda pret mūsu pārceļanos uz dzīvi citur. Aizgājām uz «Zvārti».

Bet vēl šai lietā jāpastāsta tas, ka nelielas aizdomas par notiekošo bija uz kaimiņos dzīvojošiem brāļiem Krūmiņiem Modri un Agri. Tā kā Modris bija sēdējis cietumos, viņš stipri neieredzot krievus. Lai to pārbaudītu, netālu dzīvojošais Vītols Jānis brīvprātīgi uzņēmās šo nepatīkamo darbu - vaktēšanu. Jāpiebilst, ka patreiz, kad rakstu šīs rindas, jau pagājuši viarāki mēneši (5), kopš mani gucūji atstājuši «Paugus», bet tur jau ievākusies cita gucūju ģimene, un tos līdz šim brīdim neviens nav traucējis. Bet tagad lai stāsta jau pieminētais -

52. Jānis Vītols (40 g.v.) Burtniekos

Man bija aizdomas, ka gucūjus cūkā Modris. Un tāpēc nolēmu ziedot dažas nakts stundas, lai to noskaidrotu. Aizgāju uz «Pauni» ap pusdivpadsmitiem un, lai būtu drošāk, «uztaisīju dūšu». To, ka iešu vaktēt, gucūji nezināja. Novietojos vecā malkas šķūnītī, kuram durvis bija izgāztas. Apsēdos ar blukīti un sāku gaidīt.

Bija klusa rudens, drīzāk atvasaras, nakts. Tā, sēžot klusumā, iedarbojās izdzertais alkohols, un pamazām sāka vilkt uz miegu. Un vienā brīdī arī iesnaudos. Kad uztrūkos no snauda, ieraudzīju, ka vajējās šķūņa durvis stāv liels, tumšs vīrieša stāvs - it kā «fufaikā» un ausainē. Satrūkos un uztraukumā nevarēju ātri sameklēt kabatas bateriju, kuru biju iebāzis bikšu kabatā. Taustot laternu, vienlaicīgi cēlos kājās, tajā brīdī tumšais stāvs sāka slīdēt atpakaļ un pēc tam, novirzījies uz sāniem, pazuda no redzes loka. Nu izskrēju no šķūnīša, bet nekur neko vairs nemanīju. Tikai koku lapās klusu čabinājās nakts vējiņš. Jāpiezīmē, ka brīdī, kad stāvs sāka atkāpties, nedzirdēju nekādus soļu trokšņus. Pēc tam gan palika bail. Gribēju modināt gucūjus, bet tad nolēmu, ka ne. Pārliicinājos, ka brāļi Krūmiņi tie nebija.

Pie viena jāpastāstā gadījums, kuru piedzīvoju jaunībā, arī tepat Burtniekos. Toreiz dzīvoju «Ramšās» (pēdējā māja pa Īguma - Baljas ceļu). Braucot reiz no kādas balles, notika sekojošais.

Braucu ar ratu. Netālu no mājām bija jābrauc pāri kalnam, cauri mežam, kurā vecos laikos bija kādreiz nelielā Lantu kapsēta. Bija pie pusnakts. Minu dūšīgi pedāļus, kad izdzirdu aiz muguras, ka vēl kāds man seko, arī uz velosipēda. Skaidri bija dzirdama pedaāļu mīšana, riepu troksnis un bleķu graboņa. Atskatījos, bet tumsā nevienu neredzēju. Nokāpu no rata un klausījos - neviens nebrauc, viss klusu. Uzpīpēju, kāpu virsū un braucu tālāk - dzirdēju atkal, ka aiz muguras brauc. Sāku braukt ātrāk, arī neredzamais braucējs piespiež un neatpaliek ne soli. Līdz ko mežs beidzas, viss paliek klusu, neviens neseko un tālāk varu mierīgi braukt uz māju.

Šo kalniņu pie Īgumakrusta vēl šobrīd sauc par kapu kalnu, bet lejā gar «Ramšu» mājām tekošo upi - par Veļupīti. Senos laikos šeit bija kapsēta - Lantu senkapi.

53. Alīda Priede (70 g.v.) «Lielsirmeļos»

Dažas dienas pirms vīra Jāņa nāves mana meita Anita savā dzīvoklī Valmierā dzirdēja, ka kāds pieklauvē pie loga. Izgājusi ārā, bet neviena nav bijis. Drīz pēc tam mira vīrs Jānis Priede.

54. Zenta Skrastiņa (40 g.v.) Burtniekos

Mana draudzene pastāstīja sekojošo:

«Vīrs man bija slims ar kādu nedziedināmu asins slimību. Slimojis jau ilgāku laiku. Tajā laikā vīrs bija slimnīcā, bet bija paredzēts, ka pēc dažām dienām nāks mājās. Tajā dienā ap 16³⁰ man palika ļoti slikti ar sirdi. Izsauca dakteri, mani sašpricēja. Nelabums ilga līdz 17³⁰. Pēc tam nākošā dienā man no slimnīcas paziņoja, ka vīrs miris iepriekšējā dienā plkst. 17⁰⁰. Tāpat arī bija, kad mira mans tēvs: viņa miršanas stundā man palika stipri nelabi.»

55. Vēsma Rumbeniece (43 g.v.) «Celmiņos»

Kādreiz jaunībā man bija šāds piedzīvojums:

Bija ziemas vakars. Mēnesnīca. Gāju uz mājām pa lauku ceļu un skaidri redzēju, ka pa priekšu man iet dūšīga auguma vīrietis - tumšs stāvs mētelī. Ejam abi - viņš gabaliņu priekšā, es nopakaļus. Nāk nelieli krūmu pudurīši. Skatos, ka aiz tiem stāvs no ceļa nozūd - nav un viss. Domāju, būs aiz krūma aizgājis pa kādu taciņu. Eju un vēroju ceļa (takas) malas, bet nekur svaigajā sniegā ne pēdas. Trīs, gluds sniegs, un nevienas pēdas. Tā arī man palika mīkla.

Tajā pat reizē, kad Vēsma stāstīja savu piedzīvojumu, Aijas māte pastāstīja, ka viņas jaunībā kādas tur meitenes sākušas nodarboties ar buršanu - šķivīša sildīšanu. Izsaukušas garus un

prasījušas šo to. Pēc tam neesot vairs radušas miera. Pa naktīm bijuši dzirdami soļi pa kāpnēm uz augšstābu.

56. Jūlijs BTriņš (70 g.v.) «Vinnās»

Tas notika kādu novembra vakaru ap 23⁰⁰ pirms kādiem 5 gadiem.

Sēžam ar sievu ķēķī, vakariņojam. Pēkšņi dzirdam pie āra durvīm spēcīgu sitienu. Steidzos skatīt, kas tur ir, jo domāju, ka kaimiņi Vēsma ar Ivaru atkal saplēsušies un nāk pie manis. Atveru durvis, ieraugu aiz tām melnu stāvu, drīz garāku par mani. Instinktīvi ar rokām izdaru kustību, lai atgrūstu nepazīstamo. Bet rokas ieiet tukšumā, neko nejūtot. Stāvs pazūd. Saucu Zentai, un tā uztaisa āra gaismu. Skatāmies abi, bet neviena, neko neredz un arī neko nedzird.

57. No Latvijas radio pārraides «Ģimenes lokā» (80-to gadu sāk.)

Dzūkstes pamatskolas skolēni - pionieri, sarkanie izlūki - pēta kritušo un Dzūkstes kara kapos aprakto karavīru radniecību ar dzīvajiem radniekiem. Paziņo kritušo vecākiem vai citiem tuvākiem radiem atdusas vietu. Tādā kārtā arī kāda māte uzzināja sava karā bez vēsts pazudušā dēla atdusas vietu. Pionieri noorganizēja mātes atbraukšanu pie dēla kapa un zināmā dienā pionieru delegācija sagaidīja sirmo māmuļu pie Dzūkstes kapsētas ieejas, lai aizvestu pie dēla kapa, jo plāksnītes ar uzrakstiem vēl nebija izgatavotas un uzstādītas. Bet mātei nekādas pavadoņības nevajadzēja, apsveicinājusies ar sagaidītājiem, viņa, neprasot neko vairāk, ātriem soļiem devās kapsētā, atstājot pavadoņus aizmugurē. Drošiem soļiem, nekļūdīdamās viņa nonāca taisni pie kritušā dēla kapa, kaut apkārt ir simtiem vienādu kapa kopiju...

58. Mirdza Sēkliņa (60 g. v.) «Birzgaļos»

Mana māte nomira Rīgā, dzīvojot pie savas meitas - manas māsas. Kādas dienas pēc bērēm notika sekojošais.

Mana māsa bija izmazgājusi mātes ķiteli un uzkārusi žāvēties uz šņores pie krāsns istabā, kur mirusī māte bija dzīvojusi. Māsa ar dēlēnu (14 g. vecu) atradusies blakusistabā, bet durvis uz mātes istabu bijušas vaļā. Te viņa redz, ka istaba pildās ar bālganu miglu, kura kustas un mainās. Nojautusi ko nelabu, māsa iegājusi istabā un noņēmusi no auklas ķiteli. Migla drīz izkļidusi. Zēnam nav stāstījusi par pašas pārdomām. Tas bijis skaidrā dienas laikā, logi bijuši ciet.

Otru gadījumu piedzīvoju pati, kādus pāris gadus pēc vīra tragiskās nāves. Vīrs pakārās mežā pie «Stilbu» mājām (aiz pirtiņas). Pirmo gadu vispār mežā negāju un uz nelaimīgā notikuma pusi iet pat negrasījos. Laikam ritot, pamazām nomierinājos un trešajā vasarā sāku staigāt un lasīt pa apkārtējiem mežiem sēnes un ogas. Uz minēto pusi gan nekad negāju.

Reiz, iegājusi kārtējo reizi mežā, apmaldījos. Kaut vienmēr mācēju orientēties un atrast ceļu uz mājām, šoreiz jutu, ka pilnīgi apstulbstu un vairs nekā nesaprotu, kur atrodos. Bet, ka ārā jātiek, to sapratu, un sāku vien iet. Gāju, gāju un pēkšņi redzēju, ka esmu nonākusi vietā, kur mans vīrs pakārās un no kuras tā vairījos. Tad man nokrita kā zvīņas no acīm, un es neatskatīdamās jozu uz netālu esošām mājām.

Manam dēlam Jānim - mežzinim - pēkšņi nomira sieva. Bet jau pirms viņas nāves ģimenes dzīve bija pairusi, jo vīram (dēlam) bija mīļākā Gaujienā - kāda militārās apmācības skolotāja sieva - Daina vārdā. Sajos (1985) Jāņos braucām es, dēls Jānis un viņa draudzene Daina ar dēla «Žiguli» uz kapsētu, kurā apglabāta nelaiķe. Pa šoseju viss normāli - smejamies, tērzējam. Nogriežoties aiz Gaujienas no šosejas uz grunts ceļu, kas ved uz kapsētu, redzēju, ka priekšējā sēdekļī sēdošā Daina paliek klusa, tāda jocīga. Vēlāk, kad bijām jau mājās, divatā aprunājos ar viņu. Daina teica, ka tā jau ir otrā reize (vispār tikai divas reizes ir bijusi tajā kapsētā), kad viņai, līdzko nogriežas no asfalta uz grunts ceļu, paliek tā savādi, ka nevar pat izskaidrot. «Laikam jau Jāņa bijusī sieva negrib, ka es tur braucu...»

Tas bija, kad gāju vidusskolas jeb kā toreiz sauca - ģimnāzijas otrā klasē (Ulmaņa laikā). Reiz, ticības mācības stundā pavaicājām skolotājam - mācītājam Pavasaram, vai pastāv, eksistē aizkapa jeb pēcnāves dzīve. Viņš atbildēja, ka laikam jau pastāvot gan tāda dzīve, bet labāk tomēr esot, ka ar pēcnāves dzīves parādībām cilvēki nesastaptos. Un tad svētais tēvs mums, skolniekiem, pastāstīja šādu gadījumu. Kāds cilvēks cietis autoavārijā vientuļā lauku ceļā, un no smagiem ievainojumiem un asiņošanas tam neizbēgami būtu jāmirst, ja notikuma vietā neatrastos

ārsts. Sniedzis neatliekamo pirmo palīdzību, viņš cietušo nogādājis arī uz tuvāko slimnīcu. Guļot slimnīcā, cietušais iedraudzējās ar ārstu - savu glābēju. Kādā sarunā slimnieks vaicājis ārstam, kā viņam gadījies braukt pa vientuļo lauku ceļu un tādējādi viņu izglābt. Ārsts izstāstījis, ka tajā liktenīgajā dienā pie viņa esot ieradusies pavecāka sieviete melnā tērpā un lūgusi, lai viņš steidzīgi brauc uz tādu un tādu vietu, kur esot noticis nelaimes gadījums, un cilvēka dzīvība esot briesmās. Sieviete aizgājusi, un ārsts tūlīt posies ceļā.

Pēc izveseļošanās cietušais uzaicināja ārstu ciemos pie sevis, dzīvoklī. Ārsts iegājis dzīvoklī. Te viņa uzmanību saistījusi ģimete pie sienas. Viņš vaicājis savam paziņam - bijušajam slimniekam: «Kas ir šī sieviete, tā bija viņa, kas atnāca paziņot par jūsu nelaimes gadījumu uz ceļa.» Dzīvokļa saimnieks pārsteigts atbildējis: «Tā ir manas mirušās mātes ģimete...»

Vēl pastāstīšu, teica Mirdza, par gadījumu, kuru piedzīvojusi vecā Bunduļu Emma un kura viņai to izstāstījusi. Viņa ap 1948. gadu esot strādājusi pagasta izpildkomitejā par apkopēju. Tolaik par sekretāru strādājis Teterovskis Brunis, kurš 48. g. pavasarī nomira. Kādu rītu, ejot apkopt pagasta komitejas telpas, viņa redzēja, ka pie garās letes, kas pārdalīja telpu, stāv mirušais sekretārs, hūti galvā ar portfeli pie rokas...

59. Dainis Ozoliņš (45 g. v.) Valmierā

Tas notika 1958. g. vasarā Pēterdienas rītā. Tās dienas rītā atnācu mājās ap plkst. 4 vai 5⁰⁰. Kur pa nakti biju - lāgā neatceros. Iespējams, ka uz satikšanos. Atnācis mājās, noģērbos un likos gultā. Laidos jau snaudā, kad pēkšņi no tā mani izrāva savādi notikumi istabā: dzirdu it kā šņākoņu vai vēja svilpienus un arī jušana, ka pa istabu virpujotu vējš. Pašam radās savāda baiļu sajūta, un ķermenī sāk kraļīt drebulji, it kā drudzis. It kā gultos virsū smagums, kas nelaiž celties un liekas, ka trūkst elpas. Tad viss pāriet un apklust. Nobijies izkāpju no gultas un aizeju uz ķēķi pēc cirtva, sak, ja vēl kas atgadāsies...

Kad izgulējies pamodos, pie manis ienāca mazais Vilis no kaimiņmājas. Pie rokas tam tēva emoņikas. Vilis apsēdās un, nopīkstinājis pāris taustiņus, teica, ka tētis miris.

Tajā rītā Viļa tētis Helmutis Barcs atnācis piedzēries no Pēteru svinēšanas «Aizmežos» un gubenī pie zirgu stallja pakāries. Pakāries zirgu iejūga slejās. Vecais Barcs, kā viņš pats sevi dēvēja, bieži nāca uz mūsu māju, it sevišķi reizēs, kad bija iedzēris. Tādās reizēs viņš strīdējās, kā saka, «piesējās», kašķējās ar mammu un mājas saimnieku Albertu. Pēdējais, redzēdams nākam pa taciņu iedzērušo kaimiņu, lai izvairītos no satikšanās, pat slēpās pagultē.

Var pieņemt, ka tajā Pēterdienas rītā, kašķīgais kaimiņš pēdējo reizi atnāca uz «Jaun-Ulstēm»...

Varbūt, ka tas notika tajā pašā gadā, kad kādā vasaras agrā rītā nācu mājās no «Oškalniem», kur biju aizgājis uz satikšanos ar nākošo sievu. Varēja būt ap plkst. 3⁰⁰ naktī, bet bija pietiekoši gaišs, lai redzētu, ka no Jaunās kapsētas pirmajiem vārtiem (no Blankas puses) iznāk gara, gara (ap 2 m) sieviete gaiši brūni - pelēkā plīvurā. Pats tajā brīdī atrados kādus 50 soļus no viņas - t.i., pagājis pāri ceļa krustojumam netālu no kapsētas stūra. Iznākusi no vārtiem, viņa pagriezās uz Vēverīšu pusi un gāja it kā peldēdama, viegliem, lidojošiem soļiem. Garā kleita, plīvurs plīvo. Jutu, ka labi nav, bet sevišķu baiļu nebija. Piebremzēju soli. Pie vārtu kambara stāvs iegāja kapsētā. Turpināju ceļu uz mājām.

60. Jūlijs Eklons (68. g. v.) «Kārkļos»

Tas notika 1944. g. 26. decembrī tā saukto «Ziemassvētku» kauju laikā. Tajā laikā biju pārcelts uz kaujas skolu (Kampfschule), kur mūs sagatavoja par apakšvirsniekiem. Smago kauju un un lielo zaudējumu rezultātā mūs arī svieda kaujā. Apbruņojums bija pavājš - šautenes (mašīnpistoles nez kāpēc iepriekš atņēma) un vieglie ložmetēji. Bijām ap cilvēku 38. Divīzijas lielgabalus, kurus iepriekšējā dienā sedzām, atvilka uz aizmuguri. Bija priekšpusdiēna. Jutām, ka nav vairs labi. No mums pa kreisi un labi šāvieni aiziet arvien dziļāk aizmugurē. Saprodam, ka esam nonākuši ielenkumā. Komandieris Sliksnītis, nonācis tādā situācijā, «pazaudēja galvu». Norunāja lauzties cauri katrs uz savu roku. Redzēju, kā skrēja zēni, skriedami šāva arī no patšautenēm. Redzēju krītošos. Pats skrēju kopā ar vienu vācieti un uzskrēju virsū krievu ložmetējligzdai. Tur arī mūs sagūstīja. Krievu kareivis ar automātu aizveda mūs pie komandiera. Neliela paugura virsotnē mūs sagaidīja kāds kapteinis un pāris zaldātu. Visi bija latvieši, vienīgi runāja ar latgaļu akcentu. Par

Iaimi, biju jau savlaicīgi noplēsis SS zīmotnes no apkaklītes, bet Latvijas vairogs uz piedurknes bija palicis. To ieraudzījis, kapteinis pateica, ka ar latviešiem viņš nekarojot, bet tos nošaujot, un pavēlēja mani nošaut. Konvoja zaldāts pacēla automātu pie pleca, un tajā pašā mirklī kādu 4 m attālumā sprāga artilērijas granāta. Zaldātu, kas taisījās jau nospīest mēlīti, saraustīja gabalos. Vēl kā šodien atceros asiņainos roku pirkstus, kuri raustījās nāves konvulsijās. Otram šķemba norāva galvu, trešais arī sabruka - bez dzīvības, bet kapteinm šķemba (pārplēsa) smagi ievainoja vēderā. Pa pārplēsto milzu brūci spiedās ārā zilganās zarnas, kuras ievainotais ar rokām satvēra. Bet neticamākais bija tas, ka pats, pusapdullis un kuris no tuvā sprādziena, citādi biju pilnīgi neievainots. Notikuma vietā piesteigušies citi karavīri ar kādu virsnieku pavēlēja man un vācietim (kuru sagūstīja reizē ar mani) uz improvizētām nestuvēm nogādāt smagi ievainoto kapteini pārsiešanas punktā.

Kā vēlāk dzirdēju, kapteinis miris no ievainojuma. Pēc tam mani nosūtīja uz dziļāku aizmuguri - gūstā. Domāju, ka aprakstīto šāvieni izdarīja 19. divīzijas artilēristi, kuru novērotāji, redzēdami cilvēku grupiņu paugura virsotnē, deva norādījumus uz turieni šaut. Liktenis bija man labvēlīgs.

61. Mirdza Ozoliņa (77 g. v.) Strasburgā (Francijā)

Pēc intensīvās nodaļas mani novietoja trešā stāvā, tajā pašā, kur 1983. g. aprīlī bija papiņš. Un vēl kāda sagādīšanās - mani ievēda tajā pat 2 guļtu istabā, kurā toreiz gulēja Osītis. Viņa guļtīņa bija vairāk pie sienas, mana tagad bija logam tuvāk. Tai otrā guļtā pie sienas gulēja viena ļoti inteliģenta, simpātiska kundze, slima ar sirdi, un mums bija interesantas sarunas. Viņa guļot daudz lasīja.

Un tā es vienu dienu, kad biju atlaidusies savā guļtā (jo es jau varēju staigāt apkārt), lai atpūstos, kad dzirdu tādu kā elpošanu - mierīgu un ritmisku, kā kad cilvēks ir iemidzis. Es paskatos uz guļtu pie sienas, jo iedomājos, ka tā kundze guļ, bet nē - viņa klusi lasīja. Kādā citā dienā notiek tas pats, un es atkal nevaru saprast, kas tur elpo. Un tad, kad tā kundze tika atlaista, manā istabā ievēda citu, kura naktī tā krāca, ka nevarēju gulēt. To aizveda citur un vietā ielika slimnīcā ar 40° temperatūru, kurai visu dienu un nakti lika ledus kompreses, un tas ledus grabēja, un es atkal nevarēju gulēt ne dienu, ne nakti. Tad es sadusmojos un pagērēju istabu sev vienai pašai. Ja ne - lai laiž mani mājās. Beidzot es dabūju to istabiņu sev vienai, un to otro guļtu ar visu pacienti izstūma ārā. Es uzreiz labāk gulēju un atpūtos. Lai gan par divnieku istabu bija personīgi jāmaksā DM 95.- dienā. Vēl es palūdzu telefonu pie guļtas, tā kā varēju piezvanīt, kam grib.

Un tagad, kad biju viena, es vienu vakaru pie krāna mazgājos un turpat man blakus, pa labi, es atkal dzirdu tos vienmērīgos elpas vilcienus. Es pārtraucu mazgāties un pie sevis pusbalsī nosaku: «Izklausās tā kā pēc Osīša elpas.» (Tā viņš, mājās guļot, mierīgi elpoja) Kopš tā laika es vairāk to elpošanu neesmu dzirdējusi...

62. Edmunds Ozoliņš

Bērnībā kādu laiciņu dzīvoju Liepājā, Elkoņu ielā. Toreiz nezināju (un man arī neteica), ka tai mājai jeb dzīvoklim bija nelaba slava, resp., tur spokojoties.

Kādu vakaru sēdēju ēdamistabā pie galda un lasīju grāmatu. Pie sevis nolēmu, ka aizlasīšu līdz tai vietai un tālāk ne, pat domās nozvērējos. Bet grāmata bija tik interesanta, ka aizrāvos un nemanot aizlasīju tālāk, nekā biju nolēmis. Vienā brīdī nejauši uzmetu skatu labajai rokai un redzēju, ka (mani) rokas pirksti salikti kā zvērestā. Pēc tam pametu skatu uz vecāku guļamistabas durvīm, kuras bija vajā un istaba tumša, un redzēju tumsā degam rindu svecīšu: sākumā lielākas, pēc tam mazākas un mazākas - kā perspektīvā. Traki nobijos, pametu grāmatas lasīšanu un skrēju pie mammas, kura tobrīd taisīja ķēķī ēst. Izstāstīju redzēto, un turpat ķēķī sagaidīju, kamēr mājās pārnāk tēvs. Pāpus tūlīt solīja iet skatīties, kas tur ir. Lai mani iedrošinātu, vēl izņēma revolveri, un tā mēs abi gājām uz tumšo istabu. Nekas jau tur nebija. Man licies vien bija.

Otrreiz, visiem guļot, jau gaisma bija nodzēsta, dzirdam stipru blīkšķi, šķiet, ka zālē. Istabas tajā dzīvoklī visas bija rindā: guļamistaba, tad ēdamistaba un pašā mājas stūrī zāle. Gar labo sānu istabai bija koridors un no tā pretējā pusē virtuve un citas pieliekamās telpas. Pēc blīkšķa mamma un pāpus mūs abus - mani un māsu mudināja, lai ejot paskatīties, kas tur noticis. Saņēmām dūšu un gājām. Izrādījās, ka klavierēm (pianīno) bija izgāzies apakšējais (pie pedāļiem) vāks.

Pēc vairāk kā 40 gadiem no tiem laikiem, šoreiz tepat Burtņiekos gadījās redzēt šādas lietas.

Kad kļuva par DBB Burtnieku pirmorganizācijas priekšnieku, par savu svētu pienākumu uzskatīju atjaunot pieminekli 1. pasaules karā un brīvības cīņās kritušajiem Burtnieku draudzes dēliem. Pieminekli bija stipri nosūnojis, apaudzis ar nezālēm, trepes - sala un laika zoba izjodzītas, aizaugušas. To domāju izdarīt talkas veidā ar biedrības biedriem. Bet vispirms nolēmu pieminekli pamatīgi notīrīt, nomazgāt, lai var atkal izlasīt tekstu. Uz piena mašīnas salīku visu nepieciešamo un kādas lietainas dienas pēcpusdienā aizbraucu uz Varoņu birzi. Strādāju intensīvi, laiku pa laikam aizslēpdamies aiz pieminekļa, lai mani neredzētu garām braucošie cilvēki. Laiks nomācies. Reizēm sīki līnā.

Pabeidzis darbu, savācu darba rīkus un aiznesu uz mašīnu. Iesēdos kabīnē, lai piestartētu un paskatītos uz notīrīto pieminekli, kad pēkšņi pa kaut kur mākoņos pavērušos plaisu šaurs saules stars apspīdēja pieminekli. Un tikai pieminekli. Skats tāds, kādu gadās redzēt uz skatuves, kad prožektora stars apspīd aktieri. Manis nomazgātais pieminekli balts un mirdzošs man rādījās visā savā krāšņumā. Labu brīdi pārsteigts skatījos un aizmirsu, ka jābrauc prom. Tad atcerējos. Iedarbināju motoru, un tajā brīdī debesis atkal sakļāvās, saules stariņš pazūd, atkal visapkārt pelēks un sāk smidzināt...

Gandrīz vai jātic, ka tā bija kādas augstākas varas pateicība par padarīto.

Otrs gadījums notika 1984. gada novembrī (ap Oktobra svētkiem). Priekšistabā pie rakstāmgalda rakstīju vēstuli uz Franciju. Bija pēcpusdiena, ārā ap - 1° - 2° C aukstums bez vēja. Bez manis augšistabā vēl bija tante. Man uz galda priekšā abas tēva kapavietas fotogrāfijas: viena no Kēles, otra no jaunās kapa vietas Eslingenā. Iedzījinos rakstīšanā, atceros tēva kapa apmeklēšanu Kehlē, un tomēr man lavāk patīk ēnainā klusā atdusas vieta Eslingenā. Pēkšņi satrūkstos no spēcīga blīkšķa pa sienu bufetes rajonā. Pat trauki nošķind. Kaķis, kurš visu laiku mierīgi gulēja man blakus uz galda, arī pamostas un skatās trokšņa virzienā. Nobrīnos par dzirdēto, bet vairāk arī par to nedomāju. Mazu brītiņu parakstu, bet tad jūtu, ka man ir vajadzība iet uz ateju (mazās darīšanās). Pieceļos un eju. Centrālē dega gaisma. (Biju to jau agrāk ieslēdzis) Ejoj cauri vannasistabai, dzirdu tādu vieglu troksnīti aiz muguras. Apstājos, apgriežos, speru pāris soļus atpakaļ un redzu - manu acu priekšā lēnām aizveras durvis no koridora uz centrāli. Strauji pieeju pie durvīm un atgrūžu tās atkal vaļā, domādams, ka aiz durvīm kāds ir. Jāatzīstas, ka zināju, ka nekas aiz durvīm nebūs, bet paskatīties vajadzēja.

Savādākais ir tas, ka durvis nekad ciet pievērties nevar, bet gluži otrādi, no jebkura pievērta stāvokļa vienmēr pašas atveras vaļā (nepareizs ieeņģojums). Kad es ieraudzīju durvis veramies ciet, tās bija apm. 10 - 15 cm no stenderes. Laikā, kad tas viss notika, bija tāda klusa, savāda, nomierinoša atmosfēra telpā. Baiļu nebija, tikai tāds savāds miers.

Vēl jāpastāsta, ka apmēram mēnesi pirms tēva nāves 1983. g. jūnijā es, sēžot guļamistabā, arī dzirdēju ārkārtīgi stipru belzienu pa ārsienu. Izskreju ārā, skatīdamies, no kā tas troksnis. Lidmašīna tā nebija, jo pēc tam (t. i., skaņas barjeras pārvarēšana) parasti dzirdama tāla gaudoņa. Šoreiz viss klusu. Bija silta, stilla pusdiena - maijs.

63. Mirdza Ozoliņa Strasburgā

1983. g. 24. augusta naktī nomira mans brālis un Marisandras krusttēvs Aleksandrs Stlis. Tai naktī, kad nomira mans brālis, es redzēju sapnī manu mirušo māmiņu. Viņa brauca laivā, ļoti sabangotos ūdeņos, sēdot laivas vienā galā, bet šinī galā, pret mani ar muguru, sēdēja viens vīrietis - mētelī un hūtē. Mani paziņas, t. i., Kristīne vēlāk teica, ka tas sapnis ir kā grieķu mitoloģijā, kad tas Kūrons brauc laivā pakaļ dvēselēm. Man tā likās, ka mammiņa ir savākusi savu dēlu pie sevis. Es tik saku: tas ir Dieva sods, kas nācis pār brāļa sievu. Viņam bija tikai 65 gadi.

64. Kārlis Gailis (70 g. v.) Burtniekos

Pāris dienas pirms savas sievas Gailis Dzidras nāves biju liecinieks interesantam novērojumam. Vienas ziemas dienas pēcpusdienā pie istabas loga pielidoja zilīšu bariņš un kādu brīdi (dažas minūtes) lidinājās - sijājās gar loga rūtīm, reizēm tās aizķerot ar spārniņiem. Jāpiezīmē, ka nekādas barotavas pie loga nebija.

Mana piezīme. Parasti tik daudz (ap 10 - 15 gab.) zilīšu vienkopus novērot ir ļoti grūti.

65. Anita Lielkāja (50 g.) Burtniekos

Pēc sava vīr Viestura Lielkāja bērēm, pēc apmēram pāris dienām, pamodos no pirmā miega, dzirdot klauvējienu pie loga (dzīvojam 3. stāvā). Kad pamodos, vairs neko nedzirdēju. Pateikt, vai klauvēšanu es nosapņoju, vai tiešām tā mani uzcēla, skaidri pateikt nevaru.

Vēl kādu dienu vēlāk, kad arī atrados gultā, pēkšņi dzirdu priekšnamā smagus cilvēka soļus (raksturīgus Viesturam). Varbūt 3 - 4 soļus. Piecēlos un gāju skatīties, kas tur ir. Iededzu gaismu, un kā jau varēja sagaidīt - koridors bija tukšs.

66. Marija Alpe (64. g. v.) Burtniekos

Dzīvoju atsevišķi no tēva un mātes ģimenes. Māte slimoja. Kādu rītu mani, vēl aizmigušu, kāds it kā rautin uzrāva no miega, pilnīgi sēdus gultā. Nevarēju izprast, no kā tā varēju uztrūkties. Pēc dažām minūtēm zvanīja telefons, un es uzzināju, ka pirms dažām minūtēm nomirusi māte...

No savas draudzenes dzirdēju šādu stāstu. Tas bijis kara laikā. Kāds krievu zaldāts (sadzēries) iegājis baznīcā un, izsmiedams Dievu, sašāvis altāra gleznu ar Kristus attēlu. Neilgi pēc šī notikuma tas pats zaldāts esot uzkāpis uz mīnas. Mīnas šķembas viņam saplosījušas tās vietas, kurās zaldāts trāpījies, šaudams Kristus tēlā. Pēc tam, juzdams drīzu galu, zaldāts lūdzis, lai viņu aizved un ļauj nomirt tajā pašā nelaimīgajā baznīcā.

1986. g. vasarā Aglonas baznīcā notika Aglonas Dievmātes 800 gadu atceres jubilejas svinības. Uz tām devās daudzi svētoceļnieki no tuvienes un tālienes. Brauca arī grupa cilvēku no Rīgas, kuri bija ceļam noīrējuši kādu iestādes autobusu. Netālu aiz Rīgas viņus apturēja autoinspekcijas darbinieks un pārbaudīja šofera maršrutu. Redzot, ka braukts tiek uz Aglonu, viņš sāka pārbaudīt autobusa tehnisko stāvokli. Atradis to neapmierinošu, viņš tālāk braukt neļāva, noņēma šoferim tiesības un lika griezties atpakaļ. Šoferis, saprazdams savu atbildību pret cilvēkiem - pasažieriem, kuri šo autobusu noīrējuši. Šoferis, kaut bez tiesībām, turpināja ceļu uz Aglonu. Un taisni neticami, netālu no Aglonas tas pats milicis apdzen ar savu «emku» autobusu, aptur to un, pienācis pie šofera, atdod tam atņemtās tiesības. Šoferis izbrīnījies prasa: «Kā tad tā?» «Man jūsu tiesības lika atdot,» atbildējis milicis un vēl piebilda, lai autobusu novietojot kaut kur vairāk sāņus. Cilvēki autobusā, uzskatīdami notikumu par Dieva pirkstu, lūgdamās pateicās Visuaugstākajam.

Dzirdēti vairāki nostāsti par tā saucamo Krustu kalnu Lietuvā. Ka uz šā paugura ierakts krustus vietējās varas iestādes likvidējušas. Tad smagi saslimis priekšsēdētāja dēls. Lai viņu glābtu, jo medicīna nav līdzējusi, griezies pēc palīdzības pie vārdotājiem, kas ar svētītā ūdens palīdzību (vai cita novārdota produkta) jaunekli ārstējuši. Pēdējais paliek vesels, un par pateicību tam varas pārstāvis liek atjaunot Krustu kalnu sākotnējā stāvoklī.

67. Daina Rasupe (49 g. v.) «Senčos»

Jau iepriekš aprakstīju par dzirdētiem notikumiem (spokošanos) Kaln-Limbēnos. Pagājušo vasaru (1986. g.) pāris reizes skaidri dzirdēju savādas balsis, - gan tikai dažus balsienus, bet tie ne ar ko nebija izskaidrojami, jo cilvēku tajā brīdī tuvumā nebija. Tās dzirdēju, atrazdamās istabā, kur parasti nemēdzam ilgstoši uzturēties un kur reiz pusmiegā, pusnomodā redzēju ienākam istabā glītu sievieti melnā kleitā. Reiz, nākdama no kūts, koridorā redzu, ka to šķērso kāds stāvs, domāju, ka Jānis, uzcēlies iet uz virtuvi. Gribu jau uzsaukt. Bet pēc brīža noskaidroju, ka Jānis saldi gul, un neviens cits gaitenim nav pāri gājis...

68. Dace Kalcenava - Rainis Deičmanis

To man stāstīja mans onkulis no Smiltenes. Gājuši abi ar sievu vēlā nakts stundā (ap 24⁰⁰) pa Smiltēni. Kādā ielā viņi redz, ka tiem pretim brauc ragavu pajūgs, kurās iekrāmēts siens. Vīrs ved zirgu pie galvas. Netālu no gājējiem (vīra ar sievu) siena vezums nogriezies sānielā un pēkšņi pazudis. Piegājuši pie sānieliņas, gājēji uz tīrā, uzsnigušā sniega nav redzējuši nekādas kāju vai ragavu slieču pēdas.

69. Aija Zariņa «Bekās»

Par Rundāles pili personīgo pieredzējumu atstāstījusi kāda Latvijas Valsts universitātes folkloras vācēja. Viņai vēl pirms Rundāles pils restaurācijas bijis jānakšņo pilī. Bijušas kopā ar kolēģi. Naktī pamodusies, viņa redz, ka pie gultas stāv sieviete garā, baltā naktskrekļā, ar izlaistiem matiem, ar muguru pret viņu. Nodomājusi, ka kolēģe, kura iepriekšējā vakarā bija ēdusi vārītus zirnus un piedzērusi kefiru, tagad, nevarot sagaidīt rītausmu, dodas uz tualeti. Pagriezusies uz otriem sāniem, jutusi vēl dvesmu no atverošām durvīm. No rīta pamodusies, viņa vaicā kolēģei, kā tad šai nu pagājušo nakti gājis. Kolēģe brīnās. Viņa nekur neesot gājusi, un mugurā viņai nevis balts naktskrekls, bet gan rozā kombinē.

Kara laikā pilē esot bijusi lazarete vāciešiem. Un vācieši, redzēdami spokojušos «balto» vai «melno» dāmu, šāvuši uz tām. Vēl tagad varot redzēt ložu pēdas sienas mūrī.

«Melnā» dāma nākot parasti no kreisās puses, lēnām, un tad, kad ir kādas sēras. «Baltā» atkal otrādi.

70. Sarmīte Deičmane (33 g. v.) Burtņiekos

Toreiz man bija 7 - 8 gadi. Dzīvoju «Raukās». Bija rudens vakars. Gulēju vienā istabā ar vectēvu Bērziņu Jāni, vecmāti Martu un brāli Gunti. Gulēju uz kopā saliktiem krēsliem. Vēl nebiju aizmigusi (citi jau gulēja), kad dzirdu, ka durvis nočīkst, un redzu, ka ar sveci rokās istabā ienāk balts stāvs. Pazinu Annu - sievu, kas agrāk dzīvojusi un arī nomirusi «Raukās». Stāvs nostaiģā gar veco Bērziņu gultām un nāk uz manu pusi. No bailēm uzvelku segu pār galvu un pagriežos pret sienu. No tās reizes man vienmēr ir jāguļ ar seju pret sienu. Otrādi to darīt ir bail. Vēl līdz šim brīdim.

71. Aija Zariņa (50 g. v.) «Gaitņiekos»

Manas mammas māšas meita slimo ar nedziedināmu slimību. Redzēdami, ka meita mirst, vecāki lūdz ārstu palīdzēt, un tas iešpicē, un meitene vēl dzīvo pusstundu. Un atguvusi spēkus runāt, meitene pārmet vecākiem: «Kāpēc jūs mani modinājāt? Man bija tik labi - cilvēki, skaisti dārzi, pļavas.»

Ārsti saka, ka nevajagot mirēju (nenovēršamu) traucēt, tas viņam tikai sagādā grūtības, ciešanas.

Māte ar tēvu, reiz vakarā sēžot, redz un dzird, ka atsprāģst vajā istabas logs. Abi instinktīvi paskatās pulkstenī. Un vēlāk uzzina, ka minētajā stundā miris kāds viņu radnieks.

Divi studenti brauc mājās no pilsētas. Brauc pajūgā. Priekšā kučieris. Vienā brīdī viņi redz, ka pa priekšu zirgam iet večiņa ar kazu pie rokas. Abi draugi reizē ķer pie rokas kučierim, lai viņš nebrauc virsū gājējai. Kučieris pamostās no snauda, bet arī večiņa ar kazu ir izgaisusi.

72. Andrejs Lukšāns (40 g. v.) «Kuņģēļos»

Es ticu Dievam, un arī dzīvei pēc nāves. Kad man nomira tēvs, biju tad vēl puika, skolnieks, tēvs bieži nāca pie manis sapņos, man mācīja, deva padomus. Un tēvs sapnī likās kā dzīvs, pilnīgi reāls. Māte stāstīja, ka pēc tēva nāves ir dzirdējusi istabā tēva smagos soļus.

73. Vilis (Voldemārs) Skalbergs (80 g. v.) Rūjienā

Mans tēvs Viļums Skalbergs bija stipri slimš, jau uz miršanu. Bija sabraukuši radi, lai pabūtu pēdējo brīdi kopā ar grūti slimo aizgājēju. Bija pavēls rudens. Izgāju no slimnieka istabas uz brīdi ārā izčurāties. Saule bija nogājusi, sāka krēslot. Pēkšņi redzu, ka no netālās upītes puses, kura tek gar «Miķeļkalniem», tuvojas tumšs plankums (ēna) un šņākdams noskrien jeb aizplīvo man garām. Ieeju atpakaļ istabā, bet nevienam nesaku par redzēto, bet pats nojautu ko nelabu. Pēc pusstundas tēvs nomira...

74. Alēna Dreimane (49 g. v.) «Līdumniekos»

Mans tēvs, uzvārdā Šimons, jaunības laikos strādājis par būvnieku - cēlis saimniekiem mājas, šķūņus utt. Reiz, Latvijas laikā, nolīguši ar kādu saimnieku Lejaszemgalē pie Leišu robežas celt tam ēku. Naktsguļai saimnieks piedāvājis divas vietas: vai nu istabā, vai uz šķūņa augšas sienā. Bet reizē arī brīdinājis, ka uz šķūņa augšas varot gulēt tad, ja neesot bailīgs. Vairāk neko neteicis. Tēvs, domādams sienā veselīgu gulēšanu un arī negribēdams izrādīties bailīgs, piekritis gulēt šķūņa augšā. Aizgājis gulēt. Neatceros, sacīja tēvs, vai biju jau piemidzis vai ne, kad dzirdu kādu kāpjam pa trepēm uz šķūņa augšu, tad jūtu, ka viens guļas man uz kājām un saņem manu roku. Uzlecu sēdus, stāsta tālāk tēvs, bet visapkārt kluss, tumšs, neko vairs nejūtu. Tagad, atlaieties guļvietā, tēvs tēlo aizmigušu un uzmanīgi klausās, gaida. Pēc brīža viņš atkal dzird kāpjošos soļus pa trepēm, un jūt, ka liels smagums uzguļas kājām un tālāk uz vēdera, bet liela, var just, vīrieša roka saņem tēva roku, it kā sveicienam. Lecu atkal augšā, saka tēvs, un trešo reizi vairāk negaidu. Kāpjju lejā un eju saimniekam stāstīt piedzīvoto un prasīt otro gultasvietu. Tad arī saimnieki izstāstījuši, ka neviens uz šķūņa augšas nevarot gulēt. Viņi neesot uz reizi izstāstījuši tāpēc, ka gribējuši pārliecināties, vai ar visiem pārgulētājiem tas notiek un kādā veidā. Saimnieki izstāstīja, ka šajā šķūnī kara vai kādas revolūcijas laikā, to Šimons vairs neatcerējies, esot sļepkavoti, nogalināti cilvēki.

Alēnai laikā, kad viņa bijusi ārstēšanās nolūkā kādā Palangas sanatorijā, kāds profesors lekcijas laikā slimniekiem teicis, ka neesot ne dieva, ne velna, bet esot tomēr kaut kas tāds, ko cilvēka prāts nevarot aptvert, saprast.

75. Vallija Ozoliņa (58 g. v.) «Jaunulstēs»

Pirmo reizi, kā pati domāju, redzēju rēgu «Čakšos». Gulējām ar mammu vienā gultā. Te nu īsti neatceros, vai biju pamodusies, vai ne, bet prātā palicis, ka platām acīm skatījos uz sievieti melnās drānās, kura man tuvojās un taisījās uzlikt roku uz krūtīm. Satrūkos (varbūt pamodos), un tēls pazuda. Biju ļoti nobijusies un tāpēc nepaliku gultā, bet cēlos un taisījos mammai līdzī uz kūti.

12. decembra naktī (jau uz rīta pusi) pamodos un satrūkos no stipra trokšņa istabā. Nodomāju, kas tas par bliķšķi, un gulēju tālāk. No rīta, kad pie brokastgaldā to pastāstīju vīram, tas noteica, ka laikam kāds no mūsu radiem mirs. Vīrs pēc tam aizbrauca uz pastu «Kalnārēs». Pēc brīža man zvana telefons un Dainis pavēstīja, ka saņēmis sēru vēsti: 10. decembra vakarā Kēles slimnīcā Vācijā mirusi Mirdza Ozoliņa - Edmunda tēva otrā sieva.

76. Mudīte Saulīte (34 g. v.) «Vēverīšos»

Tas bija labu laiku atpakaļ - kad biju atnākusi dzīvot uz «Vēverīšiem». Slaucu govīs Lejnīeku fermā. Un tā vienā ziemas agrā rītā (ap plkst. 4⁰⁰) braucu ar ratu uz darbu. Braukt iznāk garām jaunajai kapsētai. Biju nokļuvusi apmēram pie pirmajiem ieejas vārtiem (no Krogzemju puses), kad viens man it kā saka: apstājies. Un atkārto teikto. Nodomāju, nav man ko stāties, bet jūtu, ka velosipēds paliek ļoti smags - liekas, ka to bremzētu, vai gumijas būtu tukšas. Esmu jau vārtiem garām, kad, pametot skatu pa labi iesāņus, redzu kapsētā degam divas sveces un to gaismā blakus stāvam divus tumšus vīriešu stāvus, gērbtus it kā frakās (smokingos). Kaut nakts bija tumša, bet sniega baltums un sveču garās liesmas šos stāvus ļāva ievērot. Nodomāju, kas tik agrī tur varētu stāvēt? Tad, kad tiku kapsētai garām, rats atkal ripoja viegli, kā parasts.

Aizbraucu fermā, un šās man jautā, kāpēc es tik bāla nomocijusies. Izstāstīju redzēto. Šās tad ieteica atpakaļceļā apskatīties, kas tad tur ir bijis. Tā arī darīju. Braucot uz māju, kad bija jau gaišs, iegāju kapsētā un apmēram pie Anšmita pieminekļa, kur redzēju tēlus, uz sniega neredzēju nevienu pēdu, nedz arī kādu sadegušu sveces galu. Viss balts, tīrs, kluss...

77. Andis Sēkliņš (35 g. v.) «Rūtēs»

Manas sievas māsa Ināra, kura dzīvo ar ģimeni (vīru, 3 bērniem un vīramāti) Rīgā, pastāstīja sekojošo. Vīramāte (paveca sieviete) saslimusi un ievietota slimnīcā. Viņas dēls (Ināras vīrs) tajā laikā bijis ekskursijā Bulgārijā. Vienu rītu (paagri) Ināra dzird pa miegam, ka pie dzīvokļa durvīm kāds klauvē. Viņa pamostas un tūlīt arī saprot, kas tie par klauvējieniem, un tāpēc arī neiet lūkāt, vai kāds tiešām ir aiz durvīm. Gandrīz vienlaicīgi Ināras vecākais dēls, 11-12 gadus vecs zēns, nobijies pieskrien pie mātes un stāsta, ka viņu esot pamodinājuši klauvējieni pie durvīm, un viņš redzējis, ka kaut kas liels, melns gāžas virsū.

Tajā pašā rītā tālajā Bulgārijā atrodošais vīrs arī miegā dzird klauvējienus pie viesnīcas durvīm. Pamodies, un pēc brīža jau skaidri dzird, ka kāds pieklauvē. Uzcēlies un gājis attaisīt durvis, bet aiz tām neviena nebija.

Tajā rītā un stundā slimnīcā Rīgā nomira Ināras vīramāte...

78. Sarmīte Kīna (50 g. v.) «Cājos»

Tajā pašā brīdī, minūtē, kaut atrados tālu no notikuma vietas, kad manas māsas dēls Andis gāja bojā motocikla avārijā, es sajutu tādu kā satraukumu, uztrūcienu.

Dažus mēnešus pēc bērēm tādu pašu jušanu, it kā būtu elektriskās strāvas dzelta, es izjutu kolhoza kantorī, sedēdama pie darba galda. Šī satrūkšanās bija vienlaicīga ar manas mātes nāvi, kura mira no elektriskās strāvas trieciena.

Pāris mēnešus pēc Anda bērēm jaungada naktī meita Antra izgāja ārā izliet netīro ūdeņu spaini. Tas bijis ap pusnakti. Ejot atpakaļ uz istabu ar tukšo spaini, Antra redz, ka tajā vietā, kur izvadīšanas laikā pagalmā atradās zārks ar Andi, stāv pats Andis un smejas pilnā galvā.

Kādu laiku pēc māsasdēļa Anda traģiskās bojāejas, decembrī notika šāds piedzīvojums. Izgāju ārā pēc ūdens uz aku. Bija jau tumša nakts. Pēkšņi skaidri dzirdu, ka viens Anda balsī saka: «Sarmas tante, paskaties, tā ir mana zvaigzne, kas tur augšā mirguļo.» Paskatos naksnīgajās debesīs un tiešām redzu zvaigzni, kas mirdz mainīgā gaismā.

Līdzīgu notikumu atstāstīja mana māsa, kurai naktī sapņos atnāk mamma un saka, lai aiziet un paskatās pa to logu, un tad viņa redzēs zvaigzni, kas ir viņas zvaigzne. Māsa uzceļas no gultas, pieiet pie zināmā loga un tiešām redz spožu zvaigzni pie debess spīdam.

Klauvējienus, vairāk gan pie loga, esmu šad tad dzirdējusi, bet tikai tad, kad mirst kāds no maniem radiem. Ja mirst vīra radi, tad nedzirdu.

Mana māsa, nelaiķa Anda māte pēc avārijas (liktenīgās) kādu laiku meklējās, lai noskaidrotu patiesību par vainīgo avārijā. Vienu nakti viņai sapņos parādās Andis, kurš, stāvot istabas durvīs, saka, lai liek mierā izmeklēšanu, ka tur tāpat neko vairs nevar darīt. Pateicis un pazudis. Tēls esot bijis tik skaidrs, kā it kā dzīvs stāvētu priekšā.

Kādu vasaras dienu abas ar māti aizgājām uz kapiem. Apkopām savu piederīgo kapus un pēc tam māte teicās, ka drusku jāpiekopj arī veco baronu kapi, kuri atradās netālu. Aizgājām. Pēkšņi redzam, ka virs platās kapu kopas zāliena verikāli stāv balts, it kā miglas tēls ar cilvēkveidīgu formu, izplestām rokām. Tēls viegli kustas. Māte pārmet krustu un kāpjas atpakaļ. Bija pats dienas vidus (ap 12), skaidra vasaras diena.

79. Vēsma Zālīte (60 g. v.) «Negurskās»

Tas notika tēva bērēs. Zārks ar mirušo tēvu bija novietots klētiņā. Ejot pa pagalmu garām klētiņai, netālu no tās mani apņēma savāda sajūta. It kā kāds nenosakāma spēka lauks mani būtu ietvēris. Īpatnējā, neizskaidrojamā sajūta, ejot tālāk, pazuda. Varbūt tēva gars mani apņēma, apmīloja?

80. Skaidrīte Peltmane (61 g. v.) «Rugājos»

Kopā ar draudzeni Veru dzīvojām komunālā dzīvokļa istabā Rīgā. Bijām pamodušās, uzcēlušās, sakārtojušās un taisījāmies iet prom. Apsēžamies uz gultas un pēkšņi mums abām uznāk salds miegs, no kura uzmožamies no blīkšļa, ko rada no skapjaugšas nokritušais pulkstenis. Tas apstāties bez 15 minūtēm deviņos. Pēc neilga laiciņa dzīvoklī ienāk Veras

radiniece un pavēsta, ka tajā rītā plkst. 8⁴⁵ mirusi Veras mātes māsa. Uzvilks pulkstenis atkal turpina iet.

81. Nellija Tiruma (75 g. v.) «Ozolniekos»

Agrs rīts. Pamostos no klauvējiena pie loga. Paskatos - ārā neviena nav. Ir apmēram plkst. 5. Vīrs gan neko nedzird. Pēc brīža dzirdu atkal klauvējienus. Ap brokastlaiku pienāk ziņa, ka 5⁰⁰ mirusi mana radiniece.

Kāds paziņa man pastāstīja sekojošo. Mātei nomirst meita. Pēc bērēm māte katru vakaru domā par zudušo meitu un lūdzās, lai viņa kaut reizi parādītos. Un vienā reizē, vakarā, gultā esot, mātei parādās meitas tēls (blāvs). Māte prasa, kur viņa atrodas - meita pamāj ar roku uz augšu (debesīm) un pazūd. Pirms tam vēl pasaka, ka nevajagot daudz raudāt par aizgājējiem - asaras spiežot mirušos.

Vienam tuviniekam nomirst vecaistēvs, kurš nekad neesot šķīries no sava kaļķīša (pīpītes). Notiek tā, ka piederīgie aizmirst kaļķīti ielikt zārkā. Pēc bērēm mirušais vecaistēvs vairs nedod miera tuviniekiem - rādās tiem sapņos un prasa kaļķīti. Nevarēdami vairsnekur dēties, tuvinieki atrok zārku un ieliek pīpi tajā. No šī brīža nevienam vairs vecaistēvs sapņos nerādās.

Mana māsa dzīvoja blakus ar Ores kundzi. Vienu reizi Ores kundze stipri saslimst un viņu aizved uz slimnīcu. Māsas un Ores tantes istabas atradās blakus. Māsa tajā vakarā, kad aizveda Ores kundzi, palika mājās viena pati. Atrazdamies savā istabā, viņa dzird, ka blakus istabā kāds kaut ko bīda, reizēm iesšķindas trauki. Māsa iet skatīties, kas tur tukšajā Ores istabiņā varētu trokšņot, bet neviena tur nav. Pulkstens rāda 23⁰⁰. Pēc brīža māsa atkal dzird, ka kāds rīkojas pa istabu. Māsa, domādama, ka tie ir zagļi, iet atkal skatīties, bet neko neatrod. Nākošajā dienā māsa uzzina, ka iepriekšējā vakarā ap plkst. 23⁰⁰ slimnīcā mirusi Ores tante...

Vēl neesmu dzirdējusi šādu stāstu. Vecākiem vecākais dēls brauc uz kuģa par jūmieku. Vienu vakaru, ģimenei sēžot istabā, pēkšņi no sienas nokrīt un saplīst dēla bilde. Vecāki saprot, ka tas ir uz sliktu. Un tiešām, pēc laika atnāk ziņa, ka viņu dēls, avarējot kuģim, noslīcis.

82. Lūcija Kuple (70 g. v.) «Vizmās»

Bija 1944. g. ziema. Mans vīrs bija iesaukts padomju armijā un atradās Kurzemes frontē. Vienu dienu, tas bija 1945. g. 15. janvārī, sēžu istabā un pēkšņi dzirdu, ka otrpus mājas viens dauza pa pakšņi. Izeju ārā - neviena nav, viss klusu. Ienāku iekšā un atkal dzirdu, ka viens klapē, it kā sistu ar mazu cirvīti. Tā tas notiek vairākas stundas, dienas laikā. Vēlāk no armijas daļas saņēmu vēsti, ka kauju laikā Kurzemē 15. janvārī kritis mans vīrs.

P.S. Jādomā, ka vīrs, mocīdamies agonijā ir domājis par saviem tuviniekiem, mājām.

Dēls Zigurds ar smagu plaušu karsoni tiek ievietots Rūjienas slimnīcā. No tā brīža dzirdu, ka augšā pie griestiem kāds grauž. Laikam žurkas, nodomāju, un uzlieku uz bēniņiem žurku slazdus. Kad pabaidu ar slotaskātu, tad graušana pārtrūkst, bet pēc brīža atkal atjaunojas. Pa laikam pārbaudu slazdus - bet tie ir tukši. Tā graušana turpinās pāris dienas. Bet līdzko Zigurds nomira, tā arī graušana apklusa un nekad vairs nav atjaunojusies...

Atceros, kad biju jauna meitene, reiz dzirdēju, ka kāds pie loga klauvē. Pateicu to vecākiem. Pēc neilga laika nomira viena mūsu radiniece.

83. Anna Račika (62 g. v.) «Inčos»

Dzīvoju ar vīru Latgalē Daugavpils apriņķī. Vīrs man bija liels dzērājs un reizēm skurbuļi ierunājās, ka reiz pakāršoties. Vienu dienu vīrs atskrien uz fermu (kur es slaucu kolhoza govīs) bez cepures un uztraucies man stāsta, ka gribējis pakārties: esot piesājis cilpu pie koka zara, noņēmis cepuri un pēkšņi ieraudzījis sev apkārt bariņu velnu ar ragiem, garām astēm, kuri priecājušies. Viņš esot pārbijies un atskrējis uz fermu. Gājām abi atpakaļ, un vīrs man parādīja to vietu - tur tiešām zarā karājās cilpa, bet cepure bija nomesta zemē.

Mans paps man pastāstīja sekojošo. Esot nomiris kaimiņienes vīrs. Kādas dienas pēc bērēm kaimiņiene atnāk pie papa un uztraukti stāsta, ka viņa naktīs nevarot gulēt, esot bail, jo viņas vīrs pa naktīm (pirms pusnakts) nāk pie viņas, staigā pa istabām, apsedz nospārdījušos bēmus un ap plkst. 24⁰⁰ pazūd. Paps tam netic, bet, paklausot sievietes lūgumam, sarunā vēl dažus draugus, un visi 4-5 vīrieši kādu vakaru iet uz kaimiņienes dzīvokli skatīties, vai taisnība, ko sieva stāsta. Laiku

kavēdami, vīri sit kārtis. Vienā brīdī ārā īsi ierejas suns, un pēc brīža istabā parādās mirušais. Vīri, kaut nobijušies, prasa spokam: «Ar ko atnāci?» Spoks atbild: «С добром.» («Ar labu.») Pēc tam parādība pazudusi. Nu kaimiņi pārliecinājās, ka sieviete runājusi patiesību. Lai izbeigtu šos nakts apciemojumus, meklējuši palīdzību pie mācītāja. Tas ieteicis māju apvārdot. Citi ieteikuši mirušo izrakt un nogriezt galvu. Šo variantu kategoriski atmetuši. Mācītājs atnācis, māju svētījis, un no tās dienas mirušais vīrs nav arī vairāk rādījies.

Man kaimiņos dzīvoja ģimene, kurā bija arī 16 gadus veca meitene vārdā Vilma. Uzzinājusi, ka viņa ir nedziedināmi slima (tajos laikos) ar galvas vēzi, meitene izdara pašnāvību, iedzerot etiķa esenci. (Tukšās pudelītes atrada pirtī) Glābt meiteni vairs nevarēja, un viņa nomira lielās mokās. Zārkā jaunavu Vilmu ieguldīja, sagērbtu baltā, garā kleitā kā līgavu. Tāda arī viņa man palika atmiņā, izvadot pēdējā gaitā. Pēc dažām dienām man gadījās nelaiķi redzēt atkal. Kā parasti no agra rīta taisījās iet uz fermu. Atvēru istabas durvis, lai ieietu koridorī, kad pēkšņi ieraugu koridorī pie mazā lodziņa stāvam mirušo Vilmu tajā pašā apģērbā, kādā viņu guldīja zārkā. Pārbijos, metos atpakaļ istabā un uz fermu devos, izkāpdama caur logu. Tas notika ap 4⁰⁰. Turpmāk ar lielām bailēm gāju caur koridori, baidīdamās, ka atkal neieraugu parādību. Bet nekad vairs viņu netiku redzējusi. Tajā pirmajā rītā, kad ieraudzīju Vilmu, par viņu netiku domājusi, biju aizņemta domās par darbu fermā.

84. Vallija Dobenberga (65 g. v.) «Ievājos»

Gulējām abas ar meiteni, bet nebijām aizmigušas. Bija atvasaras vēls vakars. Vīra nebija mājās - plāva ar kombainu. Pēkšņi abas redzam lielu ovālu gaišumu virs gultas. Kādu brīdi pastāvējis, gaišais plankums nozuda. Vēlāk kāda zinoša tante teica, ka tas nozīmē, ka, lai nebaidoties, ka nākotne būs droša, labvēlīga. Tajā laikā man dzīve bija nedroša sakarā ar vācieti, kurš pie mums slēpās.

Kad mira mana mamma, tad viņas nāves brīdī apstājās arī pulkstenis. Pulkstenim, kā izrādījās nebija nekādas vainas, un pēc pakratīšanas sāka atkal iet.

Vienreiz, ne no šā, ne no tā, pēkšņi saplīst lampas kupols. Brīnījāmies, kā tas varēja notikt. Pēc laiciņa saņēmām ziņu, ka mūsu tuvs radnieks tajā dienā un stundā, kad plīsa lustra, salauzis kāju.

Mana vecāmāte reiz aizgājusi uz mežu ogot. Staigājot pa mežu, viņai aiz kāda koka saknes aizķērusies kāja. Paklupusi, bet atkal tūlīt staigājusi tālāk, jo kājai nekas neesot noticis, pat nav iesāpējusies. Atnākot mājās, kāja sākusī pamt un sāpēt. Aizgājusi pie zināmas tantes - pūšlotājas. Tā pateikusi: «Kāpēc spēri kokam, pie kura cilvēks pakāries,» un kāju izārstējusi.

To man pastāstīja bij. Burtnieku draudzes mācītājs G. Celmiņš. Vienu dienu viņam bijušas darīšanas baznīcā. Atslēdzis galvenās ieejas durvis, iegājis baznīcā. Te viņš ierauga, ka pa vidus celiņu viņam pretī nāk sieviete, viscaur melnā tērpā ar brunčiem līdz potītēm. Mācītājs satrūcies, jo brīnījies, kur varēja rasties sieviete aizslēgtā baznīcā. Stāvējis, sieviete klusi paslīdējusi garām un pazudusi.

85. Līna Skrastiņa (67 g. v.) «Taubēs»

Tas notika pirms mana dēla Ārija nāves. Viņa meita, vārdā Sarmīte, man izstāstīja šādu sapni, ko viņa nosapņojusi apmēram divas nedēļas pirms lielās nelaimes. viņa man stāstīja: «Omīte, es nosapņoju nelabu sapni. Es guļu gultā un dzirdu, ka viens sit pie loga. Uzceļos, pieskrienu pie loga, un tad aizskrienu pie tēta, lai viņš paprasa, kas tur aiz loga ir. Tētis prasa arī. Balss aiz loga atbild, lai viņam parādot to taciņu, kur jāiet. Tad tētis atkal prasa - kas tu tāds esi. Balss atbild, ka viņš ir mironis. (Es esmu mironis)»

Tas bija jau pēc Āra bērēm. Atrodos istabā, bija rīts ap 9⁰⁰. Dzirdu skaidri, ka viens piesit trīs reizes pie durvīm. Eju, atveru durvis, apskatos - neviena nav. Vīrs bija ārā pie kūtiņas.

Āris jau bija aprakts. Mēs ar mazmeitu Sarmīti atradāmies dibenistabā, pārējie mājinieki sēdēja virtuvē. Priekšistaba bija tukša. Vakars, ārā jau tumšs. Priekšistabā un mūsu istabā dega gaisma. Te abas ar meiteni dzirdam, ka lielā istabā nošķind trauki, kāds pie galda dzer, un beigās dzirdam, ka viens stipri noklepojās. Klepus uz mata tāds pats, kā Āris parasti mēdza klepot. Meitene, to dzirdot, pārbijās un slēpās aiz manis. Eju priekšistabā skatīties, bet tur viss kluss, tukšs. Aizeju līdz

virtuves durvīm, dzirdu - iekšā šie dudinās. Eju atpakaļ pie meitenes. Jā, tā bija Āra balss, to es varu apgalvot.

P. S. Durvju starp abām istabām nebija, tikai aile ar aizkariem tajā.

Atceros, ka jaunības dienās, kad man nomira māsiņa, iepriekš pie loga tika klauvēts un ap, pie loga lidinājās putniņi.

86. Sanita Ārgale (18 g. v.) Līdzēnos

Šo notikumu atstāstīja mamma. Viņai tobrīd bija 12 gadi, tas notika Latgalē. Vakars, ārā tumšs, vēls rudens laiks. Brālis 7 - 8 g. v. jau guļ aizmidzis. Mamma ar māsu, vecāko brāli un kaimiņpuiku spēlējusi blakusistabā kārtis. Vecāku nav bijis mājās. Te kāršu spēlmaņi dzird, ka pie loga sit. Puikas izskrien ārā skatīties, bet neviena nav. Ārā drusku snieg, bet pēdas sniegā pie loga neredz. Suns, kurš netālu piesiets, arī nēroj. Pēc brīža visi dzird, ka sit otrā istabā. Atkal izskrien ārā, bet neko neredz. Tad dzird klauvējienu tajā istabā, kur guļ mazais puika. Viņš pamostas un sāk stipri blaut - visi skrien pie viņa, un mazais uztraucies saka, ka logā redzējis bālu tēlu ar spīdošām acīm. Arī mana mamma Marija esot vēl redzējusi spoku, kurš tūlīt arī pazudis.

Stāstījusi mana vecvecmāte (Marijas vecāmāte) manai mātei. Esot nākusi no skolas. Ceļš iet gar lielu ozolu. Pie šī ozola viņa redz šajā pusē neredzētu vecūku, kurš saka: «Es tev novēlu zeltu, un kad tevi sauks, ej un to saņem.»

Kādu vakaru meitene (toreiz vecvecmātei bijuši 12 gadi) dzird, ka pie loga kāds klauvē un balss saka; «Paņem lāpstu un nāc ārā rakt zeltu.» Meitene nobīstas un ārā neiet. Vēlāk viņa šo notikumu izstāsta tēvam, un tas dusmojies, ka nav to viņam izstāstījusi ātrāk. Pēc tam nekad nekas vairs nav klauvējis - aicinājis.

87. Brigita Šulte (58 g. v.) Burtniekos

Tēvs, Pēteris Brizauskis, man pastāstīja šādu dīvainu notikumu:

«Viņa brālis Antons Brizauskis atradās tajā pašā lēģerī Sibīrijā, kur biju arī es. Tas notika 1947.gadā. Antonu arestēja un izsūtīja 1945.gadā, tad pat, kad mani. Antona māsa tajā laikā (1947.g.) dzīvoja Rīgā. Kādu rītu māsa taisījusies iet uz pilsētu. Apmēram plkst. 8 gājusi lejā pa kāpnēm, kad pēkšņi viņas priekšā atvērušās mājas parādes durvis, un pa tām ienācis baltā apmatnī tērpies stāvs. Ienākušais baltais tēls apstājies, paklanījies pret māsu un pazudis. Seju māsa neesot ievērojusi. Pēc notikušā māsa stipri nobijusies.

Kā vēlāk noskaidrojās, tajā dienā un arī stundā tālajā Sibīrijā no tīfa nomiris brālis Antons.»

Visvairāk cilvēki savos stāstos man pieminējuši klauvējienu, kurus viņi dzirdējuši un kas gandrīz vienmēr saistīti ar kādu skumju notikumu tuvinieku vidū.

88. Freonija Plūme (75 g. v.) «Jaunkāriņos»

Pēc vīra Pētera nāves 1989. g. decembrī mājā paliku es viena pati. Baiju man nebija, bet dzīvot vientulībā arī ir nepatīkami.

Vienu nakti biju jau iemigus, kad miegā dzirdu, ka ar lielu troksni no blakusistabas kaut kas aizšalc manai gultai garām, jūtu kā vēja plūsmu. Skaņa un vējš cauri virtuvei pazūd gala istabiņā. Tad arī pamodos, un viss miegā notikušais likās, ka tas ir noticis pa īstam.

Otru reizi, arī miegā, pie manas gultas lēnām pienāk Pēteris, gērbies jaunā rūtainā žaketā (svārkos) un prasa man, kur esot nolīcis tās atslēgas. Atbildēju, ka nekādu atslēgu man nav. Tad viņš klusām pazuda, izgaisa sapnis. Jāsaka, ka Pēteris stāvēja kā dzīvs, skaidri redzams, nevis miglaini, kā parasti sapņos.

Abās reizēs sapņotais bija kādu mēnesi pēc viņa nāves.

89. Valdis Šmits (40 g. v.) Rīgā

Tas bija izsūtījumā Sibīrijā un notika kādā aukstā ziemas vakarā. Temperatūra zem -40°C. Tādā laikā gājēju soļus dzird jau pa lielu gabalu, ja kāds nāktu pa sādžas ceļu. Bet viss pirms tam bija klusu, kad pēkšņi kāds 3 reizes pieklauvē pie loga rūts. Izejam ārā - neviena nekur neredz. Pēcāk uzzināju, ka tajā laikā stipri slima bijusi kāda mūsu radniece, kura tomēr atveseļojusies.

90. Elza Šmite (70 g. v.) Strenčos

Pēc vīra Jāņa nāves nekad neesmu gulējusi viņa istabā, bet savā, kura atrodas tai blakus. Bieži, naktī pamodusies, dzirdu, ka pa Jāņa istabu kāds staigā, pie kam it kā zeķēs un pavisam lēnām. Bet, kad ieklepojos un sakustos gultā, viss paliek klusu.

Jānis, dzīvs būdams, mēdza pa istabu staigāt zeķēs.

91. Ozoliņa kundze (60 g. v.) Strenčos

Notikumu atstāsta Elza Šmite.

Pēc vīra nāves viņa esot dzīvoklī pārveidojusi mēbeļu izvietojumu. Un tad pa naktīm esto sācis klauvēt. Klauvējieni nerimušies, un kundzei nav vairs bijis miera. Palikusi nervoza, miegs ticis traucēts, un ar laiku arī sirds palikusi slima. Tad kāda daktere no Strenču psihoneiroloģiskās slimnīcas ieteikusi, ka brīdī, kad klauvē, lai stipri izlamā nezināmo klauvētāju, un tad būšot labi. Tā arī Ozoliņa kundze dara, un tiešām pēc tam ir miers un klusums uz visiem laikiem.

92. Brieža kungs (65 g. v.) Strenčos

Pastāstīšu, kā es redzēju sava tēva garu, kurš bija atnācis pie manis kādu nakti. Ap pulkt. 3⁰⁰ neviļus pamodos. Acis man bija vaļā, un es mēness gaismā redzu, ka istabas durvis lēnām atveras, un gaišs (balts) tēls ar tēva auguma pazīmēm un sejas vaibstiem, gan izplūdušiem, lēnām ieslīd istabā. Jūtu, ka viss sastingstu: rokas, kājas vairs nespēju pakustināt. Tēva gars pienāk pie mans gultas skapīša, paskatās brīdi uz mani un lēnām aiziet ārā. Durvis atkal klusi aizveras. Tajā brīdī arī sastingums pāriet.

Tas notika mājas bēniņistabā. Mājās dzīvoja arī citi cilvēki.

93. Milda Lielkāja (62 g. v.) «Virzās»

Mana māsa, kura dzīvo Rīgā, pēc vīra Artūra nāves stāstīja, ka ne vienu reizi vien esot dzirdējusi vakaros, ka kāds pieklauvē pie loga, vai citreiz pie durvīm. Gājusi skatīties, kas tur klauvē, bet neviena aiz durvīm neesot bijis. Tas bijis dzirdams kādu mēnesi vai drusku ilgāk pēc bērēm. Vēlāk vairs neesot dzirdējusi.

94. Pēteris Brizauskis «Lieplejās»

Tas notika lāgerī (ieslodzīto nometnē) Sverdlovskā, 1945.gadā, uz kuriem tiku nosūtīts pēc apcietināšanas Burtņiekos. Mani saņēma par to, ka biju aizsargu organizācijas biedrs.

Kādu rītu, pamodies agrāk kā citi ieslodzītie, skatījos uz saviem guļošanai barakas biedriem un krēslaino barakas telpu, kuru apgaismoja nedaudz un blāvas elektriskās lampiņas. Pēkšņi ieraudzīju, ka pa eju starp nārām uz manu pusi nāk mans mājas suns Binga. Suns pienāca pie manas guļavietas, pavēdināja ar asti un pēkšņi arī pazuda.

Uzreiz sapratu un nodomāju, ka tā bija parādība, tikai nesapratu, par ko Binga man tā parādījās. Pirms ieraudzīšanas par suni nemaz nedomāju, tādas lietas nebija prātā.

Par redzēto aizrakstīju sievai uz dzimteni un, saņemot atbildes vēstuli, uzzināju, ka Binga ticis nelaimīgi sapļauts ar pļaujmašīnu, tāpēc bijuši spiesti sunīti nošaut. Nošaušana notikusi tieši tajā dienā, kad suni ieraudzīju barakā...

Braucu no Valmieras tirgus uz mājām. Braucām ar diviem pajūgiem: pa priekšu es, bet aiz manis puisis ar otru zirgu. Bija vasaras novakare. Iedzēris, kā citreiz man ir gadījies, šoreiz nemaz nebiju. Braucām pa Valmieras - Pidrīķa ceļu un bijām nobraukuši kādu gabalu Kurļu silā, tad redzēju, ka pa priekšu zirgam iet kāds gājējs, un tā stāvs reizēm pazūd un atkal parādās. Vienā brīdī pat jutu, ka dīvainais gājējs sēž man blakus, ratos. To pilnīgi jutu fiziski, bet redzēt neredzu. Sāku skaji runāt, ka saukšu (varbūt arī saucu - neatceros vairs) kalpu, lai piebrauc pajūgu man blakus. Kad to izteicu, «viņš» man pazuda. Tajā brīdī mani pārņēma arī liela baiļu sajūta.

Nācām abi ar draugu, otru puisī, mājās no balles. Bija ap diviem trijiem naktī.

Ejot garām saimnieka rijai, dzirdam, ka noklaudz rijas durvis. Sūtu draugu, lai paskatās, kas tur tik agri staigā, jo zināju, ka rijas durvis pa nakti tiek aizslēgtas. Pēc brīža puisis atgriezās un saka, ka viss ir normāli - durvis ciet.

Citā reizā gāju uz riju kaut ko darīt. Gāju rijā iekšā un tajā brīdī jutu kaut ko nošalcam gar galvu. Nobrīnījos, jo nekādu caurvēju nemanīja, un tāds arī nemaz nevarēja būt.

Vēlāk saimniece izstāstīja, ka pirms aptuveni 20 gadiem rijā esot nošāviens viņas vīrs, un tas esot viņa gars, kas spokojojies. Reiz viņa pati esot redzējusi vīra tēlu pie rijas.

Mans komentārs. Notikums ar suni Bingu ir raksturīgs domu pārraidei tālumā. Saimniece (Pētera sieva), zinādama, ka Pēteris bija Bingu iemīļojis, un nu, redzēdama tā bēdīgo galu, iedomājās par tālumā mītošo suņa saimnieku. Rezultātā Pēteris ieslodzījuma barakā redz vīziju.

95. Inga Liepiņa (40 g. v.) Burtņiekos

Toreiz strādāju tuberkulozes slimnīcā Duntē ielā Rīgā. Strādāju kā medmāsa.

Bija mums toreiz tāds slimnieks, kuru saucām par Bērziņtēvu. Viņš raksturā bija savdabīgs, īpatns. Attieksmē pret palātas biedriem bija atturīgs.

Bērziņtēvs slimoja ar tuberkulozi smagā formā. visi zināja, ka ilgi viņš vairs nedzīvos. Tajā naktī, kad man bija dežūra, dakteris teica, ka Bērziņtēvam dzīvot atlicis dažas stundas.

Durvis uz palātu, kur gulēja slimnieks, bija mazā šķirbiņā un atradās iepretim mūsu postenim. Logi bija aizvērti.

Pēkšņi jūtu un redzu, ka spēja vēja, gaisa brāzma, nākdama no mirēja palātas puses, nošalc man garām, izzusdama koridora tālumā. Spējā, viesulim līdzīgā gaisa strāva atrāva vajā palātas logu un durvis.

Nojautu kaut ko nelabu un iegāju palaātā aizvērt logu. Piegājusi pie Bērziņtēva gultas, redzēju, ka viņš ir miris.

Verot ciet logu, redzēju, ka ārā ir bezvēja nakts...

96. Ausma Stūrmane (60 g. v.) Jaunatnes ielā

Es ticu sapņiem - saviem sapņiem. Ko nosapņoju, tas tuvākās dienās piepildās. Lūk, piemērs. Sapņoju piektdienas naktī, ka vīra māsas vīrs kāpj augšā pa mazām trepiņām, kur uz liela galda rindā guļ jau agrāk mirušie mani radnieki. Es viņam pa sapņiem kliedzu: «Nekāp! Nekāp, nedari tā!» Bet viņš, mani neievērodams, tomēr uzkāpj uz galda vai paaugstinājum un, sakrustojis rokas uz krūtīm, noguļas starp miroņiem.

Vīra māsas vīrs strādāja Olainē, ķīmiskā rūpnīcā. Pēc pāris dienām no vīra māsas saņēmu traģisku ziņu, ka viņas vīrs miris. Kad iegājusi vīra darbistabā, viņš sēdējis pie galda un licies, ka ir aizmidzis. Sākusi purināt, un no pieskāriena vīra līķis zaudējis līdzsvaru un sakņupis uz sāniem. vīrs bija iztaisījis pašnāvību, iedzerot indi.

Divas reizes esmu arī dzirdējusi klauvējienus pie loga. Pēc katra šāda signāla tuvākā laikā saņēmu ziņu par kāda tuvinieka nāvi.

«Klauvēšana» notika naktīs. Tā kā man miegs ir ļoti trausls, tad, jau dzirdot pirmo piesitienu vēl miegā, abus pārējos jau dzirdu skaidri un nomodā. Piesitienu ir ritmiski ar nelielu paūzi un trīs reizes. Pirmo reizi likās, ka klauvē ar pirkstu, bet otro reizi piesitiens bija smalkāks - kā ar putna knābi.

97. Zeltiņu ģimene Madonas rajona Vestienas pagasta «Podņiekos»

1988. gada 23. oktobrī šajās mājās par saimniekiem ienāca Valdis Zeltiņš ar sievu un meitas ģimene - Sigita un Dainis Baškēvici. Viņi māju nopirka no ciema un izveidoja tajā zemnieku saimniecību.

Jaunos saimniekus jaunā dzīves vieta sagaidīja ar visādiem pārsteigumiem.

Vispirms jāatzīmē tas, ka mājā dzirdama dūkoņa. Tā parasti sākas vāji, pamazām pieaug spēkā un atkal norimst. Dūkoņa var turpināties minūti vai stundu un pat visu dienu. Dažreiz no vibrācijas tīnkšķ logu rūtis. Tas notiek gan vēja, gan bezvēja dienās un neatkarīgi no laika apstākļiem.

Mājinieki dzirdējuši skaņas, kādas izdod cilvēks. Sigita divas reizes dzirdējusi kādu krekšķināmies ap tehnikas stāvlaukumu, un pusdienas laikā arī Valentīna (Jāņa sieva) dzirdējusi

ravējoties sakņu dārzā un kādu krekšķināmiem večuka balsī. Jāpiebilst, ka bijusī mājas saimniece nomira tieši tajā dārzā, un liķis vairākas dienas nogulēja, kamēr to atrada kaimiņi.

Interesants gadījums noticis ar gludekli. Iepriekšējā vakarā sievieti gludinājuši drēbes un nolikuši gludekli kā parasti istabas kaktā - stāvus. Otrā dienā ap pikst. 11⁰⁰ gludekli bija jāpārvieto, jo tika krāsota grīda. Paņemot rokā, jūta, ka gludeklis nokarsis tā, ka roku nevar pielikt, kaut ieštepsele nebija. Gludekli atstāja turpat uz grīdas un par to aizmirsta. Pēc laiciņa Sigita atkal ņem gludekli un jūt, ka tas joprojām karsts. Nu Dainis paņem gludekli un iznes verandā dzesēt, bet intereses pēc noliek tajā vietā otru, rezerves gludekli. Drīz arī tas sakarsa tā, ka dzirdēja nostrinkšķam termoregulatoru. Arī koridorā iznestais viss neatdzisa. Beidzot tikai ap 15⁰⁰ abi gludekļi atdzisa auksti. Pirms gludekļu karšanas gadījuma māja šausmīgi dūca. Tas notika aprīlī.

Dažreiz cilvēkiem - mājiniekiem radās īpatnējas, nenosakāmas, savādas sajūtas. Piemēram, Dainis, atrodoties kūtī, jūt (rodas tāda sajūta), ka kāds tuvojas no aizmugures, it kā uzliek rokas un tad atkal nedzirdami aizslīd. Jušana bija ļoti neomulīga.

Tad reizēm bija savādas sajūtas virtuvē - no tām notirpa pakausis.

Reiz, kad Dainis gājis pa mežu pamedīt, jutis savādu baiju sajūtu un arī tirpoņu pakausī.

Virtuvi remontējuši veselus trīs gadus. Tovakar atbraucis apmetējs. Bija septembra sākums. Pulkstens rādīja jau vienpadsmito stundu vakarā, un virtuvē jau dega gaisma. Pēkšņi pa atvērto virtuves logu sāka ārā vēlies it kā dūmi - gaiši, un nelabi smirdēja ar tādu kā sēra smaku. Dūmus miglīgas veidā redzēja Sigita, kura sēdēja ārā uz soliņa. Viņa pirms tam bija cepusi virtuvē uz elektriskās plīts pankūkas. Tad dabūjusi sitienu pa galvu - tādu, ka sagrītojusies. Bet sitiens neesot sāpējis, un, pasēžot ārā uz soliņa, viņai palika labi. Dūmi (miglīņa) vēlušies uz ceriņkrūma pusi apmēram 10 minūtes.

Tajā brīdī virtuvē atradusies Valentīna. Virtuvē nekādi dūmi neesot bijuši, bet dūmu mākonīti pie ceriņu krūma redzējusi arī Valentīna. Malkas plīts tajā brīdī neesot kurināta.

Kādu rītu, kad puika devies ceļā uz skolu, pa atvērtām durvīm Sigita redzēja, ka pagalmā it kā miglīgā aizslīd cilvēkveidīga ēna.

Pāvels Muhortovs, kurš uzturējās «Podnieku» apkārtnē sakarā ar Madonas fenomena pētīšanu, ieejot «Podnieku» dzīvojamā mājā, brītiņu pastāvējis gaitenī, noteica: «У вас домовою.» («Jums ir mājas gariņš.»)

Piezīme. P. Muhortovs bija populāri zinātniskā laikraksta «М -ский треугольник» galvenais redaktors (laikraksts vairs neiznāk).

Reiz naktī abi, Dainis ar Sigitu pamodušies no skaņas, kas atgādinājusi rācijās signālus. Signāli atskanējuši 4 vai 7 reizes un it kā aiz sienas vai arī skapja. Abi dzirdējuši un izbrīnā skatījušies viens uz otru. Nākmā dienā abus mācis liels nespēks un jutušies kā iztukšoti, bez enerģijas. Šāda veida parādība nav atkārtojusies.

Interesants ir fakts, ka Vestienas pagasta «Podnieku» māju zeme (lauki) ietilpst t. sauc Madonas fenomena zonā. Šo zonu pirmie atklāja krievu kara lidotāji no Madonas kara aerodroma. Pēc tam uz mūsu rajonu sāka braukt visādas ekspedīcijas - galvenokārt no Rīgas. Viņi ierīkoja pie upītes nometni, kurā dzīvoja dienām ilgi. Pie mums nāca pēc piena un citiem produktiem. Ekspedīcija novēroja NLO, kā arī citas anomālijas. Fotografēja ar speciāliem filtriem utt. Pēc tam mums arī atstāja kādus uzņēmumus, kuros bija redzamas lodveida vai stāvveida smalkās enerģijas izpausmes. Vēlāk mēs fotogrāfijas iznīcinājām, bet dažas atdevām Daiņa tēvam. No tā laika, kā Daiņa tēvs teica, viņš savā mājā dzird visādus trokšņus - it kā kāds ko pārkrāmētu, darbotos.

Bildēs bija redzamas lodes virs galvām, kokiem. Melni plankumi gaisā. Tumšas lodes.

Kā teica ufologi, virs «Podnieku» rajona esot NLO ierīkota navigācijas «bāka». Tā neesot redzama, bet to konstatēt varot ar speciālu siltummērītāju aparātu.

Arī pats, stāsta Dainis, redzēju savām acīm NLO jeb «lidojošo šķīvīti». Tajā dienā atbrauca arī pētnieki no Rīgas un ierīkoja teltis pie upītes. Muhortovs, ienācis mūsmājās, brīdināja, ka šovakar būs redzams «šķīvītis». Viņi to izpētījuši. Tas bija 1991. gada vasarā - augustā.

Vakara debesis sākumā bija skaidras, bez mākoņiem. Ap plkst. 23⁰⁰ sāka riet mūsu suns uz garāmbraucošo ekspedīcijas bobiku. Saule jau bija norietējusi. Tad sāka nākt no ZR puses tumšu mākoņu gubas. Un tad ieraudzījām nezināmo objektu. Tas virzījās lēni, lielā augstumā. Pats objekts bija spožs, zilganā krāsā ar sarkanīgi - rozā malām, atgādinādams grāmatu. NLO arī nāca no tās puses, kur mākoņi. Skaidri objektu redzējām apmēram 1 minūti. Arī sieva Sigita redzēja. Tajā brīdī ap NLO mākoņu nebija.

Ekspedīcijas dalībnieki «šķīvīti» filmēja, bet kā atklājās vēlāk, filmā nekas neesot bijis redzams.

Es (Edmunds Ozoliņš) un mana sieva apciemojām Zeltiņu 1993. gada maija beigās. Domājām, ka arī ko dzirdēsim vai redzēsim, bet nekā. Apskatījām ufologu ekspedīcijas vietu. Tomēr jāpasaka, ka sieva Vailija tomēr redzēja ko interesantu.

Es ar draugu Jāni runājāmies un iešnabojām virtuvē un nekā neredzējām. Sieva jau bija apgūlusies uz dīvāna zālē un vajā acīm redzēja, ka regulāri sešas reizes noplaksnīja zibens - visa istaba palika gaiša. Dīvaini, ka viņa nedzirdēja ne mazāko pērkona troksni.

Valentīna Zeltiņa pastāstīja vēl šādus noklausītus gadījumus par dīvainām parādībām.

Kādas zootehniķes bērnam bijis smadzeņu apvalka iekaisums. Bērns naktīs nav gulējis. Māte aizgājusi pie ekstrasensa. Viņa arī visu izstāstījusi par zēna slimību un sacījusi, ka vainīga apkārtējā sliktā vide. Blakus esošais Karātavu kalniņš (kur senos laikos kārti cilvēki) slikti iespaido cilvēkus.

Valentīnas tante ārstējusies Tērvetes TBC sanatorijā. Tajā uzņemta arī 18 g. veca meitene un ievietota vienā istabā ar tanti. Māsiņa lūgusi tanti, lai viņa pakavē laiku uz miršanu slimajai meitenei. Tante arī paklausījusi un sēdējusi pie mirstošās meitenes, atvieglodama viņas pēdējās dienas. Tad atbraukusi meitenes māte un gribējusi bērnu ņemt atpakaļ uz māju.

Istabiņās slimnieku skapīši bijuši ar rokturīšiem. Pēc brītiņa tante redzējusi, ka meitenes skapīša rokturis divas reizes paceļas un nolaižas. Tantei palicis jocīgi ap dūšu. Pēc brīža atgriezies māte, nesot mirstošo meiteni un raudot skaļā balsī.

Tante vēlāk nodomājusi, ka ar tādu zīmi (rokturīti) meitene atvadījās no viņas.

Jāņa sievas Valentīnas mamma tante mira 1943. g. Neatceros, kādas pudelītes mamma nomazgāja un salika rindiņā uz virtuves galda. Tas bijis ap plkst. 23⁰⁰. Tad mamma ievērojusi, ka viena pudelīte noplīst līdz pusei, it kā nogriezta. No rīta mamma uzzināja, ka tajā naktī, ap to pašu laiku, mirusi Valentīnas mamma tante.

98. Inese Goldberga (32 g. v.) «Lielsirmeļos»

Inese, kā arī viņas vīrs Andris, pie tam neatkarīgi viens no otra un iepriekš arī nesakot otram, novērojuši, ka gar logu guļamistabā aizslīd pelēki balta ēna. Ēna novērota, sēžot pie televizora priekšistabā, jo durvis uz guļamistabu parasti ir atvērtas. Kaut guļamistaba ir tumša, tomēr ēnu varot labi novērot.

Staigāšana esot bijusi regulāra un novērota 1993. gada rudenī - ziemā. Ārpusē pie loga nekādas pēdas nav bijušas.

99. Dace Markēviča (24. g. v.) Jaunatnes ielā

Naktī no 31. decembra uz 1995. gada 1. janvāri redzēju šādu dīvainu sapni.

Redzu, ka uz ezeru ariet blītkot Dreija Jānis, pie rokas nezdams ledus urbi un kastīti. Tālāk redzu, ka Jānis sēž un blītko, kad pēkšņi dzirdu, ka no debesīm skan balss: «Tās tavas pēdējās dienas, ej uz mājām!» Redzu, ka Jānis paskatās uz augšu un nosmejas.

No Jāņa smiekliem un redzētā sapnī pamodos galīgi nosvīdusi. Pārdomāju sapni, un no rīta izstāstu mammai. Jaungada rītā Jānis ienāca pie mums, bet es nekā neteicu par naktī redzēto. Jānis bieži nāca pie mums.

Iepriekšējā, Vecgada vakarā, kad gāju pie paziņām, nobijos no Jāņa, kurš tobrīd gulēja piedzēries pie krūmiem un stipri sāka krākt.

100. Imants Otomārs Točs (70 g. v.) Valmierā, Daliņa ielā

Par spokošanos Sīmaņa baznīcā Imants Točs 1998. gada pavasarī stāsta arī man.

«Tas notika pirms dažiem gadiem. Bijis apmēram aprīļa vidus, ceturtdiena un ap 20⁰⁰ vakarā. Toreiz, kā jau avīzei teicu, pēc kora mēģinājuma šo to piekārtāju un tad devos no baznīcas laukā pa mazām sānu durvīm, kuras ir labajā pusē, skatoties uz galvenajām ieejas durvīm. Lai izietu pa šīm durvīm, vajadzēja kāpt lejā pa šauru mūra velvi ar akmens kāpnēm. Lejā esošās durvis ir ar nelielu stikla lodziņu, un tajā brīdī bija no iekšpuses aizslēgtas. Kāpjot lejup, pa ceļam izslēdzu trepju velves apgaismojumu, un, kāpjot vēl zemāk, no pagrieziena varēju saskatīt kāpņu lejas daļu, kura tika apgaismota no rietošās saules. (Saulē tajā laikā riet ap 20³⁰) Tajā brīdī lejā pie durvīm ieraudzīju tumšu cilvēkveidīgu stāvu, kurš it kā noņēma no pleciem apmetni un pasniedz kādam (neredzamam). Palika neomulīgi ap dūšu - sapratu, ka ļābi nav, jo kā gan tur varēja kāds rasties. Mirkli apstājies, domāju, ko darīt, kad skaidri dzirdu, ka kāds man pie auss klusi saka: «Ej droši, viņš tev nenieka nevar padarīt.» Teiktā iedrošināts, kāpu lejā, jo citas izejas no baznīcas man nebija. Redzu, ka stāvs pa daļai aizsedz durvju lodziņu, bet varu saskatīt, ka tas ir vīrietis ar gariem matiem, ūsām, garu cikelbārdu un gludu, gludu seju - ļoti līdzīgs kādam zināmam valmierietim. Skats viņam visu laiku uz leju. Paskatos uz kājām, un tās man liekas dīvainas - atgādina dzīvnieku kājas... Paskatos uz rokām - pirksti tādi gari, slaidi. Kad tuvojos, pamanu, ka no pirkstiem it kā izaug gari, kā spuras, nagi. Tēls izdara ar abām rokām pāris lēnas kustības, it kā atgrūztos no kaut kā. Darot šīs kustības, tēls pacēlās gaisā un lēnām, virzoties uz augšu, iepeld šaurajā mūra nišā virs mazā lodziņa. Niša nobeidzās ar akmeņu griestiem...»

Tagad nišā stāv nolikts mazs koka krustiņš. Točs vēl atceras, ka viņam licies it kā esot nograbējuši tur stāvošie dakstiņi.

Iespējams, ka parādība saistīta ar vairākiem izraktiem galvaskausiem, kurus atraduši amatnieki, ierīkojot siltumtrasi no ielas puses. Tajā laikā galvaskausi, kuri atrasti, izrokot kādreizējos apbedījumus (visai baznīcai apkārt esot bijuši apbedījumi), glabājušies baznīcā. Vēlāk tos ar attiecīgu ceremoniju aprakusi skvēriņā aiz baznīcas.

Točs arī teica, ka reiz, kad mācītājs pārgulējās ģerbkambarī, viņam uz krūtīm kaut kas savāds esot gulies, spiedis.

101. Dore Šmita (70 g. v.) Matīšu pag. «Imantās»

Mana meitiņa, tobrīd 8 mēnešus veca, bija smagi slima. Ārstējām Burtņieku lauku ambulancē, bet bez redzamiem rezultātiem. Atvedām bērnu atpakaļ uz mājām. Kādu nakti, tas bija novembrī, pulksteni neatceros, bet bija dzija nakts, kad ne no šā, ne tā pamostos (bērns gan neraudāja). Atvēru acis un redzēju, ka pār bērma gultiņu noliecas balts eņģelis un ņem bērnu rokās. Piecēlos sēdus un skatījos, kas notiks tālāk. Redzu, ka eņģelis paņem bērnu rokās un tad lēnām atliek atpakaļ gultiņā, un pēkšņi izgaist.

Pēc tam bērnu aizvedām uz slimnīcu, kur bērns pēc krīzes pārvarēšanas pamazām atveseļojās.

Domāju, ka eņģeļa rīcība pie gultas man parādīja vai deva zīmi, ka bērnu Dievs tomēr neņem pie sevis.

102. Anna Birķina (80 g. v.) «Virzās»

Strādāju slimnīcā par sanitāri. Gadījās reiz, ka man, sēžot pie galdiņa, bija tāda sajūta it kā kāds aiziet, un varēja dzirdēt tādu kā drēbju švīkstoņu. Neviena patiesībā negāja.

Nodaļas dakterim bija ievesta stipri slima māte. Es ar otru sanitāri virtuvē ēdām pusdienas. Tad abas dzirdam, ka vīrs mums (kur bija palāta) kāds brauc ar slimnieku vedamajiem ratiņiem. Kad uzgājām augšā un interesējāmies, kurš ticis vests, mums atbildēja, ka neviens, un ratiņus arī neviens neesot kustinājis. Pēc neilga laika uzzinājām, ka tobrīd mirusi daktera māte.

Tēva māsa bija uz miršanas gultas. Vienu brīdi pie mirējas atnākušajiem tuviniņiem viņa, būdama nomodā, saka: «Vai jūs neredzat, kas pie manis sanākuši,» un tālāk saukusi visus jau agrāk mirušos radus vārdā. Pēc dienas tēva māsa nomirusi.

Paula Stradiņa slimnīcā gulēju dzemdību nodaļā - tuvojās bērna piedzimšanas laiks. Guļu, domāju un vienu brīdi ieslīgstu kā miegā - vieglā miegā. Un tajā redzu, ka pie loga stāv mans mirušais tēvs, gērbies tajās pašās drēbēs, kādās tika guldīts zārkā. Pamostos un nodomāju, kāds savāds redzējums. Pēc 5 mēnešiem mana meitiņa nomira.

Gribēju braukt uz Rēzekni pie vīra, kurš tur gulēja slimnīcā ievainots (krievu armijā). Vilcieni, kā jau kara laikā, bija pārplidīti. Lūdzos pavadonei, lai laiž mani kaut uz kāpnēm pastāvēt, un par to devu šai papirosus. Tad atļāva. Kur gadījies, kur ne, uz kāpnēm nostājās arī viens vīrietis. Vilciens tikko sāka kustēties, kad viena balss man saka: «Lec nost, lec nost!» Daudz nedomāju un arī lecu. Vīrietis vēl nosauc nopakaļus: «Kāpēc lecāt nost?» un *IEGĀJA VILCIENĀ*. Tātad viņš bija uz vienu roku ar konduktori, un sapratu, ka viņam bija nodoms mani aplaupīt un nogrūst no ejošā vilciena. Aizgāju atpakaļ uz staciju, un cilvēki, kas bija palikuši uz perona, man teica: «Labi, ka nebraucāt kopā ar TO cilvēku. Viņš ir ļauns.»

103. Elvīra Avotiņa (dz. Ulmane)

Tas notika pie «Taubes». Bija ziemas nakts, mani izlaida no autobusa, kas tonakt izvadāja deļotājus, kuri atgriezās no Valmieras. Bija pusnakts (24⁰⁰). No tēva smēdes eju uz mājām («Taubēm»). Spīd mēness, un priekšā redzu savu ēnu. Bet ir tāda stipra sajūta, ka man kāds seko.

Otrā rītā Lapsas tante atnāca pie mums no «Bumbieriem» un pavēstīja, ka pa nakti mirusi Kristīnes tante. Aicināja mani palīgā nomazgāt aizgājēju.

Pirms Mārča (tēva) nāves dažas dienas iepriekš kāds klauvēja pie loga, un es pamodos no tā trokšņa. Tad es dzīvoju Valmierā.

Ja sapņos redz, ka zemi ar, tad kāds mirs.

104. Igors Cibulaks Matīšu pag. «Ceriņos» (bij. «Tītkas»)

Mājas nopirkuši no bijušā saimnieka 1991. gadā, bet kopš 1999. gada vasaras atjaunotajā un izremontētajā mājā atvēruši bāru «Jautrais Spoks».

Mājas, kuras agrāk bija pazīstamas kā «Tītkas», mainījušas nosaukumu un tagad saucas «Ceriņi».

Mājas apkārtnē kļuva pazīstamas un ievērojamas ar it kā spokošanos tajās.

Pēc kolhoza nodibināšanās tajā tikuši piešķirti dzīvokļi kolhozniekiem, bet tie nevēlējušies tur dzīvot - mājā spokojoties (bijuši dzirdami soļi, dūmavadā reizēm dzirdama īpatnēja gaudošana). Celtniecības materiāli ņemti no bijušās Bauņu muižas pils sienām - varbūt tas atstājis kādu iespaidu uz jaunbūvējamo ēku, varbūt te atradušas patvērumu vai paretam apciemo dvēseles (mirušo gari) no mēra laikos netālu apglabātajiem.

Lai nu kā, bet atjaunotā ēkā no spokošanās vajā nav tikusi. Kā pastāstīja tagadējais saimnieks, dažkārt notiekot dīvainas lietas. Reizēm otrā stāvā dzīvojošie dzirdējuši kāda neredzama staigātāja soļus, kā arī redzējuši, kā neredzams spēks atver un aizver durvis. Bāra virtuvē vakarā noliktos šķīvļus naktī kāds pārvietojis uz galda otru galu, uz galda noliktās dakšiņas un nažus no rīta bijis jāuzlasa no grīdas. Šāds parādības neesot bieži, labi ja reizi mēnesī, un novērojamas pilnmēness laikā.

No kādas matīšnieces uzzināju, ka uz Sibīriju izsūtīto māju saimnieku meita aizrautīgi nodarbojusies ar šķīvīšu dancināšanu, izsaucot garus, varbūt kādam garam ēka iepatikusies. Šādos seansos, kad to uzskata par vaļasprieku, parasti ierodas zemākas pakāpes gari, arī t. s. poltergeisti jeb gari - jokdari (no vācu valodas - gari trokšņotāji, labsirdīgi)

Otreizējā apciemojuma laikā «Ceriņu» («Tītku») saimnieks precizēja, ka trauki, kas naktī pārbīdīti uz galda otru galu, neesot bijuši kārtīgi nolikti. Tāpat arī dakšiņas un naži uz grīdas bijuši nomesti haotiski - kaudzē. Bijis arī tā, ka durvis, par kurām zināms, ka vakarā bijušas aizvērtas, no rīta redzamas atvērtas, kaut naktī neviens svešinieks nav nācis. Šādas parādības galvenokārt notiekot pilnmēness naktīs.

Autors piezvanīja arī bijušās mājas saimnieces Miglavas meitai Silvijai (tagad Brīvmanei), kura dzīvo Rīgā. Brīvmanes kundze, tagad pensionāre, pastāstīja, ka viņas laikā, kamēr dzīvojuši «Tītkās» kā bērni, nekad nekādus spokus neesot redzējuši. Šķīvīšus savās bērnu izdarībās esot kādreiz padancinājušas ar māsu, bet ļoti maz, un tas nekādā ziņā nevarot būt par iemeslu

notiekošajam. Arī Bauņu muižas būvmateriālus viņa nevainojot - kas tur nedzīvam mūrī varot piemist. Arī no mēra epidēmijas sen mirušo cilvēku ietekmi noliedz. Silvija teica, ka tie, kas pēc viņu izvešanas sākuši spokoties, esot senču gari, kas tādā veidā atmaksā par tām ciešanām, kas Miglavu ģimenei bijis jāpārdzīvo 1945. gada 25. marta naktī, kad viņi necilvēcīgi ar steigu tikuši izrauti no dzimtajām mājām. Pēc tam viņa (Silvija) esot dzirdējusi, ka «Tītkās» kolhoza laikā slaucējām ierādītajos dzīvokļos cilvēki nav varējuši mesties, jo naktī bijuši dzirdami trokšņi, vaidi, un tad, kad 2 - 3 ģimenes atsacījušās no dzīvokļiem tajā mājā, kolhozs šajā ēkā ierīkojis labības noliktavu.

Kā pastāstīja bijušais kolhoza klētnieks Jānis Šmits, tad «Tītkas» esot uzbūvētas uz nelāgas vietas - māju šķērsojot kādas 7 ūdens ādēres. Bet, ka tās būtu vainojamas pie šīm parādībām, tam personīgi neticu.

105. Romvalds Suharževskis (45 g. v.) Ikšķilē

Sākumā pēc pārceļšanās no Valmieras dzīvoju tēva (sievas) mājās. No Valmieras aizgājām, jo tur dzīve nevedās, visādi šķēršļi un nepatīkšanas mums lika domāt, vai šajā pilsētā vērts palikt. Mūsu paziņa Elejas Veriņa, kura reiz ciemojās pie mums Palejas ielā, sacīja, ka zem nozāgētās egles saknēm esot apglabāts kāds mirušais. Kaimiņos dzīvoja sieviete, kura mūs neieredzēja, jo mēs it kā esam viņas īpašumā iemituši, kaut zemīte tika oficiāli no pilsētas tēviem iemērta. Kādu dienu mūsu prombūtnes laikā naidīgā sieviete (ap 50 g. v., uzvārdā Brolīte) nozāgēja visas mūsu iestādītās ābelītes un citus augļu kociņus. Pēc šī notikuma nospriedām, ka Valmiera mums nav laimīga vieta un, pārdevuši zemes gabalu, pārcēlāmies uz Ikšķili, kur apmetāmies tēva mājās. Naidīgajai sievietei dzīves dzelzs likums atmaksāja - pēc apmēram pusgada viņa esot nomirusi bez izteiktas vainas.

Tēva mājās Ikšķilē notika dīvainas lietas. Kāds nezināms objekts trokšņo - it kā ar lielu āmuru kāds sistu pa kādu priekšmetu. Sišana notiek neregulāri, un to dzirdējuši daudzi cilvēki. Sišanas skaņa nāk no mājas ziemeļu gala, it kā ārpus mājas, bet istabās dzird. Dauza gan dienā, gan vakarā, neilgu laiciņu. Kā zinātāji teica, pa mājas viētu I pasaules kara laikā gājusi frontes līnija. Otrā pusē Daugavai netālu ir Nāves sala. Elejas Vera (kā viņu sauc Romvalds) jeb dziedniece Veronika teikusi, ka tur esot apslēptas (noraktas) dārglietas.

Pirms divām nedēļām, t. i. 1999. gada 26. novembrī, sievasmāte redzējusi gaitenī melnu strazdu, kurš ielidojis iekšā mūra sienā. (Gaitenis iebūvēts starp divām ēkām, un sienas veido mūris.) Gaitenis krēslains. Šādu skatu viņa esot redzējusi jau 3 reizes un mūra sienā nekādas plaisas, kur putnam iespraukties, nav atradusi. Dēls kopā ar vēl kādu cilvēku arī abi esot redzējuši šādu skatu.

Pirms apmēram 4 - 5 gadiem, kad atnācu no Valmieras, notika sekojošais. Bija pavēls rudens, un mājas sildīšanai nesu malku. Kāpjot pa kāpnēm, redzu - pretī nāk cilvēkveidīgs stāvs (ejot pa gaiteni, nevis kāpjot pa kāpnēm) pelēkā tumšā tonī. Labi nevar redzēt, jo gaitenis patumšs. Stāvs tērpts it kā mētelī. Un tā viņš nāk pretī, it kā grib grūst atpakaļ. Es teicu: «Beidz ākstīties, labāk palīdzi.» Stāvs tad arī pazuda. Tēlu esmu redzējis 5 - 6 reizes.

Kad nomira tēvs, viņu apglabājām Jaunburtnieku kapos. Pēc bērēm sekojošos kapu svētkos ieradāmies, lai pieminētu aizgājēju. Piemiņas brīdis notika pie vārtu kambara, kur bija paredzēta vieta mācītājam un puslokā izvietoti soli, kuros sēdēja tuvinieki, atceres brīža dalībnieki. Es redzu, ka pa vienam, gan pa 3 - 4 kopā sāk lasīties gari. Arī tēva garu pazinu pēc raksturīgās stājas, drēbēm. Varēja atšķirt arī dzimumus - kurš vīrietis, kura sieviete. Gari lēnām kustējās uz priekšu un atpakaļ, cits sēdēja, cits uz balstījās uz spieķīša (kā dzīvē). Pamazām pēc 30 - 40 minūtēm līdz ar mācītāja runāšanas beigām gari sāka izgaist. Tuvāko manīju līdz 4 m attālumam. Gari ir pelēcīgi, caurspīdīgi, viņiem var redzēt cauri. Viņi kustas pa starpu arī dzīvajiem, kuri, protams, neko nejūt.

Šādus mirušo garus redzēju arī Engures kapsētā, bet citās - neesmu redzējis. Rubenes kapsētas vecajā daļā jutu drūmu nojautu.

Engures kapos man guļ sievasmātes radi, un, pieejot pie kapa kopiņas, varu noteikt, kāda dzimuma ir apglabātais.

Engures kapos reiz redzēju garus kopā pa 5, pa 10 un pat 20. Tā viņi caurspīdīgi, pelēki lēnām kustējās starp dzīvajiem.

bija ienācis gaitenī un teica, ka jāliekot mašīnā mantas. Es, zinādama (kaut arī sapnī), ka viņš miris, prasīju: «Kas tad brauks?» Kā šos vārdus pateicu, tā jutu, ka man blakus pie sienas viens pieguļas (it kā Jūlītis, un, kā tagad saprotu, biju jau pusnomodā) un sāk man ar abām rokām spiest ribu lejasdaļā tā, ka palika grūti elpot. Roku pirksti, jūtu, paliek arvien lielāki, resnāki un spiež arvien stiprāk. Dzirdu, ka mani no blakus istabas sauc. Saku, ka mani spiež nost, bet teikto viņas nedzird. Dzirdu, ka vēl mani sauc, bet es esmu kā paralizēta. Tad spiediens atslābst, dzirdu (nu jau esmu pilnīgi pamodusies), ka aiziet soļi no dīvēna uz gaiteni un tur vēl brīdi pastaigā, līdz viss apklust. Pēc tam jutu, ka ribu lejasdaļa man tiešām sāp!

Otrā rītā man māsas pastāstīja, ka sākumā es esot briesmīgi gārgusi - it kā man trūktu elpas, bet pēc tam sākusī kliegt. Ausma, to dzirdot, arī saukusi manu vārdu, ko es pusnomodā dzirdēju, un pēc brīža pamodos. Māsas teica, ka tonakt nekur nav gājušas, staigājušas, bet visu laiku līdz rītam esot bijušas gultā.

Nekad iepriekš ar mani tā nav noticis - nekad neko tādu neesmu jutusi. Laikam jau taisnība, ka nevajagot gulēt nesen miruša cilvēka gultā.

Tajā rītā, kad bija jābrauc izvadīt Jūlītis, mani pamodināja trīs skaļi klauvējieni, likās, ka sisti ar dūri. Vēlāk apjautājos, vai to nav darījuši citi mājnieki, taču viņi to pilnīgi noliedza.

108. Viesturs Mindegis (ap 65 g. v.) Sēļu muižā

1.

Dienesta laikā padomju armijā mani aizsūtīja uz nometni. Tur mani norīkoja štata apsardzē un dzīvošanai brīvajā laikā atvēlēja mazu mājiņu, kurā šad un tad uzturējās arī pulkvedis. Istaba bija maziņa ar dzelzs gultu un galdu, pāris krēsliem. Viens dienesta biedrs, varbūt skaudībā, ka man labi dzīves apstākļi, reiz sarunā sola man uzsūtīt velnu.

Vienu nakti, aizejot gulēt, jūtu, ka mani kaut kas spiež, bet acis vaļā nedabū. Sāku taustīt un saprotu, ka tas ir liels kaķis. Pamestos viss slapjš nosvīdis, bet kaķa nekur neredzu. Pēc brīža liekos gulēt uz labā sāna, jo pirmīt gulēju uz muguras - bet jūtu, ka spiež atkal. Griežos atpakaļ, bet atkal spiež. Tad pagriežos uz muguras un, atverot acis, redzu, ka virs manis uzlido jauns skuķis ar eņģeļa spārniem.

2.

Gāju novakarē uz teātra mēģinājumu vecajā Sēļu skolā. Saulīte vēl bija augšā. Ejut gar Velnozolu redzu - uz «Dreimaņu» pusi stāv sarkans traktors, kāpurnieks. Attālums tā ap 500 m. Eju tuvāk un pēkšņi, bez trokšņa traktors pazūd. Tā arī vairs neredzēju.

3.

Reiz, nākot no mēģinājuma tajā pat Sēļu skolā, tumsā redzu mazu uguntiņu slīdam, apm. metra augstumā virs zemes.

4.

Reiz redzēju milzu bezdelīgu, tik lielu kā vieglā mašīna, aizlidojam garām skolai.

5.

Jau pieminētajos «Dreimaņos» bijis tā, ka kurš bērns piedzimst, tas agrāk vai vēlāk nomirst. Mācītājs māju nosvētījis un vairs tādas nelaimes nav dzirdētas. Reiz, kad vedām linus no tīruma, pie «Dreimaņu» mājām piedzīvoju sekojošo: apsēdies tīruma malā uzpīpēju. Te dzirdu, viens it kā nāk, soļi čab. Pieceļos un jūtu tādu kā vējiņu un uguntiņu paspīdam. Tad viss apklust.

6.

Reiz, mežā sēņojot, noliku mugursomu uz ciņa, manuprāt, redzamā vietā. Bet, kad grasos doties mājās, mugursomu vairs nevaru atrast. Meklēju pusstundu, bet nekā. Tad nosaku skaļā balsī: «Ka ta velns, vai tad nedabūšu savu somu rokā?» Kā šos vārdus pasaku, pagriežos un redzu, ka soma netālu stāv.

109. Ruta Gūtmane «Viļkos»

Reiz dzirdēju, ka priekšistabā atskan soļi un noklikšķ durvju kliņķis. Gāju pretim paskatīties, kas tur nāk, bet nekur neviens neredzēju. Tas notika dienas laikā.

Reiz, arī dienas laikā, redzēju cilvēka siluetu kustamies, it kā slīdam apmēram 10 metrus no mājas pakša. Kad stāvs nozuda aiz stūra, skrēju skatīties, kur tas palicis, bet atkal neko neredzēju. Dārzs bija tumšs un kluss.

Vīra māte stāstīja, ka reiz esot dzirdējusi pie istabas loga klauvējienus, un pēc apmēram gada nomiris viņas vīrs Hermanis Gūtmanis.

110. Anrijs Borsuks (30 g. v.) Dūres muižā

Tas bija krievu laikā. Kādā vēlā sestdienas vakarā abi ar draugu Monti Drukmani braucām mājās no kādas balles Burtniekos. Bija rudens, kartupeļu ņemamais laiks. Nakts bija tumša, bet mūsu moča ugunis labi izgaismoja ceļu. Netālu no vecās kapsētas redzu, ka uz ceļa stāv sieviete ar mazu bērnu rokās. Šo skatu ievēroja arī aizmugurē sēdošais Montis un sāka man spaidīt sānos, likdams saprast, ka nav kas labi. Es arī nojautu ko nelabu. Samazināju ātrumu un taisljos sievieti apbraukt, kad kaut kas samisējās, un mocis noslāpa. Nodzisa arī uguni. Nokāpām, iedarbinājām un, kad ieslēdzu lampu, redzējām, ka ceļš ir tīrs...

111. Ludmila Ozola (apm. 60 g. v.) «Jaunbramaņos» Sēļu pagastā

1.

Toreiz man bija 4 gadi un tas notika rudenī, veļu laikā. Sēdēju istabā pie lodziņa, kuram bija mazas rūtiņas, un vienā brīdī redzu, ka ārā, loga priekšā paceļas divas gaismas, kā liesmiņas. Tās virmo un pamazām attālinās uz tālumā esošā sila pusi. Attālinoties ugunis it kā saplūst vienā, bet, nonākot līdz mežam, tās atkal sadalās. Beigās liesmiņas mežmalā saplūst atkal kopā un liekas, ka tur deg vesels ugunskurs. Skrienu pie vecāsmātes māšas un stāstu, ko redzēju. Šī atnāk, paskatās un saka, ka neko neredz, bet tad izstāstīja, ka tur mežmalā apglabāti divi Otrā pasaules karā krituši karavīri, un tās estot viņu dvēselītes.

2.

Reiz Imantu, savu pirmo vīru, aicinu pusdienā. Šis tobrīd lika cilvēkam jaunu kātu. Man pusdienas atdzies, bet šis nenāk. Saucu otro, trešo reizi. Tad vīrs atbildēja kaut ko asu. Pagriezos un pateicu, ka viņam tas jaunais kāts saplūsis. Pēc brīža, lai izmēģinātu, viņš cērt, un tiešām kāts pušu.

Vārdam ir liela nozīme, it sevišķi, ja tas nāk no sirds. Nodomāju, ka es nevaru ar vārdiem tā mētāties.

3.

Bija laiks, kad iegāju radnieces mājā dzīvot. Tas bija ar pirmo vīru. Radniecei tas nepatika, un viņa mani visādi rīpēja. Reiz viņai pateicu, ka man tava māja nav vajadzīga, un nāks pērkons, un spers tev par sodu. Un tiešām, kādreiz vai nospēra meiteni.

Es toreiz biju mājās ar meiteni, ēkas ziemeļu pusē. Ārā saulaina, skaidra diena, kad pēkšņi zibens spēriens no skaidrām debesīm. Tāds blīkšķis, ka paliku uz brīdi kurta. Saimniece (jau minētā radniece), kura tobrīd atradās mājas austrumu pusē, ieskrēja pie mums un lamājās: «Tu, ragana, mani gribi nospert utt.»

Tad atkal nodomāju, ka tas, ko saku, man vienmēr piepildās.

4.

Bija bāres tuvos rados. Nomirējis bijis dievbijīgs cilvēks.

Pirms nāves dēls prasījis tēvam: «Tēti, dod man ziņu, kad tu būsi miris.» Slimais tēvs apsoltījis.

Kādu vakaru, bija jau pavisam tumšs un istabā dega gaisma, skatoties ārā pa logu, redzēju aizsoļojam garām karavīru ierindu ar šautenēm plecos. Faktiski tur neviens nesoļoja. Toreiz neteicu, ko redzēju, bet sacīju vīram, ka karš mums neļaus atstāt šo zemi. Toreiz sākās karš Tuvajos austrumos pret Huseinu Irākā. 3 mēnešus bijām spiesti palikt svešumā.

7.

Braucu pie viena ķirurga Rīgā, lai ar aparātu pārbaudītu vēnas. Dakteris pielika aparātu, kad pēkšņi nozibēja uguns sprakšķi, un aparātu izsita no ierindas. Tobrīd sapratu, ka skatos no ķirurga pleca puses uz savām baltajām kāju pēdām. Pēc brīža jutu, ka kāds paņēma manu roku un prasa, vai ir labi. Dakteris teica, ka esmu dabūjusi elektrisko šoku un ka man ir augsts ķermeņa elektriskais lādiņš.

Sapratu, ka uz mirkli esmu bijusi klīniskajā nāvē.

8.

Reiz, pirms mēneša pēc sekojošā notikuma redzēju vīzijā, ka manā pagalmā uz soliņa guļ vīrietis - sprogainiem, melniem matiem, džinsu biksēs.

Tad smagi saslimu, un pēc operācijas 5 dienas biju reanimācijā. Vienu dienu nodajas māsa man piesita pie pleca un sacīja: redz, ka mirst tavs kaimiņdēls. Paskatos un redzu, ka vīrietis, kuru redzēju vīzijā pirms mēneša, tajās pašās džinsu biksēs un melniem, sprogainiem matiem, mirst manu acu priekšā. Esot iekļuvis avārijā.

9.

Vīzijas parasti redzu noguruma laikā dienas vidū, kad esmu atlaidusies atpūsties, kā arī naktīs.

Reiz vīzijā man viens «piesit» pie pleca un saka: «Nāc, apskaties, vai tas nav tavējais!» Tur pusmiegā redzu vīrieti attiecīgā apģērbā. Pēc nedēļas atkārtojas tā pati vīzija, kur atkal kāds prasa: «Vai tas nav tavējais?» Un atkal redzu to pašu vīrieti.

Reiz mani paziņa uzaicināja pa ceļam aizvest uz Rīgu. Tur bija kas kārtojams. Krustojumā pie pagrieziena uz Limbažiem redzējām, ka uz sola guļ kāds vīrietis, un tajā pašā apģērbā, kādā redzēju viņu vīzijā. Apturējām mašīnu. Klātesošā sieviete teica, lai nenāk klāt, jo viņš esot miris.

112. Ausma Brasle (pensionāre, dziedniece) Kocēnos

1.

Man ir tā spēja redzēt cilvēka astrālo ķermeni. Pavisam cilvēkam ir trīs ķermeņi - miesiskais, astrālais un dvēseliskais. Astrālais ķermenis pēc cilvēka nāves klejo pa zemes virsu 40 dienas jeb dažreiz pat 2 mēnešus. Pēc tam tas dodas uz paralēlo jeb astrālo pasauli. Ātrāk mūsu pasauli atstāj astrālis, kura saimniekam bijusi augstāka inteliģence.

Pēc mana vīra nāves es redzēju viņa astrālo ķermeni vai arī vienkārši jutu viņa klātbūtni mājās. Šie notikumi norisinājās apmēram 2 mēnešus pēc vīra nāves. Astrāli redzu kā pelēku, cilvēkveidīgu formu, ne gluži caurspīdīgu.

Tā reiz dzirdēju - noklaudzēja durvis, un sveša sievietes balss teica: «Nāc, maz cilvēku.» Vīra balss atbildēja: «Jā, jā, es tūliņ eju.»

Jāpiezīmē, ka vīra astrāli ieraudzīju nejauši, nepiedomājot par to. Astrālis bija miglains tēls visā augumā.

2.

Mūsu māju Kocēnos cēlām tukšā vietā - nebija ne iezīmēta iela, ne kaimiņu tuvumā. Nozīmētajā mājas celšanas vietā bija veca kupica, sastāvoša no olas lieluma akmentīņiem un velēnām.

Reiz no veikala puses pa taciņu nāca veca tantīņa, apstājās pie mums un teica: «Tu, meit, māju cel nepareizā vietā, jo šeit Kocēnmuižas kalpi nometa savu bēdakmeni.»

Tagad saprotu, kāpēc pie mājas loga kāds pieklauvē - vai nu pirms mirst kaimiņš, vai cits kocēnietis. Un nāk vēl tagad pieteikt savu aiziešanu.

3.

Reiz pie manis atbrauca vīrs, kurš pirms trim mēnešiem cietis avārijā. Viņš pastāstīja, ka nekur nerodot dvēseles mieru, un esot dzirdējis, ka es varot palīdzēt. Nemiers visvairāk mokot naktīs. Viņš arī izstāstīja, ka autoavārijā (viņš bijis pie mašīnas stūres) bojā gājusi sieviete.

Vienu dienu abi atbraucām uz kādu lauku māju, kur šķūnītī stāvēja sasistā mašīna. Es pagājos kādus piecus soļus no vīra un redzēju, ka pie šķūnīša stāv divi astrālie ķermeņi - viens liels, otrs mazs. Kad vīrs tiem tuvojās, tēli pazuda. Protams, ka vīrs (šoferis) viņus neredzēja.

To visu ievēroju un tad liku braukt tālāk uz kapsētu, kur apglabāti mirušie pasažieri. Apstājāmies kādu gabaliņu no kapsētas un izkāpām no mašīnas. Es atkal ieraudzīju abus astrālos ķermeņus pie kapsētas dzīvzoga. Sacīju vīram, lai metas ceļos un no visas sirds lūdz nosistaiem piedošanu. Tēli bija kādus 30 m no mums. Tad viņi pēkšņi pazuda. Piecēlies šoferis atzinās, ka nositušās divas - māte un meitiņa. Sapratu, ka piedošanas lūgšana līdzējusi. Liku vēl, lai atved mācītāju un nosvēta kapa vietu. To arī vīrs izdarījis.

No tā laika vīru izraisītās avārijas sekas neesot mocījušas - traģiskais notikums ticis piedots.

4.

Reiz gāju uz tēva mājām Kocēnu centrā. Tur tika remontētas sasiētās mašīnas. Bija rudens vakars un jau krēsloja. Piegājām tuvāk pie kādas sadauzītas automašīnas. Tad redzēju, ka ceļas un klūp, un tad nozūd astrālais ķermenis. Uzzināju, ka ar šo automašīnu nosities cilvēks.

5.

Vienreiz, braucot uz Rīgu, man pie Juglas ezera uznāca snaudiens, un miegā redzēju meitas vīru mirušu zārkā un līdz pusei apsegtu. Vēlāk, uztraukusies par redzēto, prasīju meitai, vai nav kas jauns noticis ar znotu. Meita atbildēja, ka nevis znots, bet znota brālis esot pazudis. Abi brāļi bijuši stipri līdzīgi, un tāpēc zārkā gulošo noturēju par znotu.

Tad piezvanīja znots un lūdza palīdzēt atrast brāli. Runājot pa telefonu, redzēju vīziju, kur pazudušais guļ - netālu no taciņas, kas ved uz lielceļu, un no tās pa labi.

Znota brālim nāve iestājusies no infarkta, un tur arī palicis guļam, kur redzēju vīzijā.

6.

1990. gadā ar vīru aizbraucām uz Austrāliju ciemos pie vīra mātes Melburnā.

mežonīgi zvanīt un nemeta mieru, līdz meistars to aplūsināja. Pēc remonta aizvedām to uz lauku mājām.

Tajā pat gadā, rudenī smagi saslima mans vīrs un pēc ilgās un grūtas slimības nomira. Varbūt notikums ar pulksteni bija priekšvēstnesis nelaimei?

114. Inga Skalberga Carnikavā

Tas notika 1998. g. vecgada vakarā. Pie mums uz Carnikavu ciemos bija atbraukuši mans brālis un krustmāte. Vakars tika pavadīts mierīgi, alkohols vispār netika lietots (tātad halucinācijas vai dzērāja dilērijs nebija iespējams), tikai gadu mijā, t. i. plkst. 24⁰⁰ uzšāvām šampanieti.

Tūlīt pēc tam meitenes gribēja iet gulēt, bet viņas baidījās vienas palikt citā istabā, un tāpēc mans brālis aizgāja viņām līdz, kamēr abas aizmigs.

Lēnām dzērām šampanieti, kad pēc brīža (apm. 5 minūtēm) brālis no otras istabas sauca, ka jāiet ātri pie loga skatīties, jo debesis esot kaut kas jocīgs. Logs, pa kuru skatījās brālis, izgāja uz mājas otro pusi, pagalmu, bet priekšpusē mājai, kā parasts, pēc divpadsmitiem tika šautas raķetes, un visu iedzīvotāju uzmanība pievērsa tam.

Visi pieskrējām pie loga, un tiešām - tālumā, debesis varēja redzēt apaļu, spīdošu objektu, kas ik pa brīdim uz zemi zibsnīja lielu staru kūli. Nozibsnīja 4 vai 5 reizes ar minūtes intervālu. Gaismas kūlis apgaismoja zemi diezgan lielā rādiusā, un to varētu salīdzināt ar zibspuldzi. Visi skatījāmies un domājām, kas tas varētu būt. Kaut kas tāds vēl nebija redzēts.

Pēc neilga brīža lidojošais objekts it kā pazuda debesis, bet mēs ieintriģēti turpinājām skatīties.

Pēc dažām minūtēm objekts pēkšņi parādījās debesis mūsu acu priekšā. Sākumā parādījās gaišs staru kūlis, pakāpeniski kļūdams arvien gaišāks un gaišāks, līdz parādījās arī pats spīdošais objekts. Tas izskatījās kā jau daudzkārt literatūrā aprakstītais lidojošais šķīvītis - ovālas diskveida formas, un gar tā apkšmalu spīdoši lodziņi, kas izdalīja spilgtāku gaismu. Kaut arī mēs skatījāmies caur aizvērtu logu (ārā taču ziema), tomēr varēja saprast, ka lidaparāts pārvietojas pilnīgi bez skaņas. Objekts apstājās apmēram 10 - 12 metru attālumā no mums un 3 - 5 metru augstumā virs zemes. Ja būtu kāds troksnis, to varētu dzirdēt, bet tā nebija. Nekādas citas aktivitātes, piem., dzīvas būtnes iluminatoros, neredzējām.

To visu redzēja arī bērni, kuri arī nobijās, sāka raudāt, jo domāja, ka tagad nāks citplanētieši un viņus aizvedīs. Arī mums, pieaugušajiem, bija jocīga, sirreāla sajūta.

NLO nekustīgi «karājās» virs zemes apmēram 15 - 20 minūtes. Visu šo laiku mēs to vērojām un konstatējām, ka tas ir 5 - 7 m diametrā. Pēc minētā laika tas tikpat klusi sāka celties uz augšu, un gaišais staru kūlis tam līdzī. Vēl brīdis, un viss palika tumšs. Objekts klusi pazuda.

Vēl kādu laiku vērojām melnās debesis, bet neko vairāk neredzējām.

115. Uldis Millers Burtnieku pag. «Viesturos»

Apmēram 1974. gada novembrī vai decembrī ap pulksten septiņiem astoņiem vakarā ārā bija pilnīga tumsa. Tobrīd biju lauku mājā, kur, mātes aicināts, izskrēju ārā, lai skatītos, kā ziemeļu - dienvidu virzienā ezera pusē gaisā pārvietojas cilindrisks ķermenis. Tas bija uzkaršota metāla krāsā, bet mirgoja visās varavīksnes krāsās, pārvietojās paralēli zemei, it kā dzirksteļodams, lidoja samērā lēni.

Vēlāk, satiekoties ar kursa biedru, uzzināju, ka arī viņš savās mājās Latgalē apmēram pēc desmit minūtēm redzējis tieši tādu pašu objektu.